

San Marcos

¹ Jaduhñä Diosmädia'agy chohnda'agy ja'a Jesucristocøxpä, neby jiajty, neby yhabejty. Dioshuungä Jesucristo je'eduhñ.

² Jaduhñ jim cujaay myiñ nocyjiooty, ja'a Isaías jecy quiujáhyyäbä. Ja'a Isaías, je'e ja'a Diosmädia'agy jecy yajwa'x. Jaduhñä Dios ja'a yHuung jecy ñämaayy: Huuc mädo_w, chá_mhøchä nguguexy nguejxø'oga'añ maa miičh mnøcxø'øwa'añän. Je'e ja'a mädia'agy nøcxxy yajwa'xa'añ coo miičh jim nøcxxy mwäditaambä.

³ Mänitä Dios jiaac mänaañ:

“Pactúumhøchä nguguexy nøcxxy wiädita'añ. Coo ja'a cu'ughajxy jaduhñ miädoyhada'añ coo ja'a wiingapx jøjcapxøøbiä jim tøø quiäda'agy pactuum, mänit hajxy nøcxxy wyiingapx jøjcapxø'øwa'añii coo ja'a haxøøgwiinmahñdy hajxy ñajtshixø'ød, coo ja'a Jesús ja'a miädia'agy hajxy miäbøjcat, ja'a hajxy mWiindsøn_hhadaambiä.”

Ja'a Juan jaduhñ nänøømä, ja'a hänajty mäyajnäbetaambä.

⁴⁻⁵ Mänitä Juan je'e jiaančh tägøøyy mäyajnäbejpä jim jäguemduum, maa ja'a mõjnøø hänajty xiøhatiän Jordán. Mänitä jäya'ayhajxy may miejch maa ja'a Juan hänajtiän. Jim hajxy hänajty chooñ maa ja'a naax hänajty xiøhatiän Judea, møød jim maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Jerusalén. Mänitä Juan ja'a cu'ug tiägøøyy yajwiingapxøøbiä coo hajxy ñäbétät, weenä jiootä wyiinmahñdy hajxy yajtägach. Jaduhñä Dios ja'a piojpä quiädieey hajxy yajnähwáatsät. Mänitä cu'ugä piojpä

quiädieey hajxy ñägäpxy. Jaduhñ hajxy hänajty miäna'añ cooc ja'a yhaxøøgwiinmahñdy hajxy hänajty ñajtshixø'owa'añ. Mänit hajxy ñäbejnä.

⁶ Ja'a Juan, camellopøjt hänajty wyithajpy. Wajhac hänajty wiøønhajpy. Mu'u hänajty chu'uçhhajpy. Møjt-siinnøø hänajty yhu'ugyhajpy. ⁷ Mänitä Juan ja'a cu'ug yajwiingapxøøyy: “Jímhøçhå njamiøød tu'ug jiaac medsa'añ yajwiingapxøøbiä. Maas mäjaamøød je'e miedsa'añ quejeeçh høøçh. Cábøch cuhdujt jaduññ njaty møødä nebiä cuhdujt je'e miøødän, ja'a jaac medsaambä. ⁸ Coomijts nyajnäbejty, nøøhaam mijts nyajnäbejty. Pero ja'a jaac minaambä, Dioshespírituhaam hajxy jadähooc xyajnäbejtägatsa'añ.” Jaduhñä Juan miänaañ.

⁹ Cujequiä Jesús jim miejch maa ja'a Juan hänajty miäyajnäbetiän, jim maa ja'a mõjnøø hänajty xiøhatiän Jordán. Jimä Jesús hänajty tøø chooñ maa ja'a cajpt xiøhatiän Nazaret, jim maa ja'a naax hänajty xiøhatiän Galilea. Mänitä Juan ja'a Jesús yajnäbejty. ¹⁰ Tuunä Jesús ñä'a tøødspädsøømy, mänit yhjxy coo ja'a tsajt yhawaach. Mänitä Jesús ja'a Dioshespíritu yhjxy coo hänajty ñägäda'agyii nebiä paloman. ¹¹ Mänitä Dios jim quiuhgapxnajxy tsajpootyp. “Høøch miiçh tu'uquiä nHunghajpy. Miiçh njaançh tehñ chojpy. Miiçh njaançh tehñ quiumaaby.” Jaduhñä Jesús ñämaayyä.

¹² Mänitä Jesús miødhajtä pactuum ja'a Dioshespíritu.

¹³ Mänitä Jesús jim piuhwaatsä. Nidiuhñ jim miähmøøyy. Jagooyyä animalhajxy hänajty jim wiädity. Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a mõjcu'ugong. Mänitä Jesús jia tægøøyyä jøycapxøøyyäbä. Juxychägui'xxøø ja'a Jesús jim yhjity jäguemduum. Mänitä Jesús ñämejtsä ja'a Diosmoonsähajxy ja'a jim tsajpootypä. Mänitä Jesús piuhbejtä.

¹⁴ Ja'a Juan, cujegy je'e chuümä. Coo je'e jaduññ chuümä, mänitä Jesús jim ñøcxtägajch Galilea. Mänitä Jesús

ja'a cu'ug tiägøøyy yajwiingapxøøbiä ja'a Diosmädia'agy cooc hänajty yhabaätinä coo ja'a Dios ja'a miøcmäjaa hänajty yajcähxø'øga'añ. ¹⁵“Habáatnäp jadhun coo ja'a Dios ja'a miøcmäjaa yajcähxø'øga'añ. Paadiä Dios ja'a miädia'agy hajxy mmäbøjcät. Weenä mjootä mwiinmahñdy hajxy myajtägach. Weenä mhaxøøgwiiinmahñdy hajxy mnajtshixø'øy.” Jadhunä Jesús miänaañ.

¹⁶ Cujequiä Jesús tiägøøyy wädijpä maa ja'a mejy hänajty xiøhatiän Galilea. Jim hänajty wiädity mejypia'a, mänitä jäya'ay metsc yhjyxy, ja'a Simón møødä piuhya'ay Andrés. Hacxmats ja'a Simónghajxy hänajty tiuunghajpy. Jiibiä yhacxjohmd hajxy hänajty piäda'agy mejjiooty. ¹⁷ Mänitä Simónghajxy ñämaayyä:

—Jam hajxy wädijtäm. Je'e mijts hijty mduunghajpy, hacxmats. Wiingtuunghøøch mijts nmo'owaamby. Nyajnähixø'øwäämbiøch mijts nebiä cu'ugä Diosmädia'agy hajxy myajwiingapxø'øwät —nømä Jesús miänaañ.

¹⁸ Tuunä jadhun ñä'a mänaañ, mänitä Simón ja'a yhacxjohmd hajxy hoy ñajtswidso'øy mejypia'a. Mänitä Jesús hajxy piadu'ubøjcy. ¹⁹ Weeñtiä ja'a Jesús hajxy hänajty tøø miejypia'ayo'øy, mänitä Jesús ja'a Zebedeo yhjyxy møødä yhuunghajxy, ja'a Santiago møødä Juan. Barcohuungooty ja'a Zebedeohajxy hänajty yhäña'ay. Jiibiä yhacxjohmd hajxy hänajty yhaxodsø'øy. ²⁰ Mänitä Jesús ja'a Santiago miøjyaaxy møødä Juan. Mänitä Santiago ja'a Jesús hajxy piadu'ubøjpä. Ñähgueec ja'a tieedy hajxy jiiby barcohuungooty møødä mioonsähajxy.

²¹ Mänitä Jesús hajxy jim miejch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Capernaum. Coo ja'a poo'xxiøø yhabaaty, mänit hajxy jiiby tiägøøyy tsajtøgooty. Mänitä Jesús ja'a cu'ug tiägøøyy yajwiingapxøøbiä. ²² Mänitä cu'ughajxy yagjuøøyy coogä Jesús hänajty hoy yajnähixø'øy nebiä møjcuhtuunghajpy. Maas hóyyäc hänajty yajnähixø'øy

quejee ja'a häna'c-hajxy, ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty naxy yajnähiçøøbiä tsajtøgooty. ²³ Jiibiä mähdiojç hänajty tu'ug tsajtøgooty, tøø hänajty yajtägø'øyii ja'a møjcu'u. Mänitä møjcu'u tiägøøyy yaaxpä møc:

²⁴ —Miiçh Jesús, Nazaret miiçh mdsoõñ. Tii højts coo xmiädsibø'øy. Højts jaduhñ xjia wi'i yajcuhdägoyyaamb, túhmäts. Nnajuóøbiøch pøñ miiçh. Miiçhä Dios xyHu-unghajp —nømä mähdiojçä møjcu'u yajmänaañä.

²⁵ Mänitä Jesús ja'a møjcu'u yhojy:

—Hamón, jua'ads jim maa yø'ø mähdiojçän —nømä Jesús miänaañ.

²⁶ Mänitä møjcu'u ja'a mähdiojç je'e yajpojpaaaty. Yáaxäbä mähdiojç ñähwaatsä. Ja'a møjcu'u jaduhñ ya-jyaaç. ²⁷ Coo ja'a Jesús ja'a mähdiojç jaduhñ yajnähwaach, jiaanç tehñ yagjuøøyy ja'a cu'ughajxy jaduhñ nägøxiä. Mänit hajxy tiägøøyy niñämäayyäbä:

—Maa yø'ø craa cuhdujt jaduhñ tøø ñälä mahñ piøcy coo yø'ø mähdiojçä møjcu'u jaduhñ yajnähwaatsä. Nej, hawiinjemyguiuhdujtäda'a miøødäjä —nømä Jesús ñänøømä.

²⁸ Paquiä mädia'agy jim wia'xy Galileanaaxooty wiin-duhmyhagajpt coo ja'a Jesús ja'a miøcmäjaa hänajty tøø yajcähxø'øgy.

²⁹ Coo ja'a Jesús hajxy jiiby chajtøjpädsøømy møødä jiamioødtøjç, mänit hajxy jim ñøçxy maa ja'a Simóng-hajxy hänajty chána'ayän møødä Andrés. Quipxiä Santiagohajxy hänajty choonä møødä Juan. ³⁰ Ja'a Simón ja'a miøødhoc, pa'amgo'naaby hänajty je'e. Tobia'am hänajty miøød. Coo ja'a Jesús jim miejch maa ja'a Simón tiøjçän, mänitä Jesús yhawáañäxä coo ja'a pa'amjäya'ay hänajty jiiby tøgooty. ³¹ Coo ja'a Jesús tiøjtägøøyy, mänitä pa'amjäya'ay wyidsø'cy. Mänitiä ja'a tioy tiøjch. Mänitä Jesús yajcaayyä yaghuucä ja'a Simón ja'a miøødhoc.

³² Mänittsuu, coo ja'a xøø hänajty tøø quiuhnaxy, mänitä Jesús pa'amjäya'ay may yajnämejtsä, jim maa ja'a Simón tiøjcän, møødä møjcu'umøødpähajxy. ³³ Jimä cu'ughajxy hänajty may tiäna'ay tøgħaawjooty. ³⁴ Mänitä Jesús jäya'ay may yajpa'amnajxy. Madiu'ujä pa'am hajxy hänajty miøødä. Møødä møjcu'umøødpähajxy, yajnähwaatsä hajxy je'ebä. Mänitä Jesús ja'a møjcu'u yhanehmy coo hajxy quia'a cápxät, je'eguiøxpä coo ja'a Jesús hänajty ñajuø'oyii pøn je'e.

³⁵ Cujaboom, je'enä hänajty wyiingoodsä, mänitä Jesús piädø'cy. Mänit tiøjpädsøomy. Mänit jim ñøcxy jäguemduum. Mänitä Tieedy hoy pia'ya'axy. ³⁶ Coo jioböøyy, mänitä Simónghajxy yhiyx coo Jesús hänajty tøø tiu'ubøcy. Mänit hajxy tiu'ubøjcy høxtaabiä. ³⁷ Coo ja'a Jesús piaatä, mänit ñämaayyä:

—Jim miichä cu'ug xjia wili yajtøy maaçhä ndøjcän.

³⁸ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jam hajxy wiingtuum wädjätäm maa ja'a cajpt wiingonbän. Jadúhñhøçhä cu'ugä Diosmädia'agy jim nyajwiingapxøøbiät. Jadúhñhøch nwiinguexiä cooçhä Diosmädia'agy wiinduhmyhagajpt nmäwädítät.

³⁹ Mänitä Jesús tiägøøyy wädijpä tsajtøjc-tsajtøjc wiinduhmyhagajpt jim Galileanaaxooty. Ja'a Diosmädia'agy hänajty yajwiingapxøøby, møødä pa'amjäya'ay hänajty yajnähwaatspä, ja'a hajxy møjcu'umøødpä.

⁴⁰ Mänitä Jesús pa'amjäya'ay ñämejtsä tu'ug, ja'a lepra-pa'ammøødpä. Mänitä Jesús wyiinjjicädaacä, miänuu'x-taacä:

—Pø chojpy miichä mjoot jaduhñ, høøçh hädaa nba'am yajnähwáatsäc —nømä Jesús ñämaayyä.

⁴¹ Mänitä mähdiøjc ñäxuu'tsä. Mänit ñähdoonä. Mänit ñämaayyä:

—Tii coo quia'a cabä. Tøø jaduhñ mnähwa'açh.

⁴² Tuuñä ja'a Jesús jaduhñ ñäl'ä mänaañ, mänitiä mähdiøjcä pia'am ñähwaatsä. ⁴³⁻⁴⁴ Mänit miägäpax yhanehmä:

—Huuc mädown, cab jaduhñ pøn mhawáañät coo tøø mba'amnähwa'aäch. Tu'uda'aquiä jim mnócxät maa ja'a teediän, ween jaduhñ xyhixy coo tøø mjaanč pa'amnähwa'aäch. Mänit mguyoxó'owät nebiä Moisés jecy yhanehmian, jaduhñä cu'ughajxy ñajuó'owät coo tøyhajtä mba'am tøø jiaanč naxy —nømä Jesús miänaañ.

⁴⁵ Pero cabä craa ñäl'ä mädia'agymiäbøjcy, ja'a pia'am hänajty tøø yajnähwa'aächijäbä. Coo tiu'ubøjcy, mänit tiägøøyy mädiaacpä nebiaty hänajty tøø jiaty. Wiinduhmyhagajptä mädia'agy jaduhñ wia'xy. Coo ja'a pa'amjäya'ayhajxy jaduhñ miädoyhajty coo ja'a Jesús hänajty miäyajpa'amnaxy, mänitä Jesús hajxy tiägøøyy høxtaabiä coo ja'a pia'amhajxy yajnájxäxät. Paadiä Jesús hänajty quia'a cajptägø'owaannä coo ja'a pa'amjäya'ayhajxy hänajty jia wi'i ñämech. Paadiä Jesús miähmøøñä jäguemduum maa jäya'ay quia'a hitiän. Mänitä Jesús ja'a pa'amjäya'ay may ñämejtsä. Wiinduhmyhagajptjaty hajxy hänajty chooñ.

2

¹ Cujequiä Jesús jadähooc quiajptägøøyy Capernaum. Mänitä mädia'agy wia'xy coo hänajty jim tøø miéjtscombä. ² Mänitä jäya'ayhajxy may miejch maa ja'a Jesús hänajty miejsta'aguiän. Paquiä ja'a tøjc jaduhñ yhujch. Høxtä tøguubiaady hajxy miejch. Mänitä Jesús ja'a cu'ugä Diosmädia'agy tiägøøyy yajwiingapxøøbiä. ³ Mänitä pa'amjäya'ay tu'ug quiøømiejtsä cø'ømucy tecymiucy. Nämädaaxcä jäya'ayhajxy hänajty quiø'øy tsaajiooty. ⁴ Cabä pa'amjäya'ay hänajty hoy yajmedsa'añii maa ja'a Jesúsän, coo ja'a jäya'ayhajxy

hänajty jiaančh tehṃ miayyā. Mänitä mähdiøjc miäbejtä cuhjodiøjnähgøxp. Mänitä tøjc hajxy weeñtiä yajcuhwaach, jim mädøyyä maa ja'a Jesús hänajty pia'täna'ayän, mäduhñtiä pa'amjäya'ay hoy ñänaxy. Mänit jaduñ quiuhdøñajxä tsaajiooty. Jiiby hoy quiäda'agy maa ja'a Jesús wyiinduuman. ⁵ Paadiä pa'amjäya'ay yajmejtsä maa ja'a Jesúsän, ñajuøby hajxy hänajty coo ja'a pia'am hänajty yajnaxäänäxä. Coo ja'a Jesús jaduñ yhijxy coo ja'a miädia'agy hänajty miäbögaanäxä coo hänajty miäyajtso'oga'añ, mänitä pa'amjäya'ay ñämaayyā:

—Mägu'ughajpä, tøø ja'a mboj tøø ja'a mgädieey xñäh-wa'ačh —nømä Jesús miänaañ.

⁶ Jiibiä häna'c-hajxy hänajty näje'e piahäña'ay, ja'a Diosmädia'agy hajxy naxy yajnähixøøbiä tsajtøgooty. Jiiby hajxy hänajty miämädoonaabiä. Mänit hajxy näje'e miänaañ quiopcooty: ⁷ “Tii yø'ø craa jaduñ coo miäna'añ cooc tyijy yø'ø pa'amjäya'ay piojpä quiädieey tøø yajnähwáatsäxä. Cap pøn cuhdajt miøødä coo jäya'ayä piojpä quiädieey yajnähwáatsät; jagooyyä Dios tu'uquiä miøødä.” ⁸ Ñajuøoyy ja'a Jesús jaduñ waambaty hajxy hänajty miädia'agy quiopcooty. Mänit hajxy ñämaayyā:

—Tii hajxy jaduñ coo mwi'i miädia'agy mgopcooty. ⁹⁻¹¹ Høøch, Diosquéxyhøch høøch, páadyhøch cuhdajt nmøødä coočhä jäya'ayä piojpä quiädieeyhajxy yaa nyajnähwáatsät hädaa yaabä naaxwiin. Hädaa mähdiøjc, nyajpa'amnaxáambiøch hädaa. Jaduhñhøch nyajcähxø'ø-ga'añ coöch njaančh Diosquexiä. Jaduhñä tøyhajt hajxy mmøødhájpät coöch cuhdajt njaančh møødä coočhä jäya'ayä piojpä quiädieeyhajxy nyajnähwáatsät —nømä Jesús miänaañ.

Mänitä pa'amjäya'ay ñämaayyā:

—Tänaayyø'øg. Widsø'øg yø'ø mdsaa'y. Nøcxnä maa ja'a mdøjcän.

¹² Tuunä ja'a Jesús jaduħñ ñä'ä mänaañ, mänitä pa'amjäya'ay jiaančh møcpøjcy. Mänit tiänaayyø'cy. Mänitä chaay wyidsø'cy. Mänit tiu'ubøjnä. Coö ja'a cu'ughajxy jaduħñ yhiyx, mänit hajxy nägøxiä jiaančh tehñ yagjuøøyy. Mänit hajxy miänaañ:

—Ni mänaa højts jaduħñ nga'a hixäm.

Mänitä Dios hajxy wyiingudsähgøøyy.

¹³ Mänitä Jesús ñøcxtägajch maa ja'a mejjiän. Mänitä jäya'ay jim may ñäméjtsägumbä. Mänitä Diosmädia'agy hajxy jajwiingapxøøyyä. ¹⁴ Jimä Jesús hänajty miejyp-ia'ayo'oy, mänitä Leví yhiyx, ja'a Alfeo yhuung. Jim hänajty yhäña'ay meexäpa'a maa hajxy hänajty yajñahju-udiu'udiän. Mänitä Leví ñämaayyä:

—Jam wädjätäm —nømä Jesús miänaañ.

Mänitä Leví tiänaayyø'cy. Mänit piadu'ubøjcy.

¹⁵ Mänitä Jesús hajxy wioowä mägaabiä maa ja'a Leví ja'a tiøjcän, møødä jiamiøødtøjc. Nämaayyä jäya'ayhajxy jim piamejch, ja'a Jesús hajxy hänajty pawädjipä. Jiibiä yajñahjuudiutpädøjcä Jesús hajxy hänajty may miøød-caamiucy miøødhucmucy, møødä cuboj cugädieed-iøjc. ¹⁶ Jiibiä fariseoshajxy hänajty näje'e miähee'pna'ay, møødä häna'c-hajxy, ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty nax yajñahixøøbiä tsajtøgooty. Coö ja'a Jesús hajxy jaduħñ yhiyx coö ja'a yajñahjuudiutpädøjc-hajxy hänajty miøødcaamiugyii møødä cuboj cugädieejjäya'ayhajxy, mänitä Jesús ja'a jiamiøødhajxy nämaayyä:

—Yø'ø mwiindsøn, tii yø'ø yajñahjuudiutpädøjc coö miøødcaamiucy, møød yø'ø cuboj cugädieejjäya'ay —nømä fariseoshajxy miänaañ.

¹⁷ Miädoow ja'a Jesús jaduħñ coö hajxy jaduħñ miänaañ. Mänit hajxy ñämaayyä:

—Põn̄ jaduḥḥ m̄oc, cab hajxy jajtsooyø'øy. Põn̄ jaduḥḥ pa'ammøød, je'eds hajxy jaduḥḥ jajtsooyøøby. Páady-høch yaa tøø ngäda'agy hädaa yaabä naaxwiin coočhä cuboj cugädieebiähajxy nnämä'awät coo ja'a yhaxøøg-wiinmahñdy hajxy ween ñajtshixø'øy. Põñäc tyjy pojpä cädieey ca'a møød, cábøch hajxy je'e waamb nnäma'awa'añ —nømä Jesús miänaañ.

¹⁸ Cujecy, jimä Juan ja'a jiamiøødhajxy hänajty jaguiay yhity, møødä fariseoshajxy näje'e. Mänitä jäya'ayä Jesús hajxy hoy näje'e miäyajtøy:

—Yø'ø Juan ja'a jiamiøødhajxy, jaguiay hajxy yø'ø yhity, møød yø'ø fariseoshajxy. Pero miichä mjamiøødhajxy, cab hajxy jaduḥḥ yhijpä. Tisän —nømä Jesús ñämaayyä.

¹⁹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo ja'a pøc ja'a hu'ug naxy jiadyii, cabä jäya'ayhajxy yhity jaguiay, ja'a hajxy woybä wichpä, coo ja'a jamiø'ød hajxy hänajty wyiingay wyiinhugy. Cab hajxy hänajty jiootmayhaty. ²⁰ Pero habaadáañpä jaduḥḥ cooč yaa ndsoonaañnä. Mänitøch mäbójnábä ja'a njamiøødhajxy yhida'añ jaguiay. Jootmayhadaamb hajxy hänajtiän.

²¹ 'Ni pønä tucwit quia'a hagø'yø'øy jemýwyithaam. Ja'a jemýwyit, múgäp je'e. Ja'a tucwit, cøødsäp je'ebä. Maas hanaxiä jiaac pagøødsät. ²² Jaanä jaduḥḥduhmbä, ni pønä jemývyino quia'a cudemø'øy tucwajhacxujiooty. Jaac xúnäp ja'a jemývyino jaduḥḥ. Mägøødsø'øb ja'a tucwajhacxuy jaduḥḥ. Cøxäp ja'a jemývyino yhøxyocy. Nä'ägä tågøyyäp jaduḥḥ nämetsc. Tågøyyäp ja'a tucwajhacxuy. Jaanä tågøyyäbä jemývyínäbä. Pádiädsä jemývyino hajxy quiudemø'øy jemýwiajhacxujiooty —nømä Jesús miänaañ.

²³ Poo'xxiøøjooty hänajty je'e, jimä Jesúshajxy hänajty wiädity trigocamjooty, møødä jiamiøødtøjc. Mänitä

jiamiødhajxy yohguiujc tiägøøyy trigowiingädsujtspä. Je'e hajxy hānajtj jīøø'xaamby. ²⁴ Jimä Fariseoshajxy hānajtj näje'e piawādijpä. Mānitä Jesús ñāmaayyā:

—Tii yøø mjamiødhajxy coo trigowiingädsuch poo'xxiøøjooty. Nej, cab hajxiäda'a ñajuø'øyä coo ja'a cuhdujt jaduħñ myiñä coo hajxy jaduħñ mga'a tūnāt poo'xxiøøjootiä —nømä fariseoshajxy miānaañ.

²⁵ Mānitä Jesús miānaañ:

—Nej, cahnä Diosmädia'agy hajxy mgapxiä coo ja'a Davidhajxy jecy yāho'pøjcä møødä jiamiøødtøjc. ²⁶ Ja'a Abiatar hānajtj tuumb teedywiindsōñ. Mānitä David jiiby tiägøøyy Diostøgooty. Mānitä tsajcaagy quiaayy, ja'a teedyhajxy hānajtj tøø quiuyoxø'øyäbä Dioswiinduum. Mānitä David ja'a jiamiøødtøjc piuhmooyy. Hoorä, cabä cuhdujt hānajtj myiñ coo ja'a David ja'a tsajcaagy hajxy jaduħñ quiáyät. Jagooyyā teedy cuhdujt hajxy hānajtj miøødä coo hajxy quiáyät.

²⁷ Mānitä Jesús miānaangumbä:

—Paadiä Dios ja'a poo'xxiøø quiunuu'xy, weenä jäya'ayhajxy mānit pīoo'xy. Mijts jaduħñ ja mānaamb, paadiä Dios ja'a jäya'ay piäda'agy cooc tyijy ja'a poo'xxiøø hajxy wyiingudsähgø'øwät. Cab jaduħñ ñä'ä tøyyä. ²⁸ Coočh jaduħñ nDiosquexiä, páadyhöch cuhdujt nmøødä coočh nmāhané'emät høxtä poo'xxiøøjootypaady —nømä fariseoshajxy ñāmaayyā.

3

¹ Mānitä Jesús jadāhooc tiøjtägøøyy tsajtøgooty. Jimä jäya'ay hānajtj tu'ug cø'øma'ad. ² Jimä fariseos ja'a Jesús hajxy hānajtj miāhee'pna'ay pø jaančh mäyajpa'amnax-aamb hānajtj je'e poo'xxiøøjooty. Wiinmahñdy hajxy hānajtj yhöxtaaby nebiä Jesús hajxy jajtsumøøjät. ³ Mānitä cø'øma'adpä ñāmaayyā:

—Tánaayyø'og. Min̄ yam̄ cujc täna'aw —nømä Jesús miänaañ.

Mänitä mähdiøjc jaduñ quiudiuñ. ⁴ Mänitä fariseoshajxy ñämaayyá:

—Nebiä cuhdujt myiñ coo hajxy ndúunämät poo'xxiøjooty, hoy tøgä haxøögä. Nej, jaduñä cuhdujt myiñ coo jäya'ay hajxy nyajtsóocämät poo'xxiøjootiä, tøgä jaduñ myiñ coo jäya'ay hajxy nyaghó'cämädä —nømä Jesús miänángumbä.

Pero cabä fariseoshajxy waamb ñä'ägä hadsooyy. ⁵ Mänit hajxy wyiinhee'ppejtä, mäduhñtiä Jesús hajxy hänäjty jiuhdänaawiädity. Jootmayhajpä Jesús hänäjty coo ja'a fariseos ja'a cøøma'adpä hajxy hänäjty quia'a näxuuč. Cabä Jesús hänäjty jootcujcä. Mänitä mähdiøjc ñämaayyá:

—Xajtøw yø'ø mgø'ø.

Mänitä quiø'ø jiaanč xajtøoyy. Tuunä jaduñ ñlä'ä xajtøoyy, mänitiä quiø'ø yhoyøoyy. ⁶ Mänitä fariseoshajxy wyiimbijty. Mänit hajxy ñøcxy maa ja'a Herodes jiamioødhajxiän. Ja'a Herodes, gobiernä hänäjty tiuumby. Mänitä fariseoshajxy nägøxiä quiojyquiapxyhajty nebiä Jesús hajxy yajyagho'ogøjät.

⁷ Coo ja'a Jesús hajxy jiiby chohñ tsajtøgooty møødä jiamioødtøjc, mänit hajxy jim̄ ñøcxtägajch maa ja'a mejypia'ajän. Jim̄ä jäya'ayhajxy hänäjty may piawädity. Galilea hajxy hänäjty chooñ. ⁸ Tøø ja'a mädia'agy hänäjty wia'xy wiinduhmyhagajpt coo ja'a Jesús madiu'u hoy-yagjuøøñäjatypä hänäjty yajcähxø'ogy. Coo ja'a jäya'ay ja'a mädia'agy hajxy jaduñ miädooyy wiinduhmyhagajpt, mänitä Jesús jäya'ay may ñämejtsä. Wiinduhmyhagajpt hajxy hänäjty chooñ, møød jim̄ Judeanaaxooty, møød jim̄ Jerusalén, møød jim̄ Idumea, møød jim̄ Jordánmøjnøøhawimb, møød jim̄ Tiro, møød jim̄

Sidón. ⁹⁻¹⁰ Coo ja'a pa'amjäya'ayhajxy hänajty may tøø yajmøcpøgyii, paadiä Jesús hänajty jia wi'i ñähdona'añii ja'a jäya'ayhajxy jaac pa'ammøødpä, ween hajxy jaduhñ ñähwaatspä. Høxtä niyhanø'tsmújcäp hajxy hänajty. Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc ñämaayy coo barcohuung hajxy jim nähix hahixø'ø miähäñá'awät, jaduhñä Jesús jii by paquiä piédät coo hänajty pianø'ødsa'añii ja'a cu'ug.

¹¹ Jimä jäya'ayhajxy hänajty wiädijpä ja'a møjcu'umøødpä. Homiaajä Jesús hajxy hänajty yhi xy, mänitä Jesús hajxy hänajty wyiinjiicäda'agy, mänitä Jesús hajxy hänajty ñäma'ay:

—Dios miich xyHuunghajp —jaduhñä møjcu'umøødpähajxy hänajty wyi'i ya'axy.

¹² Mänit hajxy yhanehmä coo ja'a Jesús hajxy quia'a nägápxät majiäya'ayhagujc. Ja'a Jesús jaduhñ hanehm.

¹³ Mänitä Jesús jim ñøcxy tunguhduum. Mänitä Jesús ja'a jiamiøød miøjyaaxy, pøn hänajty hoy quipxy miøødwäditaamby. Coo hajxy jim quioo'ty maa Jesús hänajtiän,

¹⁴ mänit hajxy nämajmetsc wyiinguejxä coo ja'a Jesús hajxy quipxy miøødwädítät, møød coo ja'a Diosmädi-a'agy hajxy nøcxy yajwa'xy. ¹⁵ Mänitä cuhdujt hajxy miooyä coo jäya'ay hajxy yajnähwá'adsät, ja'a hajxy møjcu'umøødpä. ¹⁶ Jaduhñä Jesús ja'a jiamiøødhajxy

hänajty xiøhaty, ja'a hajxy nämajmetspä. Tu'ug hänajty xiøhaty Simón. Je'e ja'a Jesús yajxøbejt Pedro. ¹⁷ Jimä Zebedeo yhuunghajxy hänajtypä, ja'a Santiago møødä Juan. Jue'e hajxy yajxødägøøyyä Boanerges. Jaduhñ

hänajty miädia'agytiägø'øy coo hajxy hänajty paquiä jiaanč tehñ yhawa'anda'agy nebiä häneejän. ¹⁸ Ja'a hajxy hänajty jaac jimä, jaduhñ hajxy hänajty xiøhaty Andrés, møødä Felipe, møødä Bartolomé, møødä Mateo, møødä Tomás, møød Santiago, ja'a Alfeo yhuung, møødä Tadeo, møødä Simón, ja'a hänajty xøhajpä ja'a celote. ¹⁹ Ja'a

miämajmetspä hänajty xøhajp Judas Iscariote. Je'e ja'a Jesús cujegy too'c; ja'a Jesús miädsiphajxy cø'ødägøøyyä. ²⁰ Mänitä Jesúshajxy ñøcxy maa tiøjcän møødä jiamioød-hajxy.

Mänitä jäya'ayhajxy may miéjtscumbä maa ja'a Jesúshajxy hänajtiän. Paadiä Jesúshajxy hänajty quia'a näbaadøøyyäxä mänaa hajxy jaduhñ quiáyät møødä jiamioød, coo ja'a pa'amjäya'ayhajxy hänajty wyi'i yhadsipy coo ja'a pia'amhajxy yajnájxäxät. ²¹ Coo ja'a Jesús ja'a jiuju miägu'ughajxy jaduhñ miädoyhajty coo ja'a Jesús hänajty jiaančh tehñ yhadsibyii, mänitä Jesús hajxy ñámejch. Mänitä Jesús hajxy jia yajnøcxaañ hadsip. Jaduhñ hajxy hänajty miäna'añ cooc tyijy ja'a Jesús hänajty tøø quiuhhiñ.

²² Mänitä häna'c-hajxy näje'e quiädaacy, ja'a Diosmä-dia'agy hajxy hänajty naxy yajnähixøøbiä tsajtøgooty. Jerusalén hajxy hänajty tøø chohnäda'agy. Mänit hajxy miänaañ:

—Yø'ø Jesús, puhbéjtäp yø'ø ja'a møjcu'ugong, paadiä mäjaa miøødä coo jäya'ay yajnähwa'ačh, ja'a hajxy møjcu'umøødpä. Haa ca'a, ja'a møjcu'ugong ja'a møjcu'u hajxy wyiindsønñajpiä —nømä Jesús wyiingapxpejtä.

²³⁻²⁶ Mänitä yajnähixøøbiädøjc-hajxy miøjyaaxä. Mänitä Jesús tiägøøyy yajnähixøøbiä cuento yajmäbaadyhaam.

—Coo jäya'ayhajxy ñimiädsibø'øwóøjät quipxyjiaty tu'cajpt, cab hajxy hoy ñimiøødtunáanänä. Jaaná jaduhñ-duhñbä, coo jäya'ayhajxy ñimiädsibø'øwóøjät quipxyjiaty tu'que'ex, cab hajxy hoy tøgooty ñimiøødhidáanänä. Jaaná jaduhñduhñbä, coo ja'a møjcu'uhajxy ñimiädsibø'øwóøjät quipxyjiaty møjcu'u, cab hajxy jaduhñ hoy wiäditaannä. Cóxäp hajxy jaduhñ quiuhdägoyy. Jaduhñä

tøyhajt hajxy mmøødhádät coöchä møjcu'ugong xquia'a puhbety.

²⁷ Jaaná jaduhnduhmbä, ni pønä møjjäya'ay hoy mga'a mäméedsät tijaty jiiby miøød tögooty. Mänit mábøcypä coo jawyiin mgø'øxots mdecyxiódsät, mänitäs hoy mmäméedsät.

²⁸ Tøyhajt jaduhñ coo ja'a Dios jäya'ay miämee'xa'añ nebiatiä pojpä cädieey hajxy miøødä, waambatiä Dios hajxy tøø miägaptägoy. ²⁹ Pero pønä Dioshespíritu tøø miägaptägoy, je'e mábøcypä, cab hajxy mänaa miämee'xáañä. Homiänaaxøø ja'a piojpä quiädieey hajxy miäwädita'añ —nømä Jesús miänaañ.

³⁰ Paadiä Jesús jaduhñ miänaañ, coo hänäjty tøø ñänømyii cooc tyijy ja'a møjcu'ugong hänäjty miøød-wädity.

³¹⁻³² Jimä Jesús hänäjty miädia'agyñä, mänitä tiajhajxy miejch møødä piuhya'ayhajxy. Coo jäya'ayhajxy hänäjty jiaanč tehñ miayyä tögooty, paadiä tiajhajxy tøguum miähmøyy. Mänitä capxy hajxy quiejxy tögooty coo ja'a Jesús ween yhuuc pädsømy. Jiibiä Jesús jäya'ay hänäjty may jiuhhänaawiädityii tögooty. Mänit hajxy miänaañ:

—Ximä mdaj xwyi'i yajtøy møødä mbuhya'ayhajxy møødä mbuhdo'oxyhajxy.

³³ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pønñhöch ndajhajpy; pønñhöch nbuhya'ayhajpy.

³⁴⁻³⁵ Mänitä Jesús jäya'ay wyiinhee'ppejty mäduhñtiä hänäjty jiuhhänaawiädityii. Mänit miänaañ:

—Pønjätyhöch nDeedy miädia'agy cudiúunäp, je'ečh ndajhajpy, je'ečh nbuhya'ayhajpy —nømä Jesús miänaañ.

4

¹ Mänitä Jesús jadähooc yhädáaccumbä mejypia'a Dios-mädia'agy-yajwiingapxøöbiä. Mänitä jäya'ayhajxy may

miejch maa je'e hánajtiän. Coo hawa'adspä hánajty jim quia'a hity pu'uwiing, paadiä Jesús barcohuungooty tiägøøyy mejywyiing. Mänit jii by yhäñaaguiädaacy. Jimä jäya'ayhajxy miähmøøyy pu'uwiing hamädoowhijpä waambatiä Jesús hánajty miädia'agy. ² Mänitä Jesús tiägøøyy yajnáhixøøbiä cuento-yajmäbaadyhaam.

³ —Huuc mäadow hajxy, mänitä jäya'ay tu'ug tiu'ubøjcy trigowøjpä. ⁴ Näje'e trigotøømd quiahy tu'haam. Mänitä muuxyhajxy hoy pyiwø'øgy. ⁵ Wiingtuumä trigotøømd hoy quiáhgumbä tsaajoot maa naax hánajty quia'a møødän. Paquiä trigotøømd miujxy coo naax hánajty quia'a cøøcä. ⁶ Pero nägooyyä xøø piädsøømy, cøjxä trigohuung tiø'øch coo tyicts hánajty cøøc tøø quia'a häda'agy. ⁷ Wiingtuum hoy quiáhgumbä maa hapy hánajty jiaanč tehñ miayyän. Coo hapy jadhñ yee'cy, cøjx jadhñ ñähäna'ayii. Ni tiøøm ja'a trigo quia'a pejty. ⁸ Wiingtuum hoy quiáhgumbä maa ja'a naax hánajty jiaanč tehñ tío'quiän. Jaanč tehñ yhoyøøyy ja'a trigo jim. Näje'e hii'xmajcpajc miøødä tu'wipä; näje'e tægøøghii'xpajc miøødä; näje'e mägo'xpajc miøødä tu'wipä.

⁹ Mänitä Jesús jiaac mänaañ:

—Pøn hädaadhñ wiinjuøøby, wéenhøch nmädia'agy xmiäbøjcä.

¹⁰ Coo majiäya'ayhajxy wyiimbijty, jimä Jesús ja'a jiamioød miøødmähmøøyy, ja'a hajxy hánajty nämajmet-spä, møødä wiingjäya'ay ja'a näwéeñtiäbä. Mänitä Jesús ñämaayyä coo quiapxtówät waambaty hánajty tøø miädia'agy. ¹¹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jadhñä Dios jioot chocy coo mijts mwiinjuó'owät nebiä miäjaa yajcähxø'øga'añ. Hijty, cap pøn hijty wyi-injuø'øy. Yø'ø wiinghäna'c-hajxy, ni yø'øhajxy quia'a wiinjuø'øy. Páadyhöch yø'ø häna'c-hajxy nyajnáhixø'øy

cuento-yajmäbaadyhaam. ¹² Hoy hajxy jia mädooy, cab hajxy wyiinjuø'øy; jaduñä Dios hajxy quia'a jøjpøgø'øwät; jaduñä piojpä quiädieey hajxy quia'a yajnähwáatsäxät.

¹³ Mänitä Jesús jiaac mänaañ:

—Mijts, pø cab hajxy jaduñ hoy mwiinjuø'øwa'añ waambátyhöch naamnä tøø ngapxy cuento-yajmäbaadyhaamä, ni jaduñ hajxy hoy mga'a wiinjuø'øwa'añ waambátyhöch njaac yajmøødmädia'aga'añ cuento-yajmäbaadyhaam. ¹⁴ Ja'a jäya'ay trigowøjpä, jaduñ mäwíinäts miäbaady nebiä Diosmädia'agy-yajwa'xpän. ¹⁵ Ja'a trigotøømd cáhwäbä tu'haam, jaduñ mäwiin miäbaady nebiä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy näje'e jia mädooyän. Pero nägooyä ja'a møjcu'u ñämech, mänitiä hajxy yagjahdiägóoyäxä waambaty hajxy tøø yajwiingapxø'øyii. ¹⁶ Ja'a tøømd cáhwäbä tsaajoot, jaduñ mäwiin miäbaady nebiä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy näje'e paquiä miäbøquiän, Jaanč tehñ xioonäacp hajxy jaduñ. ¹⁷ Pero cab hajxy jejcy miäbøcy. Nägooyä hajxy jaduñ chaačhtiuñii ja'a Diosmädia'agyquiøxpä, mänit hajxy ñajtshixøøñä. ¹⁸ Ja'a tøømd cáhwäbä maa hapy jiaanč tehñ miayyän, jaduñ mäwiin miäbaady nebiä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy näje'e jia mäbøquiän. ¹⁹ Pero jiaanč tehñ jiahmiejchp hajxy jaduñ ja'a hädaa yaabä naaxwiimbä. Je'e hajxy jaduñ wyi'i ñädajpy wyi'i ñämaaby neby hajxy hoy chänä'awät, neby hajxy hoy yhäyöwät, møød maa mäyøøhadyiibän. Yajtägoobiä Diosmädia'agy hajxy jaduñ. ²⁰ Ja'a tøømd cáhwäbä maa naax jiaanč tehñ tíoø'quiän, jaduñ mäwiin miäbaady nebiä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy näje'e hamuumdu'joot miäbøquiän. Hoy hajxy jiaanč tehñ quiudiuñ. Jaduñ hajxy miäbaady nebiä trigo hii'xmajcpajc miøødän tu'wipä, møød nebiä tägøøghii'xpajc miøødän, møød nebiä

mägo'xpajc miøødän tu'wipä.

²¹ Mänitä Jesús jiaac mänaañ:

—Coo jäya'ay jøøn hajxy quiudøø'xø'øy, cøxp hajxy yujcoñ. Cab hajxy jiiby quiuhjupy cubetapa'c. Ni jiiby hajxy quia'a päda'agy maabejtpa'c. ²² Jaanä jaduhñduh-mbä, tijaty jaduhñ hijp yu'učh, tsipcøxp jaduhñ quiøxy cähxø'øga'añ. ²³ Pøñ jaduhñ wiinjuøøby, wéenhøch nmä-dia'agy xmiäbøjcä.

²⁴ Mänitä Jesús jiaac mänaañ:

—Huuc wiinjuø'øw hajxy nébiøch cham nyajmøødmä-dia'aga'añ; pøñ hädaa mädia'agy hoy wiinjuøøby, maas hoy jaduhñ jiaac yajwiinjuø'øwa'añii. ²⁵ Pøñhøch nmä-dia'agy tøø xmiäbøjcä, je'ečh njaac yajnähixø'øwaamby. Pero pøñhøch nmädia'agy tøø xquia'a mäsøjcä, cábøch je'e tii nyajnähixø'øwaannä. Høxtä jiahdiägoyyaamby je'e mädyii tyijy tøø jia wiinjuø'øy.

²⁶ Mänitä Jesús jiaac mänaañ:

—Coo ja'a Dios ja'a miøcmäjaa yajcähxø'øga'añ, jaduhñ mäwiin miäbaady nebiä jäya'ay ñi'ibiän. ²⁷ Coo ñiip-pädø'øy, mänit nøcxy miaanä coo tøø quioodsø'øy. Cujaboom, coo jioø'øy, mänit piädø'cumbä. Pero cab jaduhñ ñajuø'øy nebiä tøømd miuxy. Hix, hamdsoo ja'a tøømd miuxy yeegy. ²⁸ Ja'a tøømd, jiibiä miäjaa piaady naaxooty. Coo miuxy, mänit yeegy. Coo yeegy, mänit piøjy. Coo piøjy, mänit tiøømbety. Coo tiøømbety, mänit miäjay. ²⁹ Coo miäjay, mänit hajxy chucy. Tøø jaduhñ yhabaatnä coo hajxy yajpädø'øgät.

³⁰ Mänitä Jesús jiaac mänaañ:

—Nebiaduhñ njaac yajmäbáatämät coo ja'a Dios ja'a miøcmäjaa jaduhñ yajcähxø'øga'añ. ³¹⁻³² Coo ja'a Dios ja'a miøcmäjaa yajcähxø'øga'añ, jaduhñ mäwiin miäbaady nebiä mostazapajcän. Jaančh tehñ chay ja'abi' mostazapajc jaduhñ. Ni mädyii hujts piäjc jaduhñ quia'a tsayyä

nebiä habi' mostazapajc chayyän. Pero coo mní'ibät, jaančh teh̄m piaquiä jaduh̄n yeegy cøxp. Mäjatyjaty yhaa'x yeegy. Høxtä hoyyä muuxyhajxy jim pie'eñ yhaa'xjooty.

³³⁻³⁴ Haagä hädaaduh̄mbä cuento-yajmäbaadyhaamä Jesús ja'a cu'ug hänajty yajwiingapxø'oy, mäduh̄ntiä hajxy hänajty hoy wyiinjuø'owa'añ. Pero coo ja'a cu'ug hänajty tøø wyiimbijnä, mänitä Jesús ja'a jiamiøød hawiing ca'xy quiapxtøønä, ja'a hajxy hänajty nämajmetspä.

³⁵ Coo chuujoøyy, mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:
—Tsøc hajxy jáamäm barcojooty; jam hajxy jimhaamby mejyhawiimb.

³⁶ Jiibiä Jesúshajxy hänajty yhäña'ay barcojooty møødä jiamiøødhajxy. Mänit hajxy tiu'ubøjcy. Jiibiä jäya'ayhajxy näje'e piadu'ubøjpä wiingbarcojooty. Pero ja'a ma-jiäya'ay, jim hajxy miähmøøyy mejypia'a. ³⁷ Mänit møc tiägøøyy pojpä. Mänitä mejy tiägøøyy ja'tspä. Mänitä barco ñähja'tspejtä. Mänitä nøø com̄ tiägøøyy barcojooty. Høxtä hujts ja'a barco jaduh̄n. Quinaambä barco hänajty. ³⁸ Pero ja'a Jesús, maab hänajty je'e jiiby barcohøjxhaam. Cuhnø'øxø'oy hänajty jiiby mia'ay. Jaančh teh̄m chähgøøbiä Jesús ja'a jiamiøødhajxy hänajty. Mänitä Jesús hajxy hoy yuxy. Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Wiindsøn, nej, caj mdajy mmayyä coo hajxy nguhdä-goyyáañämä.

³⁹ Coo ja'a Jesús mia'abiädø'cy, mänitä poj yhojy møødä mejy coo yuungø'owät. Mänitä poj jiaančh mooñ; møødä mejy, yuungøøyy je'ebä. ⁴⁰ Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämaayy:

—Tii hajxy hijty coo mwi'i chähgø'oy. Nej, cab hajxy mmäbøquiä coočh møcmäjaa nmøødä.

⁴¹ Jaančh teh̄m chähgøøby hajxy hänajty. Mänit hajxy hamee'ch ñiñämaayyä:

—Pønäda'a yø'ø; høxtä poj møødä mejy, cudiuunäxäbä miädia'agy yø'ø.

5

¹ Mänitä Jesúshajxy jim miejch mejyhawiimb, maa ja'a naax hänajty xiøhatiän Gerasa. ² Coø hajxy miänajcy barcojooty, jimä jäya'ay hänajty tu'ug tiä-na'ay jäguemjuøøby. Møjcu'u hänajty tøø yajtägø'øyii. ³ Jutjooty hänajty chäna'ay maa ja'a ho'ogyjiäya'ay hajxy hänajty ñaaxtägø'øyän. Jaančh tehñ miøcä craa hänajty. Ni cadenahaamä jäya'ayhajxy hänajty hoy quia'a cø'øx-ots quia'a tecyxiodsa'añ. ⁴ Mayhooc hajxy hänajty tøø jia cø'øxoch tøø jia tecyxioch cadenahaam. Pero wyi'i yaghapodøøbiä cadena hänajty. Ni pøn hänajty quia'a mäjäda'aga'añ. ⁵ Xøømdsuhñ hänajty jim ya'axy jiocy cabäsantäjooty møød tunjooty. Naxy hänajty tsaahaam hamdsoo ñiichugyii. ⁶ Coø ja'a Jesús jadhun yhiixä jäguem, mänit päyø'øguiä ñänøcxä. Mänit hoy wyiinjiicäda'agyii. ⁷⁻⁸ Mänitä Jesús ja'a møjcu'u ñämaayy:

—Jua'ads miičh jii by maa yø'ø craajän.

Mänitä møjcu'u møc yaaxy:

—Miičh Jesús, miičhä Dios xyHuunghajp, ja'a jim tsajpootypä. Nej mnijiwø'øyii møød høøchcøxpä. Tunä mayhajt, ca'ačh xchaächtiunñ. Dios, cøxp je'e.

⁹ Mänitä Jesús ja'a møjcu'u miäyajtøøyy:

—Tii mxøhaty.

Mänitä møjcu'u yhadsooyy:

—Legiónghøch nxøhaty. Páadyhøch jadhun nxøhaty coø højts jadhun njaančh tehñ ñämayyä.

¹⁰ Mänitä Jesús miänuu'xtaacä coø ja'a møjcu'uhajxy quia'a høxquexøjät jäguem.

¹¹⁻¹³ Jim wiingón maa ja'a Jesúshajxy hänajtiän, jim mejypia'a, jimä hädsømhajxy hänajty may yuumydiajy

tunmøjc. Námejtsmil hajxy hānajtj wiädity. Mānitā Jesús jadāhooç miānuu'xtaacā coo ja'a møjcu'uhajxy ween jim̄ quiexyii maa ja'a mayhādsømān, weenā hādsøm̄hajxy nøcxj yajtägø'øyii. Mānitā møjcu'uhajxy jiaančh quejxā maa ja'a hādsømān. Mānitā craa ñāhwaach, ja'a hānajtj tøø miøjcu'uyajtägø'øyijäbā. Mānitā hādsøm̄hajxy cøjx yajtägø'øyii. Mānit hajxy päyø'øguiä yhādaacy mejjiooty. Cøjx hajxy jii by ñøøji'xø'øy.

¹⁴ Ja'a hāna'c-hajxy hānajtj jim̄ hādsøm̄güeendāhajpä, cøjx hajxy piäyø'øgy. Hoyyā mädia'agy hajxy jim̄ yajwa'xy cajptooty møød cajtpa'a neby hānajtj tøø jiadyii tøø tiuñii. Coo ja'a cu'ughajxy jaduhñ miādooyy, mānit hajxy hoy yhixy. ¹⁵ Coo hajxy jim̄ miejch maa ja'a Jesús hānajtjān, mānitā craa hajxy yhiixy, ja'a hijty pa'am-møødpā, coo hānajtj tøø ñāhwāatsānā ja'a møjcu'u. Jim̄ je'e hānajtj witmøød yhäñaañā. Coo hijty pia'ammøødā, nāhwa'ads høxwa'ads hijty wiädity. Tøø hānajtj wyiim-mahñmejtsnā. Jaančh tehñ yagjuøøyy ja'a cu'ughajxy jaduhñ coo ja'a craa hajxy yhiixy coo ja'a pia'am hānajtj tøø ñāhwāatsānā. Høxtā tsāhgøøyy hajxy jaduhñ. ¹⁶ Mānit hajxy cøjx yajmøødmādia'agyii neby hānajtj tøø jiadyii tøø tiuñii. Ja'a jäya'ayhajxy jaduhñ hijxäbā coo ja'a hādsøm̄ ja'a møjcu'u hajxy yajtägøøyyä, je'edshajxy jaduhñ mädiaac. ¹⁷ Mānitā cu'ug ja'a Jesús hajxy miānuu'xtaacy coo jim̄ chōonāt maa ja'a quiajpthajxiān.

¹⁸ Coo ja'a Jesús hānajtj wyiimbidaannā barcojooty, mānit jaduhñ ñāmaayyā coo ween piadu'ubøgyii. Ja'a craa jaduhñ mānaan, ja'a pia'am hānajtj tøø yajnājxäxäbā. ¹⁹ Mānitā Jesús ja'a craa ñāmaayy:

—Caj, ca'ačh xpianøcxj. Nøcx jim̄ maa ja'a mdøjcān, maa ja'a mjujy maa ja'a mmägu'ugān. Nøcxā mädia'agy yajwa'x coo miičhā Dios tøø xñäxuuch, coo miičhā Dios ja'a møjcu'u tøø xyajnāhwa'ačh.

²⁰ Mänitä craa jiaančh nõcxy maa ja'a tiõjcän. Mänitä mädia'agy jim tiägøøyy yajwa'xpä maa naax hänajty xiøhatiän Decápolis. Jaduhñ je'e miädia'agytiägø'øy majc-cajpt. Jaduhñä miädia'agy hänajty yajwa'xy coo ja'a Jesús ja'a mähdiojc mõjcu'umøødpä hänajty tøø yajnäh-wa'ačh. Coo ja'a cu'ughajxy jaduhñ miädooyy, mänit hajxy jiaančh tehñ yagjuøøyy.

²¹ Mänitä Jesúshajxy wyiimbijnä barcojooty møødä jiamioødhajxy. Coo hajxy jim miéjtscombä mejyhawi-imb maa hajxy hänajty tøø chohñda'aguiän, mänit hajxy jim biarcomänajcy mejypia'a. Mänitä Jesús jäya'ay may ñamejtsä. ²² Mänitä Jesús jäya'ay tu'ug wyiinjjicädaacä. Jairo hänajty xiøhaty. Je'e hänajty jim tuumb wiindsón maa ja'a tsajtõjcän. ²³ Mänitä Jesús miänuu'xtaacä:

—Wiindsón, mõjtá'agyhøch nhuung. To'oxiäna'c je'e. Majmetscjumøjt miøødä. Jámhøch nhuung cø'ønähgájpäc, ween jaduhñ miøcpøcy —nømä Jairo miä-naañ.

²⁴ Mänitä Jairo ja'a Jesús miødhajty. Jimä jäya'ay ja'a Jesús hajxy hänajty may pianø'øch piabooñ. ²⁵ Jimä tajjäya'ay hänajty tu'ug pa'ammøød majiäya'ayhagujc. Majmetscjumøjtä ñø'ty hänajty tøø xiee'xy jabom-jabom. ²⁶ Tøø ja'a mähdiojc hänajty jejcy jia yajtsooyø'øy maa ja'a doctorhajxiän. Pero cábädsä pia'am hänajty ñä'ägä yajnájxäxä. Tøø ja'a xiädø'øñ hänajty quiojxnä tii jaduhñ ñä'a jaac yajniñämäjuyø'øwøøjap. Coo hänajty jaduhñ ñä'ägä yajtsooyø'øy tehñgajnä, maas hanaxiä pia'am hänajty jaduhñ jiaac tehñ miøjta'agy. ²⁷⁻²⁸ Coo ja'a mähdiojc jaduhñ miädoyhajty coo ja'a Jesús hänajty wiädity mäba'amyajnajxpä, mänit jaduhñ wyiinmaayy quiopcooty: “Coočh yø'ø wyit häyaa nnä'a nähdoónät, naxäbøch nba'amäda'a häyaajä.” Mänitä Jesús jioğuyohdiägøøyyä. Mänitä wyit jiaančh

nähdóonäxä. ²⁹ Mänitiä tajiäya'ay ñø'ty jiaanč hadujcy. Mänit ñijiäwøøyyä coo ja'a pia'am hänajty tøø ñaxy. ³⁰ Mänitä Jesús ñijiäwøøyyä coo tu'jäya'ay hänajty tøø miøcpøcy ja'a miäjaahaam. Mänitä Jesús ja'a jäya'ay cøjx wyiinhee'ppety. Mänit miänaañ:

—Pónhøch nwit tøø xñähdoonä.

³¹ Mänitä jiamioødhajxy yhadsooyy:

—Tii jaduħ coo myajtøy pø tøø miič jäya'ay mwit xñähdoonä. Haa ca'a, majiäya'ay hajxy jaduħ xwyi'i pianø'tsäma —nømä Jesús ñämaayyä.

³² Pero jimä Jesús hänajty yhøxta'aynä pønä wyit hänajty tøø nähdóonäxä. ³³ Ja'a tajiäya'ayä, jaanč tehñ chähgøøby hänajty je'e. Paady hänajty chähgø'øy coo hänajty ñajuø'øy neby hänajty tøø miøcpøcy. Mänitä Jesús hoy wyiinjiçäda'agyii tsäyúuyyap. Mänitä tajiäya'ay ñägapxy neby hänajty tøø miøcpøcy. ³⁴ Mänitä Jesús miänaañ:

—Huung, paady miič mba'am tøø ñaxy coo tøø mmäbøcy cooçh mäjaa nmøødä cooçhä jäya'ay tøy njaanč yajpa'amnaxy. Nøcxnä jootcujc.

³⁵ Jimä Jesús hänajty miädia'agyñä, mänitä jäya'ayhajxy näje'e miejch. Jim hajxy hänajty tøø chohnda'agy maa ja'a Jairo tiøjcän. Mänitä Jairo ñämaayyä:

—Tøø ja'a mhuung yho'nä. Ca'a Jesús mhadsijpnä. Tii jaduħ jimä ñä'a jaac túnäp. Tøø ja'a mhuung yho'nä.

³⁶ Coo ja'a Jesús jaduħ yhamädoonajxy, mänitä Jairo ñämaayyä:

—Ca'a mga'a mäbøcy. Ca'a mjootmayhaty —nømä Jesús miänaañ.

³⁷ Mänitä Jesús miänaañ coo pøn jimä quia'a panøcxät maa ja'a Jairo tiøjcän. Jagóoyyägä Pedrohajxy jimä ñøcxät møødä Santiago møødä Juan, ja'a Santiago piuhyä'ay.

³⁸ Coo hajxy jimä miejch maa ja'a Jairo tiøjcän, jaanč

tehm̄ j̄iøøby jaančh tehm̄ yaaxp̄ä jäya'ayhajxy h̄anajty jim̄. ³⁹ Mänitä Jesúshajxy tiøjtägøøyy. Mänitä Jesús miänaañ:

—Cajxä yø'ø to'oxiäna'c ñä'ä hó'oguiäbä. Tii hajxy coo mwi'li j̄iø'øy coo mwi'li ya'axy. Nä'ä maab yø'øduh̄n.

⁴⁰ Coo ja'a Jesús jaduh̄n miänaañ, mänit ñäxiicä. Mänitä Jesús ja'a jäya'ay cøjx yhøxquejxpädsømy tøghaguuy. Mänitä Jesús ja'a to'oxiäna'c hajxy ñänøcxy maa to'oxiäna'c h̄anajty quio'na'ayän, møødä Jesús ja'a jiamiøødhajxy, møødä to'oxiäna'cä tiaj tieedyhajxy. ⁴¹ Mänitä Jesús ja'a to'oxiäna'c wyidsø'cy. Mänit ñämaayy:

—Quixyhuung, pädø'øg.

⁴² Tuunä ja'a Jesús jaduh̄n ñä'ä mänaañ, mänitiä to'oxiäna'c jiaančh pädø'cy. Mänit yo'oyø'cy. Jiaančh tehm̄ yagjuøøyy ja'a Jairohajxy jaduh̄n møødä Jesús ja'a jiamiøødhajxy. ⁴³ Mänitä Jairohajxy yhanehm̄ä coo hajxy jaduh̄n quia'a mädiá'agät coogä yhuung h̄anajty tøø j̄iujpiøcy. Mänit hajxy ñämáayyäbä coo yhuung hajxy yajcáyät. Ja'a Jesús jaduh̄n mänaañ.

6

¹ Coo ja'a Jesúshajxy jim̄ chóhngumbä møødä jiamiøødhajxy, mänit hajxy jim̄ ñøcxy maa ja'a cajpt h̄anajty xiøhatiän Nazaret. Jim̄ä Jesús h̄anajty ñä'ägädä tsooñ.

² Coo ja'a poo'xxiøø yhabaaty, mänitä Jesús jim̄ ñøcxy maa ja'a tsajtøjcän. Mänit tiägøøyy yajñähixøøbiä. Coo ja'a cu'ughajxy jaduh̄n miädooyy, mänit hajxy jiaančh tehm̄ yagjuøøyy. Mänit hajxy tiägøøyy niñämáayyäbä:

—Maa yø'ø craa mädia'agy jaduh̄mbä tøø ñä'ä maañ yhabøcy coo jaduh̄n jiaančh tehm̄ jiaty jiaančh tehm̄ ñajuø'øy, coo jaduh̄n hoy-yagjuøøñäjaty yajcähxø'øgy. Haa ca'a, højts nmägunaaxhajtäm yø'øjä. ³ Je'e yø'ø, ja'a hijty tsejtpä pujxpä. Ja'a María yhuung yø'ø. Hajchhajtäp

yø'ø, ja'a Santiago, mөөдä José, mөөдä Judas, mөөдä Simón. Yaa ja'a piuhdo'oxyhajxy chäna'ay maa hөjts ngajptän.

Coo ja'a Jesús hänajty jim chooñ Nazaret, paady hänajty jim quia'a mämøjø'øy quia'a mämayø'øyii.

⁴ Coo ja'a Jesús jadhñ miädooyy, mänit miänaañ:

—Homiaajä ja'a Dioswiinguexpähajxy wyiingudsähgø'øyii. Jagooyyä hajxy jim quia'a wiingudsähgø'øyii maa yhamdsoo cajpthajxiän, maa yhamdsoo tøjc-hajxiän.

⁵ Coo ja'a Jesús hänajty jim quia'a mämøjø'øy quia'a mämayø'øyii, paady hänajty jim madiu'u hoy quia'a yajcähxø'øga'añ. Nämets nädägøøquiä pa'amjäya'ay-hajxy jim ñä'ä maañ yajpa'amnajxä cø'ønähgapyhaam.

⁶ Jiaančh tehñ yagjuøøbiä Jesús hänajty jadhñ coo ja'a miädia'agy jim quia'a jөjpøgøøyyäxä.

Mänitä Jesús ja'a mädia'agy jim tiägøøyy yajwa'xpä mäduhñjatiä cajpthuung wiingonbä. ⁷ Mänitä Jesús ja'a jiamioød wyiinguejxy, ja'a hajxy hänajty nämajmetspä, coo hajxy wiädítät cajpt-cajpt, coo ja'a pa'amjäya'ay hajxy yajnähwá'adsät, ja'a hajxy hänajty mөjcu'umøødpä. Nämetscjaty hajxy hänajty wiädita'añ. ⁸ Mänitä Jesús ja'a jiamioød jiaac nämaayy coo hajxy tii quia'a mänócxät, ni tsajcaagy, ni morral, ni xädø'øñ. Jagooyyä yomybi-axy hajxy quiábät tu'uquiä. ⁹ Tu'tehñquiä cø'øg hajxy miänócxät mөөд tu'xojxyä wit. ¹⁰ Mänitä Jesús jiaac mänaañ:

—Coo hajxy jim mmédsät homiädyii cajptä, jimä tøjc hajxy tu'ug myujwá'anät maa hajxy hänajty mmejtsta'aga'añän. Jimiä hajxy jadhñ mhídät. Cabä tøjc hajxy myajtägätsät. ¹¹ Majaty mijtsä cu'ugä mmädia'agy hänajty xquia'a jөjpøgø'øwaanä, mänitä mdecy hajxy mwiinxit mwiinwóbät, weenä naaxoc jadhñ quiøxy ca'ay.

Jaduhñä hijxtahñd miähmó'owät coo ja'a cu'ugä Diosmädia'agy hajxy hänajty tøø quia'a jøjhadsowø'øy. Mänit hajxy jim mdsóonät.

¹² Mänitä Jesús ja'a jiamioødhajxy tiu'ubøjnä mädi-a'agy-yajwa'xpä. Jaduhñä cu'ug hajxy hänajty yajwi-ingapxø'øy coo ja'a Diosmädia'agy hajxy piadu'ubøjnät, møød coo ja'a yhaxøøgwiiinmahñdy hajxy ñajtshixóõñät.

¹³ Mayyä jäya'ayhajxy hänajty yajnähwa'ačhii, ja'a hajxy hänajty mõjcu'umøødpä. Mayyä pa'amjäya'ayhajxy hänajty yajmøcpøgyii coo hon hajxy hänajty yajnähjaaxyii.

¹⁴ Jimä Herodes hänajty guobiernähaty maa ja'a naax hänajty xiøhatiän Galilea. Mänitä Herodes miädoyhajtjy coo ja'a Jesús ja'a hoy-yagjuøøñäjatypä hänajty yajcähxø'øgy. Mänitä Herodes miänaañ cooc tyijy ja'a Juan mäyajnäbejpä tøø jiuypiojtägach. Ja'a Juan, je'e ja'a Herodes yhajodhajt cooc tyijy hänajty je'e Jiesúsä; páadiägä hoy-yagjuøøñäjatypä yajcähxø'øgy ja'a wyiinmahñdycøxpä, cooc tyijy hänajty tøø jiuypiojtägach.

¹⁵ Wiingatiä jäya'ayhajxy hänajty miänaambä. Näje'e hajxy hänajty miänaañ cooc tyijy Jesús hänajty je'e yhElíasä. Näje'e hajxy hänajty miänaambä cooc tyijy ja'a Jesús hänajty wiädity nebiä jecyjiäya'ayhajxy hänajty tøø Dyiosmädia'agy-yajwa'xiän jegyhajtjy. ¹⁶ Pero ja'a Herodes, tehngajnä je'e hänajty miänaañ cooc tyijy je'e Jwiangä, ja'a hänajty tøø yajyo'puxyíijäbä. Je'eg tyijy jaduhñ tøø jiuypiojtägach.

¹⁷⁻¹⁸ Hiç, haxøøgä Herodes hänajty jiäya'ayhaty; ja'a yhamdsoo puhya'ay tio'oxiøjc hänajty miøødtsänäaayyap. Felipe ja'a Herodes piuhya'ay hänajty xiøhaty. Herodías ja'a Felipe tio'oxiøjc hänajty xiøhjäpä, ja'a Herodes hänajty miøødtsänaabiä. Mänitä Juan ja'a Herodes yhojy: “Cab jaduhñ yhojy coo ja'a mhamdsoo puhya'ay tio'oxiøjc

jaduh_n mmøødtsänäayyät.” Coo ja'a Herodes jaduh_n yhojjä, paadiä Juan yajmajtsä. Mänitä Juan chuumä.

¹⁹ Cabä Herodías hänajty yhojwiø'øy coo ja'a Herodes jaduh_n yhojjä, paadiä Herodías ja'a Juan hänajty jia wi'i yajyagho'oga'añii. ²⁰ Pero cabä Herodes hänajty jaduh_n miäna'añ coo ja'a Juan yagho'ogøøjät. Hix, wyiingud-sähgøøbiä Herodes ja'a Juan hänajty. Ñajuøøbiä Herodes hänajty coo ja'a Juan hänajty jiaanč teh_m yhoyhäna'cä. Jaanč teh_m yhomiädoonä ja'a Herodes ja'a Juan miädia'agy hänajty miädoowä. Pero cabä Herodes hänajty ñajuø'øy neby jiatcø'owät. ²¹ Cabä Herodías wiinmahñdy hänajty ñä'ägädä paady nebiä Juan yajyagho'ogøøjät. Mänit yhabaaty coo ja'a Herodes xiøø hänajty jiada'añii. Mänitä Herodes ja'a jiamiøødtøjc miøødcaayy miøødhu-ucy, møødä mioonsähajxy, møødä generalhajxy, møødä mäyøødøjc-hajxy, ja'a hajxy hänajty jim tsänaabiä Galilea. ²²⁻²³ Jim hajxy hänajty quia yhu'ugy, mänitä Herodías yhuung jii by tiøjtägøøyy. Mänitä quixy tiägøøyy hejtspä pujpä. Jaanč teh_m yajxon yhejch piujty. Jaanč teh_m xioondaac ja'a Herodeshajxy jaduh_n møødä wioybä wyichpä. Mänitä Herodes ja'a quixy ñämaayy:

—Teh_m tiøy nnämä'awät, høøch yajmäyujwáanäc tii mdsogaamby, nmó'owäbøch miič je'e, hotyijä, høxtä nmó'owäbøch miič naax cupc maäch yaa ngob-iernähatiän.

Paadiä Herodes jaduh_n miänaañ, jaanč teh_m xioondaacp hänajty jaduh_n coo ja'a quixy hänajty yajxon yhech. ²⁴ Mänitä quixy piädsøømy. Mänitä tiaj hoy miäyajtøy tiig jaduh_n yujwá'anäp. Mänitä Herodías wiinmahñdy piaaty nebiä Juan mäyajnäbejpä yajyagho'ogøøjät. Mänitä yhuung ñämaayy coo ja'a Juan ja'a quiopc yujwáanäxät. ²⁵ Mänitiä quixy ja'a Herodes hoy ñäma'ay:

—Høøchä Juan quiopc móoyäc txyjooty.

²⁶ Coo ja'a Herodes jaduhñ nämaayyä, mänit jiaanč tehñ jiootmadiägøøyy. Mänit jaduhñ ñähadsooyy. Hix, tøø hänajty jaduhñ miäna'añ cooc hänajty hoy ñä'a tiijä yega'añ. Hix, tøø ja'a wioybä wyichpä hänajty jaduhñ yajmädoy. ²⁷ Mänitä Herodes ja'a mioonsä jiiby quiejxy pujxtøgooty coo ja'a Juan nøcxy yo'puxyii. ²⁸ Mänit hoy jiaanč yo'puxyii. Mänitä quixy ja'a Juan quiopc hoy yajcø'ødägø'øyyii txyjooty. Mänitä tiaj hoy mioodiägach.

²⁹ Coo ja'a Juan jiamiøødhajxy jaduhñ miädoyhajty coo ja'a Juan hänajty tøø yagho'ogyii, mänitä Juan ñi'x hajxy hoy yajpäðø'cä. Mänit hajxy hoy yajnaaxtägø'øyy.

³⁰ Mänitä Jesús ñämejtstägajtsä ja'a jiamiøøð, ja'a hajxy nämajmetspä. Cøjxä Jesús yhawáanäxä, nebiaty hajxy hänajty tøø miäba'amyajnaxy, møøð waambaty hajxy hänajty tøø yajñähixø'øyy. ³¹ Jaanč tehñ miayyä Jesús jäya'ay hajxy hänajty ñämečhii. Wiimbijp hadøjpä majiäya'ayhajxy hänajty. Coo ja'a jäya'ayhajxy may wyi'i miech, paadiä Jesúshajxy hänajty quia'a näbaadøøyyäxä mäduhnajtä hajxy quia'y yhú'ugät. Mänitä Jesús miänaañ:

—Jam hajxy paquiä póo'xäm wiingtuum maa majiäya'ay hajxy xquia'a paadánäm.

³² Mänitä Jesúshajxy tiägøøyy barcojooty. Tsohñ hajxy jimän. Mänit hajxy jim ñøcxy maa ja'a majiäya'ayhajxy hänajty quia'a jadyhitiän. ³³ Coo ja'a Jesúshajxy jaduhñ yhiixtu'ubøjcä, mänitä majiäya'ayhajxy wyi'i piadu'ubøjpä. Ñajuøøby hajxy hänajty jaduhñ maa ja'a Jesúshajxy hänajty ñøcxa'añ. Päyø'øguiä hajxy jaduhñ ñä'ägä nøcxy. Jawyiin hajxy jim ñä'ägä mejch maa ja'a Jesúshajxy hänajty ñøcxiän. Wiinduhmyguiajpt hajxy hänajty chooñ. ³⁴ Coo ja'a Jesús jiiby piädsøømy barcojooty, mänitä jäya'ay yaghixøøyy may. Mänit näxu-u'tscapxy miøødhajty. Jaduhñ yhiixy nej coo meeg wyi-

indsón ca'a hijpän, coo ja'a Diosmädia'agy hajxy hänajty quia'a yajnähixø'oyii. Mänitä Jesús madiu'u tiägøøyy yajnähixøøbiä. ³⁵ Tøø hänajty chuujøøñä. Mänitä Jesús ja'a jiamiøød ñämejtsä. Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Jue'e jadhñ yaa, pactuum. Cabä cajpt yaa maa ja'a cu'ug quiaayyøøc hajxy häyaa jiúyät. Tøø jadhñ hoyhoy jiaanç tehñ chuujø'øy. ³⁶ Nämä'aw yø'ø cu'ug, ween hajxy nøcxy quiayhøxta'ay maa ja'a cajpt yaa wiingonbän —nømä Jesús ñämaayyä.

³⁷ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tsøg hajxy nä'ägä yajcáayyäm højtshájtäm.

Mänit hajxy yhadsoögumbä:

—Haa tii hajxy jadhñ nhuuc nä'ä yajcáayyämbäp. Cajx nä'ä caayyøøcpä nä'ä huucøøcpä. Nej, jadhñ miiç mmäna'añä coo højts tsajcaagy nøcxy njuy mejtsmägo'x denario —nømä Jesús jiamiøød ñämäayyägumbä.

³⁸ Mänitä Jesús miánaangumbä:

—Huuc mäyajtøw yø'ø cu'ug pøn caayyøøc møød. Pøn-jaty jadhñ møød, ween hajxy yajmucy.

Coo hajxy hänajty tøø yajmujnä, mänitä Jesús ñämaayyä:

—Jagooyyä højts tsajcaagy mägooxyä tøø nbaady møødä hacx metsyä.

³⁹⁻⁴⁰ Mänitä Jesús miánaañ coo ja'a cu'ughajxy yhøxta'agät necchooty tu'hagøøbiäjaty, nämägo'xhaam møød näjuxychägui'xmajc-haam. Mänit hajxy jadhñ jiaanç yhøxtacy. ⁴¹ Mänitä Jesús ja'a tsajcaagy mägoøxpä quioondsooyy møødä hacx metspä. Coo chajhee'py, mänitä Dioscujú'uyäp yejcy ja'a tsajcaagy quiøxpä møødä hacx quiøxpä. Mänitä tsajcaagy tiägøøyy haguiddøøbiä. Mänitä jiamiøød tiägøøyy moobiä ja'a tsajcaagy møødä hacx, ween hajxy jadhñ yajwa'xy maa ja'a cu'ugän. Tehngajnä Jesús ja'a tsajcaagy hänajty yajwa'añguiojy

møødä hacx. Jiaac teh_m yajmayøøby hänajty jadu_h_n.
⁴² Cu'uxiä jäya'ayhajxy jadu_h_n jiaančh teh_m quiaa_y.
⁴³⁻⁴⁴ Hoyyä jäya'ayhajxy hänajty jadu_h_n jia mayyä, ma-
 jmetscachä tsajcaagy quiunajxy møødä hacx. Ja'a Jesús
 jadu_h_n yajwa'añguioj. Nämägooxmil ja'a ya'adiøjc-hajxy
 jadu_h_n quiaa_y yhuucy.

⁴⁵ Mänitiä Jesús ja'a jiamiøød ñäma_y coo hajxy
 tiägó'øwät jilby barcojooty, wéenäc hajxy jim ñøcxó'øgät
 mejyhawiimb maa ja'a cajpt jadu_h_n xiøhatiän Betsaida.
 Coogä Jesús ja'a majiäya'ay jadu_h_n ñähguéecnät, mänitac
 hajxy jim ñibiaadøøjät. ⁴⁶ Coo ja'a Jesús ja'a majiäya'ay
 ñähgueecy, mänit jim ñøcxy tungøxp Diospa'yaaxpä.
⁴⁷⁻⁴⁸ Coo quioodsøøyy, jimä Jesús hänajty tøø miäh-
 mø'øy mejypia'a nidiuh_m. Ja'a barco, jagooyyä hänajty
 mejyquiujc tøø ñä'a mahñ miech. Jaančh teh_m miøcä
 barco hänajty jiojcubojø'øyii. Tøø ja'a Jesús jiamiøødhaj-
 xy hänajty jiaančh teh_m yhanuu'xøøñä coo ja'a barco ha-
 jxy hänajty jia wi'i quiaaby. Coo ja'a Jesús jadu_h_n yhijxy
 coo hajxy hänajty tøø yhanuu'xøøñä, mänit yo'oyhaam
 tiu'ubøjcy nøøwiing. Mobädajpä hänajty jiojø'øwaañnä,
 tøø ja'a Jesús ja'a jiamiøød hänajty ñajtspaadøøñä. Wyi-
 innaxáañnä Jesús ja'a jiamiøød hänajty jadu_h_n. ⁴⁹ Coo
 ja'a Jesús yhixä coo hänajty yo'oy nøøwiing, mänitä
 jiamiøødhajxy miänaañ cooc tyijy hänajty je'e yháañmä.
 Mänit hajxy møc chaačhyaaxy. ⁵⁰ Nägøxiä hajxy hänajty
 chähgø'øy coo ja'a Jesús hajxy jadu_h_n yhijxy coo hänajty
 yo'oy nøøwiing. Cab hajxy choj høxcajpy. Mänitä Jesús
 miänaañ:

—Møcä mjoot hajxy päda'ag; høøch hädaa; ca'ačh
 hajxy xchähgø'øy.

⁵¹ Coo ja'a Jesús tiägøøyy barcojooty, mänitä poj miooñ.
 Jiaančh teh_m yagjuøøyy ja'a Jesús jiamiøødhajxy jadu_h_n
 coo poj miooñ. ⁵² Hoy hajxy hänajty tøø jia hixy coo

ja'a Jesús ja'a tsajcaagy yajwa'añguiojy mөөдä hacx, cab hajxy hänäjty ñajuø'øy coo ja'a Jesús mөcmäjaa miөөдä ja'a Dioscөxpä. Jaančh tehм quiuhxex hajxy hänäjty.

⁵³ Coo ja'a Jesús hajxy jim miejch mejyhawiimb maa ja'a naax hänäjty xiøhatiän Genesaret, mänitä barco hajxy jim quiuxojch mejypia'a. ⁵⁴ Tuunä hajxy jaduһñ ñä'ä barcopädsөomy, mänitä Jesús yhөxcajpä ja'a cu'ug. ⁵⁵⁻⁵⁶ Paquiä mädia'agy jim wia'xy coo ja'a Jesús hänäjty jim tөө miech. Mänit tiägөөyy wädijpä cajpt-cajpt. Mänitä pa'amjäya'ayhajxy tiägөөyy cөmiéjtsäbä tsaajiooty maa ja'a Jesús hänäjty wiäditiän. Jimä pa'amjäya'ayhajxy hänäjty tөө ñajtsөyø'oyii möjtu'uba'a maa ja'a Jesús hänäjty ñaxø'owa'añän. Mänitä Jesús hajxy miänuu'xtaacy coo ja'a pa'amjäya'ayhajxy yajpa'amnaxөjät. Pөnjatiä Jesús wyitpa'a hänäjty nä'ä nähdóonäxäp, tehм ñajxpä pia'amhajxy hänäjty mänitä.

7

¹ Mänitä fariseos ja'a Jesús hajxy ñämejch, mөөдä häna'c ja'a Diosmädia'agy hajxy yajnähixөөbiä. Jim hajxy hänäjty choon Jerusalén. ² Mänitä fariseoshajxy yhiixy coo ja'a Jesús jiamөөд ja'a cuhdujt hajxy hänäjty näje'e quia'a yajtuñ, coo hajxy quia'a cө'öbujy coo hajxy hänäjty tiägø'owa'añ caabiä huucpä. Ja'a fariseoshajxy, jaančh tehм yhoyyä judíocuhdujt hajxy hänäjty quiudiñ. ³ Hix, jaduһnä judíoshajxy hänäjty nägөxiä quiuhdujthatyñä nebiä yhapä tiedyhajxy hänäjty jegyhajty tөө yajnähixө'oyii. Naaghooc hajxy hänäjty quiaya'añ, tsipcөxpä quiø'ø hajxy hänäjty hoyhoy ñä'ägä puju wa'ads. ⁴ Mөөд coo hajxy hänäjty tөө yhoy halaplaaztөjpa'c, cab hajxy hänäjty quiaya'añ jaguiø'öbujy. Madiu'u cuhdujt hajxy hänäjty miөөдä coo hajxy cөxiä

wiinä ñähbuju ñähje'ečh, mөөdä cayøhñdy hu'ugøhñdy, mөөdä tu'ts, mөөdä pujxtu'ts. ⁵ Mänitä fariseos ja'a Jesús hajxy miäyajtøyy:

—Tii yø'ø mjamiøødhajxy jaguiø'øbuju coo quiay. Cabä jecyquihdujt hajxy yajtuñ neby jäya'ayhajxy hijty jegy-hajty quiuhdujthatiän.

⁶ Mänitä Jesús yhadsooy:

—Jue'e mijts, mjaančh tehṃ miähane'emaamb mijts, pero cab hajxy mnä'ä cudiuñ waambaty hajxy hamdsoo mja hane'emy. Mijtscøxpä ja'a Isaías jecy quiujahy, mänitä Dios miänaañ:

Hädaa jäya'ayhajxy, ja mänaamb hajxy jaduḥñ cóogøch tyijy hajxy xwyiingudsähgø'øy, pero cábøch hajxy hamuumdu'joot xñä'ä tsocy.

⁷ Xiøøbøch hajxy xjia wi'i pia'häyoy.

Jaduḥñ hajxy jia mäna'añ cóogøch tyijy nmädia'agy hajxy xjia yajñähixøyyä,

pero yhamdsoo mädia'agy hajxy ñä'ä wi'i miädiaacy, nõmä Isaías jecy quiujahy. ⁸ Mijts, tøø ja'a Diosmädia'agy hajxy mnajtshixøøñä. Ja'a mhamdsoo cuhdujt hajxy jaduḥñ myaghijnäp —nõmä Jesús ja'a fariseos ñämaayy.

⁹⁻¹⁰ Mänitä Jesús ñämäaguiumbä:

—Paadiä Diosmädia'agy hajxy tøø mnajtshixø'øy, jaduḥñä mhamdsoo cuhdujt hajxy hoy myaghida'añ. Jaduḥñä Moisés jecy miänaañ coo ja'a mdaj coo ja'a mdeedy hajxy mwiingudsähgø'øwät. Pero pønägä tiaj ja'a tieedy haxøøg nänøømb, yajcuyagho'ogø'øwáanäbäc jaduḥñ. ¹¹⁻¹² Pero wiing mijts mja mäna'añ cooc tyijy jaduḥñ yhawiinmatsä cooc pønä tiajjä tieedy haxøøg ñämä'awät: “Cábøch mijts nbuhbedaannä. Hiḅ, tøøchä Dios nnäma'ay cooçh je'e cøxiä nmo'owa'añ ja'ačh mijts hijty nmo'owaambä.” ¹³ Coo hajxy jaduḥñ mmäna'añ, myajcähxø'py hajxy jaduḥñ coo ja'a Diosmädia'agy hajxy

mga'a jaytuunnä, mөөд coo ja'a mhamdsoo cuhdujt hajxy myajnahixөөñä. Madiu'u hajxy jaduһн myajcähxө'ogy coo ja'a Diosmädia'agy hajxy төө mnajtshixөөñä, mөөд coo ja'a mhamdsoo cuhdujt hajxy myajtuunnä —nөmä fariseoshajxy ñämaayyä.

¹⁴ Mänitä Jesús ja'a cu'ug yajwiingapxө'oguiumbä:

—Hөөч nmädia'agy hajxy hamädoowhjtäc. ¹⁵ Tijaty hajxy mgaaby mhuucypy, cab hajxy xyajcädieey. Pero ja'a haxөөgwiinmahñdy, je'eds hajxy mäböcy xyajcädieeyäp.

¹⁶ Pөһн jaduһн wiinjuөby, wéenhөch nmädia'agy xmiäböjcä.

¹⁷ Coo ja'a Jesús ja'a quiapxy miädia'agy jaduһн ya-jmaayy, mänitä cu'ughajxy quiөxy wiimbijnä. Mänitä Jesúshajxy tiөjtägөөñä mөөдä jiamiөөdtөjc, ja'a hajxy hä-najty ja'a nämajmetspä. Mänitä Jesús miäyajtөөwä neby hänajty jaduһн miädia'agytiägө'oy ja'a hänajty jaduһн jim төө miädiä'aguiäbä majiäya'ayhagujc. Ja'a Jesús jiamiөөdhajxy jaduһн yajtөөw yajtө'x. ¹⁸ Mänitä Jesús yhadsooy:

—Nej, ni mijtshajxy jaduһн төө mga'a wiinjuө'oyä waambátyhöch төө nja mädia'aguiä. Jaduһnds je'e, tijaty hajxy mgaaby mhuucypy, cab hajxy xyajcädieey. ¹⁹ Hix, ja'a jөө'xy ja'a pөcy, jiiby jaduһн yhäda'agө'oy maa ja'a mjөө'xytiөjc-hajxiän. Jadähooc nөcxy piädsөmy. Cab jaduһн jiiby tieһн tiägө'oy maa ja'a mjuөһñdyhajxiän —nөmä Jesús miänaañ.

Jaduһн hädaaduhн miädia'agytiägө'oy coo ni mädyii jөө'xy pөcy quia'a hamajtscä. ²⁰ Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Pero ja'a haxөөgwiinmahñdy, je'eds hajxy mäböjnäbä xyajcädieeyäp. ²¹⁻²² Coo ja'a jäya'ay haxөөgwiinmahñdy hajxy jiaanч tehн miөөдä, paady hajxy haxөөgjayty jiaanч tehн jiatcө'oy; paady

hajxy miämeečh, paady hajxy ñiyagho'ogyii, paadiä jäya'adio'oxiøjc hajxy miøødtsäna'ay, paadiä jäya'ajie'e hajxy yhadsoy, paady hajxy miäwiinhøøñ, paady hajxy ñiñähojyii, paady hajxy jiaančh tehṃ yajcumaya'añ, paady hajxy quia'a nä'ägädä wiinmahñmech. Coö hajxy naṃy miu'ugyii, paadiä hadsojwiinmahñdy hajxy miøødä. ²³ Jaduhṃds je'e, jaančh tehṃ miadiu'u ja'a haxøøgwiinmahñdy jii. Je'eds hajxy jaduhṃ mäbøcy xyajcädiehby.

Mänitä Jesús miädiaacpädøøñä.

²⁴ Coö ja'a Jesús jim̄ chohñ, mänit jim̄ ñøcxy maa ja'a naax jaduhṃ xiøhatiän Tiro møød Sidón. Mänitä tøjc tu'ug piaaty maa hänajty miejtsta'aga'añän. Hamee'ch jim̄ jia hidaañ. Pero miädoow ja'a cu'ughajxy jaduhṃ coö ja'a Jesús hänajty jim̄ tøø miech. ²⁵⁻²⁶ Jim̄ä tadjäya'ay hänajty tu'ug chäna'ay. Hagriego hänajty miädia'agy. Ca'a hänajty je'e jiuđiosä. Jim̄ä yhuung hänajty tu'ug, to'oxiäna'c. Tøø ja'a to'oxiäna'c hänajty pia'ambety. Møjcu'u hänajty tøø yajtägø'øyii. Coö ja'a quixiä tiaj jaduhṃ miädoyhajty coö ja'a Jesús hänajty jim̄ tøø miech, mänitä Jesús hoy wyiinjiicäda'agyii. Mänitä Jesús miänuu'xtaacä coö ja'a to'oxiäna'c nøcxy yajpa'amnájxäxä. ²⁷ Mänitä Jesús miänaañ:

—Cab jaduhṃ yhäxixø'øy coöchä huc-huung tsajcaagy nmó'owät, ja'a pigäna'c-hajxy hijty quiayaambiä.

Coö ja'a Jesús jaduhṃ miänaañ, ja'a juđioshajxy jaduhṃ yajmäbaatä nebiä pigäna'cän. Ja'a ca'a juđioshajxy jaduhṃ yajmäbaatä nebiä hucän. ²⁸ Mänitä tadjäya'ay yhadsooyy:

—Wiindsón, tøyhajt jaduhṃ. Pero jiiä huc-huunghajxy pia'piy pia'coñ meexäpa'c tijaty ja'a pigäna'c-hajxy yajwiinga'awøøby.

²⁹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Coo jaduñ tøø mmäna'añ, cähxø'p jaduñ cooçh nmädia'agy xmiäbøjcä. Tøø ja'a mhuungä möjcu'u ñäh-wáatsänä. Nøcxnä jootcujc maa ja'a mdøjcän.

³⁰ Mänitä tajiäya'ay wyiimbijty. Coo jim miejch maa ja'a tiøjcän, tøø ja'a yhuungä möjcu'u hänajty jiaançh näh-wáatsänä. Jimä yhuung hänajty quio'na'ay maabejtcøxp hoy weenän.

³¹ Mänitä Jesús jim wyiimbijtägajch maa ja'a naax xiøhatiän Tiro. Mänit jim ñaxøøyy maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Sidón. Mänit jim ñøcxøøyy maa ja'a naax hänajty xiøhatiän Decápolis. Mänit jim miedsøøyy maa ja'a mejy hänajty xiøhatiän Galilea. ³² Mänitä mähdiøjc tu'ug yajmejtsä maa ja'a Jesús ja'a wyiinduumän. Cabä mähdiøjcä mädia'agy hänajty hoy yhabädsømy, møød hänajty quiuhnätä. Mänitä Jesús miänuu'xtaacä coo ja'a quiø'ø yajnähgábät maa ja'a mähdiøjc cuhnatpän. Ja'a mähdiøjcä jiamiøødhajxy jaduñ mänaañ. ³³ Mänitä Jesús ja'a mähdiøjc jäguemjuøøby miødhajty nidiuhm. Mänitä Jesús ja'a mähdiøjcä tiaatsc piadsihwä. Mänitä Jesús ja'a quiø'øwahxc chujyñähbo'ty. Mänitä mähdiøjc tiaatsc chujyhabo'odóøyyäxä. ³⁴ Mänitä Jesús chajhee'py. Mänit miänaañ: “Efata.” Jaduñ hädaa miädia'agytiägø'øy: “Hawa'ads.”

³⁵ Tuunä ja'a Jesús jaduñ ñä'ä mänaañ, mänitiä mähdiøjc quiapxø'cy miädoowø'cy. Jaançh tehñ yhoy jaduñ miädiaacnä. ³⁶ Mänitä Jesús miänaañ coo hajxy quia'a mädiá'agät coo ja'a mähdiøjc jaduñ tøø yhoyø'øy. Pero cab hajxy jaduñ jioddhajty. Mänitiä hajxy jaduñ hoy yhamädiaagø'øy. Hoyyä Jesús mayhooc jia hanehmy coo hajxy quia'a hamädiaagø'øwät, maas hanaxiä ja'a mähdiøjc hajxy yhamädiaagøøyy. Cabä Jesús miädia'agy jaduñ ñä'ä yajtúunäxä. ³⁷ Jiaançh tehñ yagjuøøbiä

cu'ughajxy hānajty jaduh_ṅ. Mānit hajxy tiägøøyy mā-naambā: “Jaanč teh_m miøjmayhajt jaduh_ṅ tiuumby coo ja'a cuhnatpā yajmādoowø'øgy, møød coo ja'a huumbā yajcapxø'øgy.”

8

¹ Cujaboom cumaaxc, mānitā jāya'ayhajxy nāmay yhamugøøguiumbā maa ja'a Jesús hānajtiān. Ja yāhó'cāp hajxy hānajty, cabā caayyøøc hajxy hānajty ñ'āgādā møødā. Mānitā Jesús ja'a jiamiøødtøjc yaaxmujcy, ja'a hajxy hānajty nāmajmetspā. Mānitā Jesús miānaañ:

² —Nnāxúu'chpøch hādaa jāya'ayhajxy. Tägøøgxøøjøch hajxy tøø xpiawādjnā. Tøø ja'a quiaiy tøø ja'a yhu'ugyhajxy quiøjxnā. Tii hajxy jaduh_ṅ ñ'ā'ā jaac cāyāp. ³ Cooč hajxy jaguiay nguejxwiimbīdāt, weh_ṅdā hajxy jim tiu'uyuugādāwāt. Hi_x, nāje'e hajxy jāguem tøø choh_ṅda'agy.

⁴ Mānitā Jesús yhadsoowā ja'a jiamiøødtøjc:

—Tii hādaa jāya'ay hajxy hāyaa nn'ā yajcāayyāmb. Cabā cajpt yaa. Maa tsajcaagy hajxy hāyaa nn'ā pāatāmāt —nø_mā Jesús jiamiøødhajxy miānaañ.

⁵ Mānitā Jesús ja'a jiamiøødtøjc miāyajtøøyy:

—Naag tsajcaagy hajxy jii mmøødā.

—Juxtujc —nø_m hajxy yhadsooyy.

⁶ Mānitā Jesús miānaañ coo ja'a majiāya'ayhajxy yhøx-tā'agāt naaxwiin. Mānitā Jesús ja'a tsajcaagy quioond-sooyy. Mānitā Dioscujú'uyāp yejcy. Mānitā tsajcaagy tiägøøyy haguidøøbiā. Mānitā jiamiøødtøjc miooyy. Mānitā majiāya'ayhajxy miooyyā. Coo ja'a Jesús ja'a tsajcaagy hānajty yhaguidø'øy, yajwa'añguiøjpy hānajty teh_ṅgajnā. ⁷ Jimā hacxhuung hajxy hānajty miøødābā mejtstägøøg. Mānitā Jesús quiunuu'xy. Mānit miānaañ coo ja'a majiāya'ayhajxy mio'owøøjtāt. Jaduh_ṅ je'e may

yajwa'añguiojpa. ⁸ Mänitä jäya'ayhajxy tiägøøyy caabiä. Høxtä cuuxä hajxy hoyhoy. Høxtä jiaac piwø'c hajxy juxtujcach, ja'a hänäjty tøø quiunáxiäbä. ⁹ Nämädaaxmil jäya'ayhajxy jaduhñ quiaaayy yhuucy. Mänitä Jesús miänaañ coo hajxy wyiimbijnät. ¹⁰ Mänitä Jesús hajxy jadähooc biarcopéjcumbä møødä jiamiøødtøjc. Mänit hajxy jim ñøcxy maa ja'a cajpt hänäjty xiøhatiän Dalmanuta.

¹¹ Mänitä Jesús ja'a fariseos näje'e ñämejtsä. Mänitä fariseos ja'a Jesús ja'a Diosmädia'agy hajxy miøødyajtsi-bøøyy. Mänitä Jesús jia nämaayyä:

—Huuc yajcähxø'ögä hijxtahñd hoy-yagjuóøñäbä ja'a tsajpootypä. Jaduhñ højtsä tøyhajt nmøødhädät coo miichä Diosmäjaa mjaançh møødä —nømä fariseoshajxy miänaañ.

¹² Mänitä Jesús jiootmaxiey. Jootmadiägøøyy jaduhñ. Mänit miänaañ:

—Tii ja'a Diosmäjaa hajxy coo mwili yhixa'añ. Tøyhajt mijts nnämä'awät coo hajxy mga'a hixa'añ —nømä fariseoshajxy ñämaayyä.

¹³ Mänitä Jesús hajxy wyiimbijnä møødä jiamiøødtøjc. Mänit hajxy tiägøøyy barcojooty. Mänit hajxy tiu'ubøjcy. Mejyhawiimb hajxy hänäjty ñøcxa'añ.

¹⁴⁻¹⁵ Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc ñämaayy:

—Mnigwieendähadøøjäp hajxy. Ca'a ja'a Herodes chaj-caagyooy hajxy mmäwädijtä, ni ja'a fariseos jie'ehajxy.

Mänitä Jesús jiamiøødhajxy yhijxy coo ja'a tsajcaagy hajxy hänäjty tøø quia'a jaac juy. Jagooyyä tsajcaagy hajxy hänäjty tu'uquiä miøødä barcojooty. ¹⁶ Mänit hajxy tiägøøyy niñämäayyäbä:

—Paady hajxy jaduhñ xñämäayyäm, coo tsajcaagy hajxy tøø njahdiägóoyyäm.

¹⁷ Coo ja'a Jesús jaduñ yhamädoonajxy waambatiä jiamioødhajxy hänajty ñiñäma'ayii, mänit hajxy ñämaayyä:

—Nej, jaduñ hajxy mwiinjuø'öyä coočhä tsajcaagy tøø nmädia'aguiä, ja'a hajxy tøø mjahdiägóyyäbä. Cab hajxy tøø mnä'ägädä wiinjuø'öy tijátyhöch tøø nmädia'agy. Mjaanč tehñ quiuhxex mijts jaduñ. ¹⁸ Xiidsä mwiin hajxy mja møødä, cab hajxy tii mhijxmähmø'öy. Xiidsä mmädohnd hajxy mja møødä, cab hajxy tii mmädoomähmø'öy. ¹⁹ Mänáajöçhä nämägooxmilpä jäya'ay nyajcayyän ja'a mägooxtsajcaagy, naac cachä caadiuc hajxy mbiwø'cy.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Majmetsc.

²⁰ Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Jaaná mänáajöçhä nämädaaxmilpä jäya'ay nyajcayyän ja'a juxtujtsajcaagy, naag cach hajxy mbiwø'pä.

Mänit hajxy yhadsoogumbä:

—Juxtujc.

²¹ Mänit hajxy ñämäaayyägumbä:

—Caj mijts tøø mnä'ägä wiinjuø'öy tijátyhöch tøø nmädia'agy —nømä Jesús miänaañ.

²² Mänitä Jesús hajxy jim miewtstägajch maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Betsaida. Mänitä wiinds tu'ug wyitsmejtsä maa ja'a Jesúsän. Mänitä Jesús miänu'xtaacä coo ja'a wiinds ween ñähdoñii, ween jaduñ yhiyxø'ögy. ²³ Mänitä Jesús ja'a wiinds wyijstsooyy. Mänitä wiinds cajtpa'a quipxy miødhajtä. Mänitä wiinds wyiingutsuøöyyä. Mänit wyiingumo'xøöyyä. Mänit miäyajtøwä pø tøø hänajty yhiyxø'ögy. ²⁴ Mänit tiägøöyy hijxø'pä weenjaty. Mänit miänaañ:

—Tøøch weenjaty nhijxø'øgy. Cábøchä jäya'ay hoy nhøxcaba'añ. Nnajuóobiøch jaduñ coo jäya'ayä, pero jadúñhøch nhixy nebiä quepychaajän.

²⁵ Mänitä Jesús ja'a wiinds jadähooc wyiingu-mo'xøøguiumbä. Mänitä wiinds hoy tiägøøñä hijxpä. Hotyijä hänajty jäguemjaty yhijxnä. ²⁶ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tu'uda'aquiä mnøcxät maa ja'a mdøjcän. Ca'a cajp-tooty mguyo'oy mgubøgø'øy —nømä craa ñämaayyä, ja'a hänajty tøø yhijxø'øguiäbä.

²⁷ Mänitä Jesús hajxy jim tiu'ubøjcy møødä jiamiøødtøjc. Jim hajxy hänajty ñøcxa'añ maa ja'a naax hänajty xiøhatiän Cesarea de Filipino. Cajpt-cajpt hajxy hänajty wiädita'añ. Tu'haamnøcxpä, jimä Jesús ja'a jiamiøødtøjc miäyajtøyy:

—Høøch, põñhøchä cu'ugäda'a xtyijp.

²⁸ Mänitä Jesús yhadsoowä:

—Näje'e hajxy miäna'añ cooc tyijy miiçh mJuan mäyänäbejpä. Näje'e hajxy miänaambä cooc tyijy miiçh mhElíasä. Näje'e hajxy jiaac mänaambä cooc tyijy miiçh mDiosquexiä, cooc tyijy miiçhä Diosmädia'agy jecy myajwa'xy.

²⁹ Mänitä Jesús yajtøøgumbä:

—Míjtsäts, põñhøch mijtshajxy jaduñ xtyijp.

Mänitä Pedro yhadsooyy:

—Jue'e miiçh, Cristo. Dios miiçh tøø xwyiinguexy.

³⁰ Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc ñämaayy coo ja'a Jesús hajxy quia'a mädiá'agät põñ hänajty je'e.

³¹ Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc tiägøøyy yajwiin-gapxøøbiä:

—Høøch, Diosquexyhøch høøch. Madiú'ujøchä tsaächpä nøcxy nhabaada'añ. Xmiähanhadáambøchä jäya'ayhajxy, ja'a hajxy jiiby wiindsønähajpä maa

ja'a tsajtøjcän, mөөдä teedywiindsønajxy, mөөдä häna'c-hajxy jiiby Diosmädia'agy-yajnäixøøbiä maa ja'a tsajtøjcän. Mäníthøch hajxy jaduhñ xjia yajyagho'oga'añii. Pero cooçh hajxy hänäjty tøø xyajyagho'ogyii, cudägøøgxøyyä, mäníthøch njujypiøjtägatsa'añ.

³² Howyiinjuøøñä ja'a Jesús jaduhñ miädiaacy. Mänitä Pedro ja'a Jesús hawiingtuum wioonøcxy. Mänitä Pedro miänaañ:

—Wiindsøn, ca'ads jaduhñ mwi'i miäna'añ. Caj miiçh nej mjada'añ mhabeta'añ —nømä Jesús ñämaayyä.

³³ Mänitä Jesús wia'wiimbijty. Mänitä jiamioødtøjc wyiinhee'ppejty. Mänitä Pedro yhojjä:

—Møjcu'u, jua'ads yaa maaçh nwiinduumän. Jaduhñ miiçh mwiinmahñdyhaty nebiä jäya'ayhajxy wyiinmahñdyhjäpän. Caj miiçh jaduhñ mwiinmahñdyhaty nebiä Dios wyiinmahñdyhatiän —nømä Jesús miänaañ.

³⁴ Mänitä Jesús ja'a cu'ug miøjyaaxy mөөдä jiamioødtøjc. Mänitä Jesús miänaañ:

—Pøn jioot tsojp cooçh xjiamioødhädät, weenä yhamdsoo cuhdugt hajxy ñajtshixø'øy, weenä jioot hajxy piäda'agy coo hajxy chaaçhpøjpat nébiøch ndsaaçhpøga'añän. Wéenhøçhä nmädia'agy hajxy tehngajnä xmiäbøjcä. ³⁵ Pønä jioot ja pädaacp coo hajxy hoy jiugyhädät, cab hajxy cøjxta'axiøø jiugyhada'añ nebiä Dios jiugyhatiän. Pero pønä jioot pädaacp coo hajxy yhó'ogät ja'a høøchcøxpä mөөдä Diosmädia'agyquiøxpä, je'edshajxy homiänaajä jugyhadaamb nebiä Dios jiugyhatiän. ³⁶ Coo hajxy hodium mga'a mähmø'øwät coo hajxy hänäjty tøø mho'ogy, cab hajxy jaduhñ mniyaghoyø'øwøøjät, hoy hajxy hänäjty yaa tøø mja mäyøøhaty hädaa yaabä naaxwiin. ³⁷ Ni tii yaa quia'a nä'ägädä tsoobaady hädaa yaabä naaxwiin nebiä mjugyhajthajxy choobaada'añän,

coo hajxy homiänaajä mjugyhádät nebiä Dios jiugyhatiän. ³⁸ Põnhøch xmiädsähdiuumb móødhøchä nmädia'agyquiøxpä maa hädaa jäya'ay wyiinduumhajxiän, hädaa pojmoødpä cädieemiøødpähajxy, hädaahajxy ca'a Diosmädia'agymiäbøjpä, cooçh yaa ngädaactägätsät hädaa yaabä naaxwiin, mänitøch hajxy jadähooc nmädsähdiuundägatsa'añ, pønjätyhøch hänajty yaa tøø xmiädsähdiuñ. Diosquëxyhøch høøch. Diosmøcmäjaamøødhøch hänajty yaa ngäda'aga'añ, näguipxy møødä Diosmoonsähajxy, ja'a hajxy jim hijpä Dioswiinduum —nømä Jesús miänaañ.

9

¹ Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Chaads mijts tøyhajt ndehm ñämä'awät, mijts xii tänaabiä, näje'e hajxy hänajty mga'a ho'ogyñä coo hänajty quiähxø'øga'añ coo ja'a Dios hänajty yhane'ema'añ ja'a miøcmäjaahaam.

² Cudädujxøø, mänitä Jesús ja'a Pedro wioonøcxy maa ja'a tun jaançh tehñ quiøxpän, näguipxy møødä Santiago møødä Juan. Nämädaaxyä hajxy hänajty jim. Mänitä Jesús wyiin jjøjp wiing jiajty maa ja'a Pedro wyiinduumhajxiän. ³ Høxtä haamb høxtä tsämaambä Jesús hänajty møødä wyit møødä tiucxy. Jaançh tehñ pioobä wyit hänajty nägø'ø nädecypiä. ⁴ Mänitä Eliashajxy jim ñäguehxtø'xy møødä Moisés. Jimä Jesús hajxy hänajty wyi'i miøødmädia'agy. Nägoojä Pedrohajxy hänajty ñä'a hijxcäda'agy ñä'a hee'pcäda'agy. ⁵⁻⁶ Jaançh tehñ chähgøøbiä Pedrohajxy hänajty. Cab hajxy hänajty ñajuø'øy waamb hajxy jaduñ ñä'a mäná'anät. Mänitä Pedro nä'a nägoobä miänaañ:

—Wiindsøn, hoyøøyy jaduñ coo hajxy yaa tøø nbéjtäm. Nhuuc hädiuñ højts tøjquemyhuung tægøøg

maa miytshajxy häyaa cødu'ug myaghäña'awó'øwät, møød miich, møødä Moisés, møødä Elías —nømä Jesús ñämaayyä.

⁷ Tuunä ja'a Pedro jaduññ ñä'ä mänaañ, mänit hajxy ñäma'anähbejty. Mänitä Dios jiiby quiapxy näma'ajooty: “Høøch nHuung hädaa. Njaançh tehñ chójpiøch hädaa. Mäbøjcä miädia'agy hajxy.” ⁸ Coø ja'a näma'a chajpejty, tøø ja'a Moisés hajxy hänajty yhadägoyyø'øy møødä Elías. Coø ja'a Pedro hajxy jia hijxwädiyty, cabä Moisés hajxy yhiixnä ni ja'a Elías; jagooyyä ja'a Jesús hajxy jiaag hijxy nidiuhñ.

⁹ Jimä Jesús hajxy hänajty wyiinmänacy tunnähgøxp møødä jiamioød nädägøøgpä, mänitä Jesús miänaañ:

—Ca'a hajxy pøn mnä'ägädä hawaanä tijaty hajxy yaa tøø mhixy tøø mmädoy høxtä cónøch hänajty tøø njujpiøjtägach coøch hänajty tøø nho'ogy. Diosquéyxhøch høøch —nømä Pedro hajxy ñämaayyä.

¹⁰ Coø ja'a Pedro hajxy jaduññ ñämaayyä, paadiä mädia'agy hajxy jaduññ miäbøjcy. Jioodhajt hajxy jaduññ nebiaty hajxy hänajty tøø yhiixy tøø miädoy. Hamiñ haxøpy hajxy hänajty jia ñimiäyajtøyii waambä Jesús hänajty jaduññ jia mäna'ana'añ coø jaduññ miänaañ cooc hänajty jiuypioøjtägatsa'añ. ¹¹ Mänitä Jesús hajxy miäyajtøoyy:

—Ja'a häna'c hajxy jiiby yajnähixøøbiä maa ja'a tsajtøjcän, jaduññ hajxy miäna'añ coogä Elías tsipcøxp jawyiin quiädá'agät. Mänitägä Cristo høxhaam jiaac tehñ quiäda'aga'añ. Tii hajxy jaduññ coø miäna'añ. Nej, tøyhajt jaduññä.

¹²⁻¹³ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaduññä Diosmädia'agy jiaançh mäna'añ coogä Elías jawyiin quiäda'aga'añ. Tøyhajt jaduññ. Mänitägä cøxiä

wiinä yagjema'añ yajtägatsa'añ. Tøø ja'a Elías jia cä-da'agy. Pero tøø jaduñ jiaanč tehñ chaächtiunii nebiatiä jäya'ay jioothajxy chocy. Tøjiajt jaduñ nebiä Diosquexyhajxy jecy quiujahyyän. Nej, mnajuøøby hajxy jaduñä waambátyhøchä Diosmädia'agy xmiädiaacpä, høøch ja'a Diosquexypä, coöchä jäya'ayhajxy xchaächtiunaambä, møød coöch hajxy xquia'a jaac hixaanä.

¹⁴ Coo ja'a Jesús hajxy jiiby quiädaacy maa ja'a jiamiøød-hajxy hänajty tøø miähmø'øyän, ja'a hajxy hänajty jiiby nädaaxtupä, mänitä Jesús yhiijxy coo ja'a jiamiøødhajxy hänajty piquiä tøø piäda'agyii ja'a majiäya'ay. Jimä häna'c hajxy hänajty miøødniyhojyii, ja'a häna'c-hajxy jim yajnahixøøbiä maa ja'a tsajtøjcän. ¹⁵ Nägoo ja'a cu'ugä Jesús hajxy jiojcuhiøøyy, mänit hajxy jiaanč tehñ xioondaacy. Mänitä Jesús jiojcuäyø'ogøøyyä. Mänit yajpoo'xä. ¹⁶ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tii hajxy mwi'i yajniguiuhøjøøyyäp.

¹⁷ Mänit tu'jäya'ay yhadsooyy:

—Wiindsón, chaächä nhuung tøø nja møødmech. Møjcu'u jaduñ miøød. Ja'a møjcu'u wi'i yaghuñb. ¹⁸ Naxy jaduñ yajcädayyii. Mänit tiägø'øy hahoo'pä. Mänitä tiøøts tiägø'øy yajcädajpä. Mänit møc-häwøønä jiaty. Tøøchä mjamiøødtøjc nja mänuu'xta'agy coöch nhuung hajxy cu xyajpa'amnähwaatsä. Pero cab hajxy tøø miäjäda'agy —nømä Jesús ñämaayyä.

¹⁹ Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc ñämaayy:

—Ja'a! Cábøch mijtsä nmädia'agy xñä'ä mäbøjcä coöch nDiosquexiä. Tøøch mijts jecy nja møødwädity, y cahnä hajxy tii mnä'ägädä habøcyñä. Jaanč tehñ yhanaxiä mijts jaduñ mguhxexä. Nébiøch mijts nnä'ä túnät. Hoorä, witsminxä ja'a pa'amjäya'ay yaa —nømä Jesús miänaañ.

²⁰ Mänitā Jesús miädia'agy quiudiúunäxä. Coö ja'a Jesús yhiǰä ja'a møjcu'u, mänitā mähdioǰcä pia'am tiehm ñämejtsä. Mänitā mähdioǰc quiädaaŷy naaxwiin. Mänit piayajch piadø'py. Mänit tiägøoyy hahoo'pä. ²¹ Mänitā craa tieedy miäyajtøwäxä:

—Mänaa hädaa mhuing tøø pia'ambety.

Ja'a Jesús jaduħñ yajtøw.

—Muutsnä hänajyñä —nømä craa tieedy yhadsooyy.

²² Mänitā tieedy miänaaŷgumbä:

—Näxyhöch hädaa nhuung jiøøngädaw jiøømbøgø'oy coö pia'am jaduħñ naxy ñähbaadyii. Naxy ñøøgädaw ñøøbøgøøbiä. Ja weenjaty jaduħñ quiaa yagho'ogyii. Tuñä mayhajt. Pø jii miich møcmäjaa mmøødä, højts näxú'tsäc, højts puhbéjtäc —nømä Jesús ñämaayyä.

²³ Mänitā Jesús miänaañ:

—Nej, jadúħñhöch miich xmiøyajtøyyä pø nmøød-höch møcmäjaajä. Pøn jaduħñ mäbøjp, hotyijä jaduħñ yhojø'øwääñäxä.

²⁴ Mänitā pa'amjäya'ay tieedy yaaxy:

—Nmäbøjpiøch. Høøch puhbéjtäc, jadúħñhöch maas hoy njaac mäbøgät.

²⁵ Jimä jäya'ayhajxy hänajty may wyi'i miamiucy. Coö ja'a Jesús ja'a majiäya'ay jaduħñ yhiǰxy, mänitā Jesús ja'a møjcu'u ñämaayy:

—Høøch miich nhaneħmby coö hädaa craa mhøxmäjt-snät. Cab jaduħñ mänaa mnämejtstägäjtñät. Naxy miich hädaa mähdioǰc myaghuumy myajnaty —nømä møjcu'u yhojjä.

²⁶ Mänitā mähdioǰc møc yajtsaaçhyaaxä. Mänit jiäwi-jpø'cy xiäyaayyø'cy. Mänit ñähwaatsä quiuhwaatsä. Nebiä ho'ogypiän jiajty. Coö jaduħñ yhiǰä, mänitā jäya'ayhajxy may miänaañ cooc tyijy hänajty tøø yho'ogy.

²⁷ Mänitä Jesús ja'a craa wyidsø'cy. Mänitä craa hoy tiänaayyø'nø.

²⁸ Mänitä Jesúshajxy tiøjtägøøyy møødä jiamiøødtøjc. Mänitä Jesús hamee'ch miäyajtøøwä ja'a jiamiøød:

—Tii højts jadhun coo tøø nga'a mäjädaacpä.

²⁹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Coo Dios hajxy mjaančh tehṃ miänuu'xtá'agät, mänit yø'øduhmbä pa'am hajxy hoy myajnáxät. Pero pø caj, cab hajxy myajnáxät.

³⁰ Coo ja'a Jesúshajxy jim chohñ, mänit hajxy ñøcxy Galilea. Cabä Jesús hänajty yajnajuø'øwa'añii maa hänajty nøcxy wiädita'añ. ³¹ Mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc tiägøøyy yajwiingapxøøbiä:

—Høøch ja'a Diosquexypä, nøcxáambøch nniñäh-duga'añii coochä jäya'ayhajxy xyaghó'ogät. Y cooch hänajty tøø nho'ogy, cumáaxc-høch hänajty njujypiøjtä-gatsa'añ —nømä Jesús miänaañ.

³² Cabä Jesús ja'a jiamiøødhajxy ñä'ägädä wiinjuøøyy waambatiä Jesús hänajty tøø miädia'agy. Cab hajxy hänajty jia nä'ä wi'i miäyajtøøwaambä. Hiḅ, tsähgøøby hajxy hänajty.

³³ Mänit hajxy jim miejch Capernaum maa hajxy hänajty chäna'ayän. Coo hajxy hänajty tøø tiøjtägø'øy, mänitä Jesús ja'a jiamiøødtøjc miäyajtøøyy:

—Tii hajxy hijty mwi'i yajcapxiøøby jim tu'haam-miimbä.

³⁴ Pero cab hajxy waamb ñä'ägädä hadsooyy. Hiḅ, jue'e hajxy hänajty tøø yajtsibø'øy tu'haam-miimbä, pønä cuhdujt hänajty maas møc møød. Tsähdiuumb hajxy hänajty, paady hajxy quia'a nä'ägädä hadsooyy. ³⁵ Mänitä Jesús yhäñaaguiädaacy, Mänitä jiamiøødtøjc ñämaayy, ja'a hajxy hänajty nämajmetspä:

—Yam hajxy weeñtiä huuc møjwa'ag. Pøn jaduhñ pøc-juøøby coo møjcuhdajt miøødhádät, cabä cuhdajt jaduhñ ñä'ägädä møødhada'añ. Moonsä jaduhñ ñä'ägä tunaamby.

³⁶ Mänitä Jesús pigäna'c-huung tu'ug miøjyaaxy. Mänit piädaacy cujc maa ja'a jiamiøødhajxy hänäjtiän. Mänit chehñø'cy. Mänitä jiamiøødtøjc ñämaayy:

³⁷ —Pøn hädaa pigäna'c hädaaduhmbä tsojp ja'a høøchcøxpä, jaduhñ mäwínhøch xchojpä. Jaanä jadúhñhøchä nDeedy hajxy xchójcäbä —nømä Jesús miänaañ.

³⁸ Mänitä Juan ja'a Jesús ñämaayy:

—Wiindsón, tøø højts jäya'ay tu'ug nbaady. Jimä pa'amjäya'ay hänäjty yajpa'amnaxy, ja'a hajxy møjcu'umøødpä. Miičhä mxøø hänäjty xquiapxpáatäp. Mänit højts nnämaayy coo quia'a yajpa'amnájxnät. Paady højts jaduhñ nnämaayy, coo højts näguipxy xquia'a møødwädjätäm.

³⁹ Mänitä Jesús miänaañ:

—Cábäts hajxy waamb cu mnämaayy. Pønñhøchä nxøø xquiapxpáatäp coo ja'a hoy-yagjuøøñäbä hänäjty yajcähxø'øgy, cábøch jaduhñ xchoj mägapxtägoyya'añ. ⁴⁰ Pøn højts jaduhñ xquia'a mädsiphájtäm, je'eds hajxy jaduhñ xmiägu'ughájtäm. ⁴¹ Coo mijts pøn xya-jnøøhú'ugät je'eguiøxpä cooch mijts xpiawädity, høøch ja'a Cristo, jimä hoyhajtä weenhajt piaada'añ Dioswiinduum.

⁴² 'Pønjátyhøchä nmädia'agy xmiäbójcäp, hoy hajxy quia'a jagä høxpøquiä, coo hajxy jøjcapxø'øwøøjät, ja'a häna'c-hajxy jaduhñ mäjøjcapxøøbiä, mejor paand-saa hajxy häxøpy tøø yajyo'xodsø'øyii, jaduhñds hajxy

haxøpy tøø miejjiäwipø'øyii. ⁴³⁻⁴⁴ Pø jimä mgø'ø häna-jty xyajcädieey, maas hoy jaduñ coo mnä'ägädä høxpúxät, jaduñ tehngajnä xquia'a yajcädiéhñät. Jadúñäts homiänaajä mjyghádät nebiä Dios jiuqyhatiän, hoyyá mgø'ø hánajty metsc mga'a jagä møødä. Hix, coo tehngajnä mjaac cädiéeyät, jiiby mhädá'agät haxøøgtuum maa ja'a jøøn mänaa quia'a nä'ägädä pi'ichän, hoyyá mgø'ø hánajty jia ca'xiä. ⁴⁵⁻⁴⁶ Jaaná jaduñduhmbä, pø jimä mdecy hánajty xyajcädieey, maas hoy jaduñ coo mnä'ägädä høxpúxät, jaduñ tehngajnä xquia'a yajcädiéhñät. Jadúñäts homiänaajä mjyghádät nebiä Dios jiuqyhatiän, hoyyá mdecy hánajty metsc mga'a jagä møødä. Hix, coo tehngajnä mjaac cädiéeyät, jiiby mhädá'agät haxøøgtuum, hoyyá mdecy hánajty jia ca'xiä. ⁴⁷ Jaaná jaduñduhmbä, pø jimä mwiin hánajty xyajcädieey, maas hoy jaduñ coo mnä'ägädä yajpäsómät, jaduñ tehngajnä xquia'a yajcädiéhñät. Jadúñäts homiänaajä mjyghádät nebiä Dios jiuqyhatiän, hoyyá mwiin hánajty metsc mga'a jagä møødä. Hix, coo tehngajnä mjaac cädiéeyät, jiiby mhädá'agät haxøøgtuum, hoyyá mwiin hánajty jia ca'xiä. ⁴⁸ Jiiby haxøøgtuum, cabä tøøghajxy jiiby mänaa ñä'ägä ho'ogy, møød cabä jøøn jiiby mänaa ñä'ägä pi'tspä.

⁴⁹ Pøñ jiiby hijp haxøøgtuum, cab hajxy jaduñ jiiby mänaa quiøxy toya'añ. Jaduñ mäwíinäts je'e nebiä tsu'uçh caanø'øybän, cabä jøøn jaduñ jiiby mänaa py-i'ich. ⁵⁰ Ja'a caan, tuungpaatp je'e. Pero coo ja'a tiaamdspä quióxät, cab jaduñ mänaa tiuungpáatnät. Jaduñ mäwíinäts mijtspä, hoy yajxón hajxy mnimiøødhidøøjät. Cab hajxy jaduñ mänaa myajniguiudsip myajniguiuma'adø'øwøøjät.

10

¹ Mänitá Jesús jim chónhgumbä Capernaum. Mänit ñøcxy Judea-naaxooty, ja'a xøøbädsømyhaampiä, jim Jordán-møjnøøhawiimb. Mänitá jäya'ay may ñäméjtsägumbä. Mänitá Jesús tiägóøguiumbä jajnähixøøbiä, neby hänajty naxy jajnähixø'øyhatiän. ² Mänitá fariseodøjc-hajxy näje'e miejch. Mänitá Jesús hajxy miäyajtøøyy:

—Nej, miimbä cuhdujt jaduñä coo jäya'ayhajxy ñiy-høxmadsóøjädä.

Paadiä Jesús jaduñ miäyajtøøwä, hijxmdsáanäp hänajty jaduñ waamb hänajty yhadsowa'añ. ³ Mänitá Jesús yajtøødägajch:

—Nej, jaduñä Moisés jecy quiujahyyä coo hajxy mniyhøxmadsóøjädä.

⁴ Mänitá fariseoshajxy yhadsooyy:

—Jaduñä Moisés jecy quiujahy coogä cuhdujt jaduñ myiñ coo jäya'ayhajxy ñiyhøxmadsóøjät.

⁵ Mänitá Jesús miänáangumbä:

—Coo mijts mjaančh tehñ quiuhxexä, paadiä Moisés ja'a cuhdujt jaduñ jecy yecy coo mdo'oxiøjc hajxy mhøxmádsät. ⁶ Mänaa ja'a naaxwiimbä jecy yhawijy tiøø'xta'aguiän, mänitá Dios jäya'ay metsc quiunuu'xy ya'adio'oxy. ⁷⁻⁸ Coo ja'a Dios ja'a jäya'ay jaduñ jecy quiunuu'xy ya'adio'oxy, paadiä ya'adiøjc jaduñ tio'ox-iøjwiingpógät. Jaduñ hajxy jaduñ yhijnät nebiä tu'que'expän. Hawiingøøby hajxy jaduñ. Cab hajxy wioowhíjtänä ja'a tiaj ja'a tiédiäm. ⁹ Pønjatia Dios jaduñ tøø quiunuu'xy coo hajxy ñimiøødtsäna'awøød nämetsc, cab hajxy jaduñ ñiyhøxmadsóøjät —nømä Jesús miä-naañ.

¹⁰ Mänitä Jesúshajxy tiøjtägøøyy mөөdä jiamioødtøjc. Mänitä Jesús jadähooc miäyajtøøwä ja'a jiamioød waambatiä Jesús ja'a fariseodøjc hänajty tøø miøødmädia'agy. ¹¹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pønä tio'oxiøjc høxmajtsp, y mänitä wiingto'oxiøjc wyiingpøcy, miägädiehbiä tio'oxiøjc jaduñ. Haxøøg jaduñ jiatcø'øy. ¹² Jaanä jaduñduhmbä, coo ja'a to'oxiøjc ñihyhap yhøxmädsät, y coo wiingya'adiøjc wyiingpøgät, jaduñä ñihyhap miägädiehbiä. Jaanä haxøøg je'eduhñ jiatcøøbiä —nømä Jesús miänaañ.

¹³ Mänitä Jesús pigäna'c mejtstägøøg yajnämejtsä, coo hajxy ween quiunuu'xyii. Coo ja'a Jesús jiamioød hajxy jaduñ yhiijxy cooc tyijy ja'a Jesús hänajty yhadsiba'añii, mänitä pigäna'cä tiajhajxy yhadújcäxä coo ja'a Jesús hajxy jaduñ quia'a nänøcxät. ¹⁴ Coo ja'a Jesús jaduñ yhiijxy coo ja'a pigäna'c-hajxy hänajty wyi'i yhadugyii, mänitä Jesús ja'a jiamioød yhojy:

—Ca'a yø'ø pigäna'c hajxy mwi'i yhaducy. Wéenhøch hajxy jaduñ xñämiñ. Coo mijtsä Diosmädia'agy jaduñ mmäbøgät neby hädaa pigäna'c-hajxy miäbøquiän, mänit mijtsä Dios jaduñ xyhuunghädät. ¹⁵ Hiç, ja'a pigäna'c-hajxy, cab hajxy tii quia'a nä'ä mäbøcy. Tsipcøxp hajxy jaduñ ñä'ägä mäbøcy. Jaduñds je'e, coo mijts mmäbøgät nebiä pigäna'c-hajxy miäbøquiän, mänit hajxy jaduñ mjugyhädät cøjxta'axiøø nebiä Dios jiugyhatiän. Tøyhajt jaduñ —nømä Jesús miänaañ.

¹⁶ Mänitä Jesús ja'a pigäna'c tiägøøyy cunuu'xpä tu'ugjaty-tu'ugjaty. Cø'ønähgäjpäp hajxy hänajty.

¹⁷ Mänitä Jesús jim chohñ. Jim hänajty tiu'uyo'oyñä, mänitä Jesús jäya'ay tu'ug päyø'øguiä ñajtspaadøøyyä. Mänit wyiinjiçädaacä. Mänit ñämaayyä:

—Wiindsón, mjaančh teh̄m yhojhána'c miičh. Nébiøch ngudiúnät cooçh çøjxta'axiøø njugyhádät nebiä Dios jiugyhatiän —nømä Jesús miäyajtøwä.

¹⁸ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tiičh miičh jaduħ̄n coo xñäma'ay cooçh nhoyhäna'cä. Ni pøn̄ jaduħ̄n quia'a hoyhäna'cä. Jagooyyä Dios tu'uquiä yhojhána'cä. ¹⁹ Mnajuøøby miičh jaduħ̄n nebiatiä Moisés cuħdujt jecy yejcy, túħmäts. “Cab hajxy mniyagho'ogøøjät. Cabä wiingto'oxiøjc hajxy mmøødtsána'awät. Cab hajxy mméedsät. Cab hajxy mhøħndá'agät. Cab hajxy mmäméedsät høħnda'agymiädia'agyhaam. Mwiingudsähgø'øwäbä mdajjä mdeedy hajxy” —nømä Jesús miänaañ.

²⁰ Mänitä Jesús ñämäáyyägumbä:

—Pero Wiindsón, homiänáajøch jaduħ̄n ngudiuñ. Múutsnøçhä hoguiuhdujt nmädsøħndaacy —nømä Jesús ñämaayyä.

²¹ Mänitä Jesús ja'a craa wyiinhee'ppejty. Jiaančh teh̄m chójcäbä craa hānajty je'e. Mänitä Jesús miänaañ:

—Tu'tu'uyyä mga'a çøxy cudiuñ. Nøcx çøxy toog tijaty jim̄ mmøød, jaduħ̄nds mmó'owät pøn̄jaty hajxy häyoob. Coø jaduħ̄n mgudiúnät, mänit jim̄ mnøcxät Dioswiinduum. Jim̄ miičhä hoybä weenbä mbáädät tsajpootyp. Hoorä, høøçh padu'ubøjcäc.

²² Coø ja'a craa jaduħ̄n ñämaayyä, mänit jiootmadiägøøyy. Mänit wyiimbijnä tájjäp máayyap. Hiç, jaančh teh̄m miäyøø hānajty je'e.

²³ Jim̄ä Jesús ja'a jiamioødhajxy hānajty piadāna'ay. Mänitä Jesús wyiinhee'ppejty. Mänit miänaañ:

—Jaančh teh̄m chip jaduħ̄n coø yø'ø mäyøødøjc-hajxy jim̄ ñøcxät Dioswiinduum. Teh̄m tiøyhajt jaduħ̄n.

²⁴ Coo ja'a Jesús jaduḡḡ miánaañ, jiaanč tehḡḡ yagjuøøyy ja'a jiamioødhajxy jaduḡḡ. Mänitä Jesús miánaangumbä:

—Mägu'ughajpädøjc, pønjatiä xiädø'øñ hajxy hajood-hajp, jaanč tehḡḡ chip jaduḡḡ coo hajxy jim ñócxät Dioswiinduum. ²⁵ Maas paquiä camello tu'ug jiiby ñaxó'øwät xuhñdyjutooty quejee ja'a mäyøøhäna'c-hajxy jim tiägó'øwät Dioswiinduum.

²⁶ Coo ja'a Jesús jaduḡḡ miánaangumbä, mänitä jiamioødhajxy maas hanaxiä yagjuóøguiumbä. Mänitä Jesús miäyajtøøwä:

—Pønxada'aduḡḡ jaanč tøy nähwa'adsaamḡḡ.

²⁷ Mänitä Jesús wyiinhee'ppéjcumbä. Mänit miánaañ:

—Ja'a jäya'ayhajxy, cab hajxy hamdsoojoot hoy yajniñähwa'adsóøjät. Pero Dios, je'eds mäyajnähwaatsp. Hotyiijä Dios jaduḡḡ jiaty.

²⁸ Mänitä Pedro ja'a Jesús ñämaayy:

—Huuc mäadow, coo højts miič nbadu'ubøjcy, cøjx højts nnähgue'egy tijaty højts hijty nmøød.

²⁹⁻³⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pønjaty cøxiä tøø ñähgue'egy ja'a høøchcøxpä møødä Diosmädia'agyquiøxpä, maas may hajxy jaduḡḡ jiaac paada'añ hädaa yaabä naaxwiin tijaty hajxy hänajty tøø ñähgue'egy tøø yhöxyo'oy, tiøjc, piuhya'ay, piuhdo'oxy, tiaj tieedy, yhuung, ñaax. Møød jim hajxy ñøcxa'añ tsajpootyp. Jim hajxy jaduḡḡ homiänaajä yhida'añ, hoy hajxy hänajty yaa tøø jia tsaächpøcy ja'a høøchcøxpä hädaa yaabä naaxwiin. Tøyhajt jaduḡḡ.

³¹ Pønjatiä mõjtuung jäda'ahaty ca'a møød, nämay hajxy miøjtägó'øwa'añ. Pero pønjatiä mõjtuung jäda'ahaty ja møød, nämayyä tiuunghajxy piögáañäxä —nømä Jesús miánaañ.

³² Mänitä Jesúshajxy jim tiu'ubøjcy mөөдä jiamioөdtøjc. Jerusalén hajxy hánajty ñöcxa'añ. Jawyiinä Jesús hánajty yo'oy. Mayyá jäya'ayhajxy hánajty pianöcxy mөөдä Jesús jiamioөdhajxy, ja'a hajxy hánajty nämajmetspä. Jaančh tehñ yagjuөөby hajxy hánajty. Hөxtä tsähgөөby hajxy hánajty. Mänitä Jesús ja'a jiamioөd hawiing wioonöcxy. Mänitä Jesús tiägөөyy mädiaacpä nebiaty hánajty jiada'añ yhabeta'añ:

³³—Huuc mädw hajxy, yam hajxy nnöcxäm Jerusalén. Coö hajxy jim ngoodáanäm, mänitöchä teedywiindsönhajxy xyajc'ödägö'owa'añ, mөөдä häna'cä Diosmädia'agy hajxy jim yajnahixөөbiä tsajtögooty, hөөч ja'a Diosquexypä. Mänitöch hajxy jaduhñ xyajnahdija'añ coöch hajxy xyagho'oga'añ. Mänitöch hajxy xyajc'ödägö'owa'añ ja'a häna'c-hajxy jim tsohmä Roma. ³⁴ Madiú'ujöch hajxy xhaačhtiuna'añ. Xñäxi'igáamböch hajxy. Xwyiinwoonáamböch hajxy. Xwyiingutsujö'owáamböch hajxy. Xwiobho'ogáamböch hajxy. Mänitöch hajxy xjia yagho'oga'añ. Pero cudägөөgxöyyöch nujypiojtägatsa'añ, —nömä Jesús miänaañ.

³⁵ Mänitä Jesús wyiinguwa'agөөyyä ja'a Santiago mөөдä Juan. Ja'a Zebedeo yhuunghajxy hánajty je'e. Mänit hajxy miänaañ:

—Wiindsön, huuc tunä mayhajt ja'a höjtsöxpä.

³⁶ Mänitä Jesús yhadsooy:

—Tii mayhájthöch ndúnäp.

³⁷ Mänitä Santiagohajxy miänáangumbä:

—Coo miich hánajty tөө mmöjtägö'öy, coö hánajty tөө mdägö'öy hanehmä, mänit höjts cuhdujt xmió'owät coö höjts jim nhäñ'awät miichä mnähmöjc, hahooyhaampiä mөөd hanajtyhaampiä.

³⁸ Mänitä Jesús yhadsógumbä:

—Mijts, cab hajxy mnajuø'øy tii hajxy jaduħn mnänøømby. Nej, mmee'xtúgäp hajxy jaduħmbä nébiøch ndsaačhpøgá'añänä.

³⁹ Mänitä Santiagohajxy yhadsoooy:

—Nmee'xtúgäp højts jaduħn.

Mänitä Jesús miänáangumbä:

—Jaduħn mijts mjaančh tsaáčhpøgaambä nébiøch ndsaačhpøga'añän. Tøyhajt jaduħn. ⁴⁰ Pero cábøčhä cuħdujt jaduħn nmøødä coo mijtsä cuħdujt nmó'owät coo hajxy jim mhäñá'awät høøčhä nnähmøjc mänájøch hänäjty tøø ndägø'øyän haneħmbä. Dios ja'a cuħdujt møød pøn yajnähdiijaamby coo hajxy jim yhäñá'awät. Je'edshajxy jaduħn jim häña'awaamb —nømä Jesús miänaañ.

⁴¹ Coo Jaha Jesús jiamiødhajxy jaduħn miädooyy, ja'a hajxy hänäjty jaac nämajcpä, mänitä Santiagohajxy miäjootma'tä møødä Juan. ⁴² Mänitä Jesús miøjyaaxy ja'a hajxy hänäjty jaac nämajcpä. Mänitä Jesús miänaañ:

—Ja'a gobiernähajxy, møødä häna'c-hajxy yaa mõjtuungmøødpä hädaa yaabä naaxwiin, ja'a hänä'cätshajxy jaduħn yaa haneħmb. Mnajuøøby hajxy jaduħn, túh-mäts. ⁴³⁻⁴⁴ Pero mijts, cab hajxy mbøc-juó'owät coo mõjtuung hajxy mmøødhädät. Pønä jioot tsojp coo wyi-ingudsähgø'øwóøjät, weenä jioot piäda'agy coo jiamiøød piuhbédät. ⁴⁵ Høøčhpaady, høøch ja'a Diosquexypä, mäbuhbéjppøch jaduħn yaa tøø ngäda'agy. Høxtä nnäh-ho'tu'udáambiøčhä jäya'ayhajxy nägøxiä. Cáboch jaduħn nmäna'añ coočhä jäya'ayhajxy xpiuhbédät.

⁴⁶ Mänitä Jesús hajxy quioo'ty maa ja'a cajpt hänäjty xiøhatiän Jericó. Coo hajxy jim chóhngumbä, mayyä jäya'ay hajxy piadu'ubøjcä. Jimä wiinds hänäjty tu'ug yhäñá'ay tu'haam. Bartimeo hänäjty xiøhaty. Timeo ja'a tieedy hänäjty xiøhaty. Xädø'øñyujwaambä Bartimeo hänäjty. ⁴⁷ Coo ja'a Bartimeo jaduħn miädooyy coo

hänajty je'e Jiesúsä, ja'a hänajty tsohm̄bä Nazaret, mänitä Bartimeo m̄oc yaaxy:

—Jesús, David miich̄ jecy mhaphajt mdeedyhajt. H̄oöch näxúu'tsác.

⁴⁸ Mänitä Bartimeo yhojmujcä nämay coo cu yhamooñ. Pero cab jaduhñ ñä'ä hamooñ. Tehngajnä maas m̄oc tiägøøyy yaaxpä:

—Jesús, miich̄ä David jecy mhaphajt mdeedyhajt. H̄oöch näxúu'tsác.

⁴⁹ Mänitä Jesús tiänaaxiøjpy. Mänit miänaañ coo ja'a Bartimeo miøjya'axøjät. Mänitä Bartimeo tul'jäya'ay ñämaayyä:

—Xoon̄da'ag, tänaayyø'øg. Xiṁä Jesús xmiøjya'axy.

⁵⁰ Mänitä Bartimeo paquiä tiänaayyø'cy. Mänitä yoñwit yajniñahnajptuutä. Mänitä Jesús päyø'øguiä hoy wyiingumedso'øy. ⁵¹ Mänitä Jesús ja'a Bartimeo miäya-jtøøyy:

—Tii mayhajt jaduhñ myajtunáan̄äp.

Mänitä Bartimeo yhadsooyy:

—Wiindsón, h̄oöch yaghixó'cäc.

⁵² Mänitä Jesús miänaañ:

—Ja'a hoy, tisän coo quia'a cabä. Cooch̄ä nmädia'agy tøø xmiäbøjcä, paady tøø mhixø'nø.

Tuunä Jesús jaduhñ ñä'ä mänaañ, mänitiä Bartimeo jiaanč̄ hijxø'cy. Mänitä Jesús piadu'ubøjnä.

11

¹ Jiṁä Jesúshajxy hänajty quioodaannä maa ja'a cajpt hänajty xiøhatiän Betfagé m̄øød Betania, jiṁ mädøyyä maa ja'a tun̄ hänajty xiøhatiän Olivos. Jiṁ hänajty miäwiingón̄ Jerusalén. Mänitä Jesús ja'a jiamiøød metsc ² ñämaayy:

—Nøcx hajxy jiṁhaamby maa yø'ø cajpthuungän. Coo hajxy jiṁ mmedsa'añ, jiṁä burro hajxy tu'ug mbaada'añ

cuxoch. Cahnä pøn̄ yajpejmachñä. Mmäguejõ'owäp hajxy. Jaduhñds hajxy yaa mwitsmínät. ³ Y pø jimä jäya'ay hajxy xmiäyajtøy tii hajxy jaduhñ coo mmäguejõ'øy, mänit hajxy mnämá'awät: “Ja'a nwiindsón̄ hõjts cham̄ yajmaajiajp. Paquiä hõjts nnä'ä yajtuna'añ. Mänit hõjts min̄ nnajtswidso'øy.” Jaduhñ hajxy mmäná'anät —nõmä Jesús ñajtscapxøyy.

⁴⁻⁵ Mänitä burro hajxy hoy jiaanč paady cuxoch jim̄ mõjtu'haam, jim̄ tøjnähmõjc mädøyyä. Jimä jäya'ayhajxy hänajty näje'e tiäna'ay. Coo ja'a Jesús jiamioødhajxy tiägøøyy burromäguejõbiä, mänit hajxy ñämaayyä:

—Tii yø'ø burro hajxy jaduhñ coo mmäguejõ'øy.

⁶ Mänit hajxy jaduhñ yhadsooyy waambaty hajxy hänajty tøø yhane'emyii coo hajxy jaduhñ yhadsówät. ⁷ Mänitä Jesús ja'a burro yajnäméjtsäxä. Mänitä jiamioødä wyit hajxy jim̄ piädaacy burronähgøxp. Mänitä Jesús jim̄ piejty. ⁸ Jaanč teh̄m̄ miayyä jäya'ayhajxy hänajty pianøcxy. Mänitä wyit hajxy näje'e chijy. Jaduhñds hajxy tu'haam ñajtsye'ebøøyy maa ja'a Jesús hänajty burronähgøxp ñaxø'øwa'añän. Näje'e hujtsaay hajxy hänajty piujxpä. Jim̄ hajxy hänajty piädaacpä tu'haam. ⁹ Cu'ughagujcä Jesús hänajty ñøcxy. Mänitä cu'ughajxy nägøxiä tiägøøyy yaaxpä jojpä:

—¡Viva Jesús, viva! ¡Gloria a Dios! Diosquexy hädaa Jesús jaduhñ. ¹⁰ ¡Gloria a Dios tsajpootypä! Jaduhñ hädaa Jesús yhane'emaambä nebiä David jecy yhanehmiän, ja'a hajxy jecy nhaphajt ndeedyhajtäm.

¹¹ Mänitä Jesús hajxy jim̄ quioo'nä Jerusalén, mõødä jiamioød ja'a nämajmetspähajxy. Mänit hajxy jim̄ ñøcxøøyy maa ja'a tsajtøjcän. Coo hajxy jiiby cha-jtøjtägøøyy, mänit hajxy yhiwxwädipty tijaty hänajty jiiby.

Mänit hajxy wyiimbjčumbä. Mänit hajxy jiiby yhädaacumbä Betania. Hix, tøø hänajty chuujø'øy, y jiiby hajxy hänajty miejtsta'aga'añ Betania.

¹² Cujaboom, mänitä Jesús hajxy jim tiu'ubójcumbä. Mänitä Jesús yäho'pøjcä. ¹³ Mänitä piids tu'ug ñäheebøyy coo hänajty jim tiäna'ay picxumnä. Coo wiingón ñämejch, mänit y hijxy coo tiøøm hänajty quia'a nä'ägädä hity. Haagä haay hänajty je'e. Cahnä y hii'ts hänajty yhabaadyñä mänaabä hänajty naxy tiøømbetiän. ¹⁴ Mänitä Jesús piids ñämaayy:

—Ni mänaa miičh mga'a tøømbejtägatsaannä.

Coo ja'a Jesús jaduhñ miänaañ, miädoow ja'a jiamiøød-hajxy jaduhñ.

¹⁵ Coo ja'a Jesús hajxy jim miejtstägajch Jerusalén, mänitä Jesús jiiby chajtøjtägøøguiumbä. Mänitä Jesús ja'a too'pädøjc juubiädøjc tiägøøyy høxpäboobiädsøømbä jiiby tsajtøgooty. Mänitä meexä tiägøøyy høxjuijpä maa xädø'øñ hajxy hänajty quiuwichän, møødä häñaabeijt maa hajxy hänajty yhäña'ayän coo hajxy hänajty pilomatoogy. ¹⁶ Mänitä Jesús tiägøøyy hadujpä coo ja'a jäya'ayä tioogy hajxy jiiby quia'a mädagøøñät tsajtøgooty. ¹⁷ Mänitä Jesús tiägøøyy yajwiingapxøøbiä:

—Jaduhñ jim myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: “Pa'yaaxtäacthøchä ndøjc hajxy nägøxiä xwiáañät, ja'a jäya'ayhajxy wiinduhmyhagajtpä.” Jaduhñä Dios jecy miänaañ. Pero mijts, wiing mijtsä tsajtøjc mwa'añ. Jaduhñ hajxy mwa'añ nebiä mee'tstaactän —nømä Jesús miänaañ.

¹⁸ Coo ja'a teedywiindsøn hajxy jaduhñ miädooyy, møødä häna'cä Diosmädia'agy hajxy hänajty jiiby yajnähihxøøbiä tsajtøgooty, mänit hajxy tiägøøyy cojyquiapxytiuumä nebiä Jesús hajxy yaghó'ogät. Hix, chähgøøbiä Jesús hajxy hänajty je'eguiøxpä coo ja'a Jesús

ja'a miädia'agy hänajty jiaančh tehṃ yhamädoowhíjtäxä ja'a cu'ug. ¹⁹ Pero coo quioodsøøñä, mänitä Jesúshajxy jiiby yhädáaccumbä Betania.

²⁰ Cujaboomä Jesúshajxy ñøcxtägajch Jerusalén. Coö hajxy jim ñaxøøguiumbä maa ja'a Jesús ja'a piids hänajty tøø ñäbøgø'øyän, mänitä piids hajxy yhijsy coö hänajty tøø quiøxy tø'øčh. ²¹ Coö ja'a Pedro jaduhṃ jiahmiejt-staacy, mänitä Jesús ñämaayyä:

—Wiindsøn, huug hiṃ yø'ø piids. Häxøøy miičh yø'ø mnäbøgøøyy coö ni mänaa quia'a tøømhájñät. Tøø yø'ø quiøxy tøøtsnä —nømä Pedro miänaañ.

²² Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Mäbøjcä ja'a Dios miädia'agy coö jiaančh tehṃ tiømiädia'aguiä. ²³ Coö hajxy hamuumdu'joot mmäbøgät, høxtä yø'ø tun ja'a mmädia'agyhajxy xquiudiüunäp coö hajxy mnämä'awät coö ween nøcxy miejyquia'awø'øy. Mänitä mmädia'agyhajxy jaduhṃ xquiudiüunät coö ja'a Dios ja'a miädia'agy hajxy hamuumdu'joot mmäbøjcät coö tiømiädia'aguiä. Tøyhajt jaduhṃ. ²⁴ Coö mijtsä Dios tijaty mmäyujwá'anät, xmió'owäp hajxy jaduhṃ, coö ja'a miädia'agy hajxy hamuumdu'joot mmäbøjcät coö tiømiädia'aguiä. ²⁵ Coö mijtsä Dios hänajty mba'ya'ax-a'añ, tsipcøxpä häna'c hajxy jayøjp mmämée'xät, ja'a mijts hänajty tøø xñägädieeyø'øyäbä, jaduhṃä Dios hajxy jaduhṃ xmiämée'xpät tijaty hajxy hänajty mgädieeyha-ppy. ²⁶ Pero pø cab hajxy mmämée'xa'añ, ni mijtsä mDeedy tsajpootypä xquia'a mämee'xtägatsa'añ —nømä Jesús miänaañ.

²⁷ Coö ja'a Jesúshajxy jim quioo'tägajch Jerusalén, mänitä Jesús jadähooc tiägøøyy tsajtøgooty. Jiibiä Jesús hänajty wiädity, mänit ñämejtsä ja'a teedywiindsøn, møødä häna'c-hajxy jiiby yajñähixøøbiä tsajtøgooty, møødä majjaya'adiøjc. ²⁸ Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

—Pøñ miičh cuhdujt tøø xmio'oy coo miičh häxøøy yaa tsajtøgooty tøø mdsiptuñ.

²⁹⁻³⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Nhadsóowäbøch häyaa jaduñ cooçh mijts häyaa jayøjp xyhadsóowät. Pøñä Juan mäyajnäbejpä quejx, Diosä tøgä jäya'ayä. Hadsóowägøch hajxy. Cooçh hajxy häyaa xyhadsóowät, mänitøch mijts häyaa nhadsoodägajtspät —nømä Jesús miänaañ.

³¹ Cabä teedywiindsøñhajxy hänajty ñajuø'øy waambä Jesús hajxy yhadsóowät. Mänit hajxy tiägøøyy niñämäayyabä: “Coo hajxy häyaa nmänáanämät coo ja'a Dios ja'a Juan quiejxy, jaduñ jadähooc xyhadsowáanäm: Aa, pø tøyhajt jaduñ coo ja'a Dios ja'a Juan jiaançh quejxy, tii ja'a Juan miädia'agy hajxy coo tøø mga'a mäbøjcä. ³² Y coo hajxy häyaa nmänáanämät coo ja'a Dios ja'a Juan quia'a quejxy, mänitä cu'ug hajxy häyaa xmiädsibóøyyämät.” Hix, jaduñä cu'ughajxy hänajty miäna'añ coogä Juan hänajty Dyiosquexiä. ³³ Mänitä Jesús hajxy ñämaayy coo hajxy hänajty quia'a najuø'øy. Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Pues, ni høøch jaduñ nga'a nägapxaambä pøñhöçhä cuhdujt tøø xmio'oy.

12

¹ Mänitä Jesús tiägøøyy yajnähixøøbiä cuentäyajmäbaadyhaam:

—Mänitä jäya'ay tsaatypcam tu'ug piädaacy. Mänit jiuhguraajøøyy. Mänitä tsaatyñøøxee'xøhñdy ñäda-jøøyy. Mänitä nähbettøjc tu'ug yhädiuuñ coo hajxy jim yhäñá'awät coo ja'a tsaatypcam hajxy hänajty cwieendähada'añ. Mänitä wiingjäya'ay ja'a tsaatypcam hajxy yajcø'ødägóøyyäxä coo hajxy cøguipxyjiaty cwieendähädät. Mänitä cudsatyp jäguemnaax ñøcxy.

² Coo ja'a tsaatyptuc yhabaaty, mänitä cudsaatyp ja'a mioonsä quiejxy coo hajxy cøgujjiä ween yajwa'xy. ³ Coo ja'a craa jim miejch, mänit hoyhoy quioxho'cä. Mänit piäboowyimbijtä cø'øwa'ads. ⁴ Mänitä cudsaatyp ja'a mioonsä mäwiingpä jia quéjxcumbä. Maas hanaxiä craa je'e wiobhó'cäbä. Høxtä yajtsäbjtäxä ja'a quiopc jaduhñ. Hoyhoy jaduhñ chaaçhtiuunä. ⁵ Mänitä cudsaatyp ja'a mioonsä mäwiingpä jia quéjxcumbä. Mänit hajxy je'e yagho'cy. Maas mayyä mioonsä jia jaac tehñ quiejxy. Näje'e hajxy wiobho'cä; näje'e hajxy yagho'cä.

⁶ 'Jimä cudsaatyp ja'a yhuung hänajty tu'ug. Jiaanç tehñ chojpiä yhuung hänajty. Mänit ñämaayy: “Nhuuc quéxyhöch miich jim. Wehñdä miich hajxy häyaa xñä'ä wiingudsähgø'øwät.” ⁷ Coo ja'a cudsaatyp yhuung jim miejch, mänit hajxy tiägøøyy niñämáayyäbä, ja'a tsaatypcam hajxy hänajty tøø miämähmó'øyäbä: “Coo hädaa craa tieedy häyaa ñä'ä hó'ogät, hädaa craa jaduhñ cøxiä mämähmø'øwaamb mäduhñtiä hädaa tsaatypcam. Tsøc hädaa craa hajxy jaduhñ nä'ägä yagho'cäm, jaduhñ højts hädaa tsaatypcam nje'ehájtämät.” ⁸ Mänitä cudsaatyp yhuung miájtsäxä. Mänit yagho'cä. Mänit hajxy hoy yhøxchømy jäguemjuøby.

⁹ 'Haa, nebiä cudsaatypäda'a hänajty jiatcø'øwa'añ. Nøcxaambäda'a hajxy yagho'tägatsa'añii, ja'a hajxy hänajty tøø miäyaghó'oguiäbä. Mänitä wiinghänä'cä tsaatypcam hajxy hänajty yajcø'ødägø'øwa'añii.

¹⁰ 'Jaduhñ jim myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: Ja'a tsaä mädyii ja'a tøjmuu'tspädøjc-hajxy quia'a nä'ägä cumaayy, je'e nä'ägä tuuñdsohñ maa ja'a tøjteecän.

¹¹ Ja'a Dios jaduhñ mänaañ coo ja'a tsaä jaduhñ jim tiuunðsónät.

Paady hajxy jaduhñ jaanç tehñ yajxón nhíjxäm

—nømä Jesús miädiaacy.

¹² Ja'a teedywiindsøn

¹³ Mänitä fariseoshajxy näje'e wyiingüejxä, møødä Herodes quiu'ughajxy näje'ebä, coo ja'a Jesús hajxy yajcapxtägóyyät, jaduñ hajxy hoy ñäxø'øwø'øwät.

¹⁴ Mänitä Jesús ñämejtsä. Mänit ñämaayyä:

—Nñajuøøby højts coo miich tøy mjaanč tehñ miädi-a'agy. Caj miich jaduñ mnä'ägä møjpäda'agy waambatiä cu'ug xjia näma'ay. Tu'cuhdujt miichä jäya'ay mhixy, pønjaty hajxy mäyøø, pønjaty hajxy häyoob. Tøyhajt højts miich xyajnä

¹⁵ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tiič hajxy jaduñ coo xjia wi'i yajcapxtägoyya'añ. Høøchä xädø'øñ tu'ug huuc yaghjxäc.

Paadiä Jesús jaduñ miänaañ, ñajuøøby hänäjty jaduñ coo hänäjty jia wi'i yajcapxtägoyya'añii. ¹⁶ Mänitä Jesús xädø'øñ jiaanč yaghjxä. Mänit miänaañ:

—Pøn wyiin jijp yø'øduñ. Pøn xiøø yø'øduñ jim miimb.

Mänit hajxy yhadsooyy:

—Ja'a gobiernä wyiin jijp yø'ø, ja'a jim tuumbä Roma. Jaaya'ay xiøø yø'øbä.

¹⁷ Mänitä Jesús miänangumbä:

—Tøyhajt jaduhñ. Mo'owxä ja'a gobiernä hajxy pø je'e jie'e yø'ø. Pero mädyii ja'a Dios jie'e, mo'ow hajxy je'ebä.

Coo ja'a Jesús jaduhñ yhadsooyy, jaančh tehñ yagjuøøyy ja'a fariseoshajxy jaduhñ.

¹⁸ Mänitä Jesús ja'a saduceos näje'e ñämejtsä. Cabä saduceoshajxy hänajty miäböcy coogä ho'ogyjiäya'ayhajxy hänajty jiuypiojtägatsa'añ. Jaduhñä saduceoshajxy hänajty miäna'añ cooc tyijy ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy quia'a juypiojtägatsa'añ. ¹⁹ Mänitä saduceos ja'a Jesús hajxy ñämaayy:

—Wiindsón, jaduhñä Moisés jecy quiujahy neby hõjts nguhdujthájtämät, hõjts judíojäya'ayhájtäm. Hoorä, coogä ya'adiojc tu'ug yh'ogät, coog hänajty piøquiä, pø cáhnäg hajxy hänajty yhuungpaadyña, pø jímägä piuhya'ay, wéenägä piuhya'ay ja'a yaamgto'oxy wyiingpøcy, jaduhñäc hajxy jaduhñ yhuungpáadät. Jaduhñäc quiähxó'ogät coog hänajty je'e yhuungä, ja'a hänajty tøø yh'oguiäbä. ²⁰ Hoorä, jii jäya'ayhajxy hänajty näjuxtujya'ay, haagä tu'que'ex. Mänitä tehñ quioobhuung tio'oxiojwiingpøjcy. Cab jecy miøødtsänaayy, mänitä craa yho'cy. Cabä huung hajxy ñä'ä paaty. ²¹ Mänitä jiødsømy ja'a yaamgto'oxy wyiingpøjcy. Ni je'ehajxy quia'a huungpaatpä. Mänitä craa yho'pä. Jaduhñä jiødsømy je'ebä jia wiingpøjcumbä. Jaanä jaduhyyä je'e jiajpä nebiä yhajchhajxy jiajtiän. ²² Jaduhñ hajxy näjuxtujc jia møødtsänaayy, ni pøn je'e quia'a yaghuungpaaty. Nägøxiä hajxy jaduhñ yho'cy. Høxtä ja'a to'oxiojc, jaac tehñ yho'c je'ebä. ²³ Bueno, coo ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy hänajty nägøxiä jiuypiojtägatsa'añ, pønda'a je'e tehñ tiøybä møødtsäna'awaamb, ja'a hajxy hänajty näjuxtujcpä. Hiḡ, näjuxtujc hajxy hänajty tøø jia møødtsäna'ay. Paady hõjtsä tøyhajt ndsocy —nømä Jesús ñämaayyä.

²⁴ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Caj mijtsä tøyhajt hajxy mnä'ägä mөөдä, je'eguiөxpä coo ja'a Diosmädia'agy hajxy mga'a nä'ägädä wiinjuө'öy. Mөөд cab hajxy mnajuөөbiä nebiatiä Dios ja'a miөcmäjaa yajcähxө'ögy. ²⁵ Coo ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy hänajty jiuypiojtägatsa'añ, cab hajxy mänit piөga'añ, cab hajxy mänit yhu'uga'añ. Jaduhñ hajxy yhida'añ nebiä Diosmoonsähajxy jim yhitiän tsajpootyp. ²⁶ Tii mijts coo mga'a mäbөga'añ coo ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy jiuypiojtägatsa'añ. Jaduhñä Moisés jecy quiujahy coogä Dios tähooc miөөdnibiaatä jim pactuum maagä hujts haptymөөdpä hänajty tioyyän. Mänitägä Dios ja'a Moisés ñämaayy: “Hөөчhä Abraham xDyioshajp, mөөдä Isaac, mөөдä Jacob.” ²⁷ Coo ja'a Dios jaduhñ jecy miänaañ, jaduhñä tøyhajt hajxy nmөөdhájtäm coo ja'a Abrahamhajxy hänajty tөө jiuypiojtägach, mөөдä Isaac, mөөдä Jacob. Hiñ, jujcyjiäya'ay ja'a Dios jaduhñ Dioshájtäp, ca'a yho'oguiäya'ayä. Coo mijts jaduhñ mmäna'añ cooc tyijy ja'a ho'ogyjiäya'ayhajxy quia'a jujypiojtägatsa'añ, caj mijtsä tøyhajt hajxy mnä'ägä mөөдä —nөmä Jesús miänaañ.

²⁸ Jimä jäya'ay hänajty tu'ug yhamädoowhity. Tsajtөgooty hänajty tiuñ. Coo miädooyy coo ja'a Jesús hänajty hoy tөө yhadsoy, mänitä Jesús hoy wyiinguwa'agө'öyii. Mänit ñämaayyä:

—Madiu'u ja'a Moisés hajxy jecy xyhanéhäm. Mädyii jaduhñ maas tuungpaatp —nөmä Jesús miäyajtөwä.

²⁹ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Jaduhñ je'e miäna'añ: “Pөnjatiä Israel jecy haphajt teedyhajt, hamädoowhit hajxy. Ja'a Dios hajxy nWindsөñhájtäm. Tu'uquüä Dios jaduhñ Dyioshaty. ³⁰ Hamuumdu'jootä Dios hajxy mjaanч tehñ wyiingudsähgө'өwät nägө'ө nädecypiä. Mäbөjcä miädia'agy hajxy homiänaajä. Jahmiets hajxy jaduhñ cөjxta'axiөө.” ³¹ Jaduhñä miämetspä miänaambä:

“Mdsógäbä jäya'ay hajxy nägøxiä nej mijts hamdsooyä mniçhogyijän. Ni mädyii mädia'agy jaduñ quia'a mäbaady neby hädaa mädia'agy metspä tiuungpaadiän” —nømä Jesús miänaañ.

³² Mänitä craa miänáangumbä, ja'a hänajty tuumbä tsajtøgooty:

—Wiindsón, jaançh tehñ yhoy miiçh mhadsooy. Tøy-hajt jaduñ nej miiçh mmäna'añän coo Dios tiu'uquiä. Cabä wiingDios jyijä. Xjiaançh tehñ tiuungpáatäm hajxy jaduñ ³³ coo ja'a Dios hajxy hamuumdu'joot nwi-ingudsähgøøyyämät, møød coo jäya'ay hajxy nägøxiä ndsójcämät neby hajxy hamdsooyä nniçhójcäm. Pero cab hajxy xjiaty tuungpáatäm coo animal hajxy jiiby nøcxy nnä'a hayójxäm tsajtøgooty no'cøø —nømä Jesús ñämaayyä.

³⁴ Coo ja'a Jesús jaduñ miädooy coo ja'a craa hänajty najuøøyyhaamby tøø quiapxy, ja'a hänajty tuumbä tsajtøgooty, mänitä craa ñämaayyä:

—Jaac mæbøc ja'a Diosmädia'agy hamuumdu'joot, jaduñds miiçh jim mnócxät Dioswiinduum —nømä Jesús miänaañ.

Mänitä häna'c-hajxy yhamoonnä, ja'a Jesús hajxy hänajty jia wi'i yagho'ogaambä. Cabä Jesús hajxy waamb miäyajtøønä je'eguiøxpä coo ja'a Jesús hajxy hänajty chähgø'øy.

³⁵ Jiibiä Jesús hänajty yajñähixø'øy tsajtøgooty. Mänit miänaañ:

—Yø'ø häna'c-hajxy jii yajñähixøøbiä tsajtøgooty, tii hajxy jaduñ coo miäna'añ coogä David ja'a Cristo yhaphtaty yhoc-haty. ³⁶ Haa ca'a, jaduñ jim myiñ cujaayä maa ja'a Diosmädia'aguiän coo ja'a David hamdsooyä jecy miänaañ:

Mänitøçhä Dios ja'a nWiindsón xñämaayyä:

“Yaa miñ häña'aw maächä nhahooyhaampiän,

høxtä cónøchä mmädsip nga'a yajmäjädaacämät.”
 Ja'a Dioshespírituhaamá David jaduñ jecy miänaañ.
³⁷ Jaduñä David jecy miänaañ coogä Cristo hänajty wyi-
 indsønhaty. Hoorä, pø tøyhajt jaduñ coo ja'a David ja'a
 Cristo jaduñ jecy wyiindsønhaty, tii yø'ø jäya'ayhajxy
 coo miäna'añ coogä David ja'a Cristo ñä'ä haphaty ñä'ä
 hoc-haty —nømä Jesús miänaañ.

Jaanč tehñ yhomiädoonä ja'a jäya'ayhajxy hänajty
 miädoy nebiä Jesús hänajty yajnähixø'øyän. Nämayyä
 jäya'ayhajxy hänajty.

³⁸ Mänitä Jesús jiaac mänaañ:

—Yø'ø häna'c-hajxy jii yajnähixø'øbiä tsajtøgooty, cab
 yø'ø miädia'agy hajxy mmäbójcät. Yoñwitmøød hajxy
 naxy wiädity cajptooty je'eguiøxpä coo hajxy wyi'i ya-
 jcumaya'añ. Wi'i yajwiingudsähgø'øwaamb hajxy jaduñ.
³⁹ Jiiby hajxy jia wi'i yhäña'awa'añ maa ja'a häñaabiejt
 yajxonjatypän, hädaa yaabä tsajtøgootypä, møød jim maa
 ja'a cay hu'ugy naxy jiadyiijän. ⁴⁰ Pero cabä quiuhdu-
 jthajxy ñä'ägädä hoyyä. Hiç, pójcäxäbä yaamgto'oxiä
 tiøjc-hajxy. Hoy hajxy jaduñ jia jatcø'øy, jecyjiatiä Dios
 hajxy jia wi'i pia'ya'axy. Pero jaanč tehñ yhoyhoy hajxy
 jaduñ yajcumädowa'añii —nømä Jesús miänaañ.

⁴¹ Mänitä Jesús jim mäðyyä hoy yhöxta'agy maa ja'a
 jäya'ay xädø'øn hajxy hänajty naxy quiuyoxø'øyän. Ja'a
 mäyøøjäya'ayhajxy, majiatiä xädø'øn hajxy hänajty piä-
 da'agy. Jimä Jesús hänajty miähee'pna'ay. ⁴² Mänitä
 yaamgto'oxy tu'ug miejch. Jaanč tehñ yhäyoob hä-
 najty je'e. Mejtsmägo'xä häyoobä je'e quiugonøøyy.
⁴³⁻⁴⁴ Mänitä Jesús ja'a jiamioødtøjc ñämaayy:

—Huug hiç yø'ø yaamgto'oxy hajxy. Cøxiä yø'øduhñ
 tøø yecy mäduhñtiä hijty miøødä, ja'a hijty ñägayaambä.
 Pero yø'ø mäyøøhäna'c-hajxy, weeñtiä hajxy jaduñ ñä'ä
 puhyejcy.

13

¹ Coo ja'a Jesús hajxy jii by chajtøj pädsøømy, mänitä jiamiøød tu'ug miänaañ:

—Wiindsón, huug hix yø'ø tsajtøjc, jaanč tehñ yajxón yø'øduhñ miuučhä.

² Mänitä Jesús yhadsooy:

—Hoy huuc tehñ yheeb. Hoy yø'ø tøjc jaduhñ jia cruundä, cøxaamb yø'øduhñ jyida'añ. Haxit hatajø'øy yø'ø muuč jiada'añ.

³ Mänitä Jesús hajxy jim ñøcxy maa ja'a tun hänajty xiøhatiän Olivos, jim Jerusalén-woc-hawwiimb. Coo hajxy jim miejch, mänitä Jesús hanidiuhnduum hoy yhøxta'agy. Mänitä Pedro ja'a Jesús hajxy ñänøcxy, møødä Santiago, møødä Juan, møødä Andrés. Mänitä Jesús hajxy miäyajtøøyy:

⁴ —Mänaads yø'ø tsajtøjc jaduhñ jyida'añ. Mädyii hijxtahñdäts jaduhñ cähxø'øgaamb coo hänajty jaduhñ yhabaada'añ.

⁵ Mänitä Jesús yhadsooy:

—Mniyajcopcø'øwøøjäp hajxy. Cab hajxy myajwiinhóønät. ⁶ Mayyä jäya'ayhajxy miñ miäwiinhøøna'añ. Jaduhñ hajxy hänajty miäna'ana'añ: “Høøch je'e Cristo.” Mayyä jäya'ayhajxy hänajty jiaanč tehñ miäböga'añ.

⁷ Coo hajxy mmädoyhädät coo tsip pleetä hänajty xii yaa tøø piädø'øgy, cab hajxy jaduhñ mmäná'anät cooc tyjy ja'a naaxwiimbä hänajty wyiimbida'añ. Homiänaajä tsip pleetä jiadyii. ⁸ Nimiädsibø'øwáañäp hajxy hänajty wiinghagajptjaty. Wiinduhmyhagajpt hujx hänajty ñaxa'añ. Jadáañäbä yuuxøø hänajty wiinduhmyhagajpt. Coo jaduhñ jiada'añii, hijxtahñdäts jaduhñ cähxø'tsoonaamb coo tsø'ty häyohn høchähgøøñäjaty hänajty jiada'añii.

⁹ 'Mniyajcopcø'øwøøjäp hajxy mänit. Mäjahñdium hajxy hänajty mhida'añ. Xmiadsaambä mmädsip hajxy

hänajty. Mänit hajxy jim xyajnøcxa'añ haguyc. Møød jim maa ja'a judíos chajtøjc-hajxiän, xwiobho'ogaamb hajxy hänajty jim. Xyajnøcxaamb hajxy hänajty jim maa ja'a gobiernä wyiinduumhajxiän, je'eguiøxpä cooč mijts xpiawädity. Jímhøch hajxy jaduhñ xmiädiá'agät gobiernäwiinduum. ¹⁰ Hiç, cahnä naaxwiimbä hänajty wyiimbityñä, cøxaambä jäya'ay ja'a Diosmädia'agy hajxy miädowna'añ wiinduhmyhagajpt. ¹¹ Y coo hajxy jim xyajnøcxät haguyc, cab hajxy mänit mnäday mnämáyät waambaty hajxy mhadsówät. Hiç, ja'a Dios ja'a mädi-a'agy hajxy hänajty xmio'owaamb. Cab hajxy hänajty hamdsoo mmädia'aga'añ; ja'a Dioshespíritu hajxy hänajty xyajmädia'agaamb. ¹² Hamiñ haxøpiä jäya'ayhajxy hänajty tu'que'ex ñiñähduga'añii coo hajxy yagho'ogøøjät. Jaanä jaduhñä yhuung hajxy hänajty ñähdugaambä. Ja'a muutsc-häna'c-hajxy, jaanä jaduhñä tieedy hajxy hänajty tiunaambä. ¹³ Nägøxiä mijtsä jäya'ay xmiähanhada'añ je'eguiøxpä cooč mijts xpiawädity. Pero pøn hänajty tøø miee'xtucy, hoy hänajty tøø jia ho'ogy, nähwa'adsaamb hänajty je'e.

¹⁴ 'Habaadaamb jaduhñ coo ja'a haxøøgpä ca'a hoybä miedsa'añ maa ja'a Diostøjcän —pøn hädaa nocy capxp, ween jaduhñ wyiinjuø'øy—. Mänitä Diostøjc jaduhñ yajma'ada'añii. Coo ja'a haxøøgpä hajxy jaduhñ mhíxät, mänit hajxy päyø'øguiä mnøcxät tunjoot, pønjaty yaa tsänaaby Judeanaaxooty. ¹⁵ Pønjaty hänajty häñaaby tøjnähgøxp, ween ñälägä päyø'øgy, cap nøcxy tii jiiby yajpädsømy tøgooty. ¹⁶ Pønjaty hänajty camjooty, cab jaduhñ jim ñøcxät maa ja'a tiøjcän. Cap nøcxy jiiby tii yajpädsømy, ni wyit ni tii. ¹⁷ Jaanç tehñ chaächpø-gaambä to'oxiøjc-hajxy hänajty, ja'a hajxy hänajty co'-na'awaambä, møød ja'a hajxy hänajty huungyajtsi'tspä. ¹⁸ Mmänuu'xtá'agäbä Dios hajxy coo tsø'ty häyohn ween

quia'a jadyii coo hānajtj jiaanč tehṃ tiøøhcä. ¹⁹ Jaanč tehṃ yhojhoyyä jäya'ayhajxy hānajtj chaachpøga'añ. Ni mädyii tsaachpä jaduhṇ quia'a mäbaada'añ neby hānajtj jiada'añiijän, ni ja'a jecy näjxäbä, ni ja'a jaac minaambä. ²⁰ Tøø ja'a Dios jaduhṇ miäna'añ coo ja'a jäya'ayhajxy hānajtj jejcy quia'a tsaachpøga'añ, je'eguiøxpä coo chocy pønjatj jaduhṇ tøø wyiimbiy. Coo ja'a Dios häxøpy jaduhṇ tøø quia'a mäna'añ, jejquiä jäya'ayhajxy häxøpy chaachpøga'añ. Ni pøn häxøpy quia'a nähwa'adsa'añ.

²¹ 'Coo mijts pøn xñämá'awät coog tyijj ja'a Cristo hānajtj jii wiädity, cab hajxy mmäbøgät. ²² Hiṇ, mayyä jäya'ayhajxy hānajtj wiädita'añ mäwiinhøhmbä, cooc tyijj hajxy hānajtj je'e Cristo, møød cooc tyijj hajxy hānajtj Dyiosquexiä. Piayajcähxø'øgaambiä hijxtahṇd hajxy hānajtj hoy-yagjuøøñäbä. Jaduhṇä jäya'ayhajxy hānajtj jia wi'i wyiinhøøna'añii, møød ja'a hajxy hānajtj Dioswiimbíyyäbä. ²³ Mniyajcopcø'øwøøjäp hajxy. Jäguemiä hajxy chamṇ nnäma'ay coo hajxy mniyajcopcø'øwøøjät.

²⁴ 'Mänitxøøbä, coo ja'a tsaachpä hānajtj tøø ñajxnä, mänitä xøø wyiingoodø'øwahñ møødä po'ø. ²⁵ Mänitä mamiadsa'a hānajtj quia'awa'añ. Tsäyuyyaamb hānajtj jaduhṇ, tijaty jim cuhdujtmøød tsajtcøxp. ²⁶ Mänitøch hānajtj ngäda'aga'añ jocjooty, høøch ja'a Diosquexypä. Møcmäjaamøødhøch hānajtj ngäda'aga'añ. Yajxónhøch hānajtj mänit ngäda'aga'añ. Mänitøchä jäya'ayhajxy hānajtj may xpia'hee'ptägø'øwa'añ. ²⁷ Mänitøchä nmoonsä tsajpootypähajxy hānajtj nguexa'añ coo hajxy jaduhṇ quiøxy yajtu'ugmúgät pønjätyhøch hānajtj tøø nwiimbiy. Wiinduhṃyhağajpt hajxy hānajtj wioomuga'añii.

²⁸ 'Høxtahṃdsä higueraquepy, coo jaduhṇ wiámät, hijxtahṇd jaduhṇ coo hānajtj tøø piøødtagøøñä. ²⁹ Jaanä jaduhṇduhmbä, coo ja'a tsø'ty hajxy jaduhṇ mhíxät nébiøch naamnä tøø nmädia'agy, hijxtahṇd hānajtj

jaduh_n cooçh hānajt_y mobādajpā ngādaactāgatsa'añ hādaa yaabā naaxwiin, hōōçh ja'a Diosquexypā. ³⁰ Cōxaamb jaduh_n jiada'añii nébiōch naamnā tōø nmādia'agy, cahnā jāya'ayhajxy hānajt_y quiōxy ho'ogyñā, ja'a hajxy jāda'ahaty jugyhajpā. Tōyhajt jaduh_n. ³¹ Cuhdāgoyyaambā tsajt mōōdā naaxwiimbā. Pero tsipcōxp jaduh_n tiōjiada'añ nébiōch cham nmādia'aguiän.

³² 'Ni pōñ jaduh_n quia'a najuø'øy mānaa jaduh_n jida'añii. Jagooyyā Dios nidiuh_m ñajuø'øy, ja'a hajxy nDeedyhājtm. Ni ja'a Diosmoonsāhajxy jaduh_n quia'a najuø'øy, ja'a hajxy jim tsajpootypā. Ni hōōçh nga'a najuø'øy, hōōçh ja'a Diosquexypā.

³³ 'Paady, nāhix hahixø'ø hajxy mhídāt homiānaajā, je'eguiōxpā coo hajxy mga'a najuø'øy mānaa jaduh_n jida'añii. ³⁴ Jii jāya'ay hānajt_y tu'ug, coo hānajt_y ñōcx-a'añ jāguemnaax, mānitā mioonsā ñāmaayy coo ja'a tiōjc cwieendāhājtaxāt. Nāgōxiā hajxy jaduh_n yhaagā nā'ā tuuŋmooyyā. Jaduh_nā tuljāya'ay ñāmāyaybā coo jim tiúnāt maa ja'a tōghaawän, weenā tōjc yaghawa'açh jopy; tsuu jadāhooc yhagōøguiumbāt. ³⁵⁻³⁶ Ja'a cudōjcā mioonsāhajxy, cab hajxy hānajt_y ñajuø'øy mānaa ja'a wyiindsōñhajxy hānajt_y mjejtstāgatsa'añ, pø cood-sōñāp hānajt_y jaduh_n, o pø tsuhmdā hānajt_y, o pø tu'tseey-yaaxø'øgy hānajt_y, o pø jobōñāp hānajt_y. Nāhix hahixø'ø ja'a wyiindsōñ hajxy jaduh_n yhahixāt. Pø caj, coo hajxy jaduh_n jaguiapxiā ñāhmejtspedōōjāt, wehndā hajxy hānajt_y mia'ay. Jaduh_n māwīnāts mijtspā, cab hajxy jaduh_n mnajuø'øy mānāajōch yaa ngādaactāgatsa'añ hādaa yaabā naaxwiin. Paady hajxy nāhix hahixø'ø homiānaajā mnā'ägā hídāt. ³⁷ Jaduh_nhōōçhā jāya'ayhajxy nāgōxiā nnāmaabiā coo hajxy nāhix hahixø'ø ñā'ägā hídāt homiānaajā.

14

¹ Mejtsxøø ja'a pascuaxøø hānajt̃y quia'a habaady mānaa ja'a judíos tsajcaagy hajxy hānajt̃y quiayyān, ja'a cajpā tsoomiøødpā. Ja'a teedywiindsøn̄hajxy, møødā hāna'c-hajxy, ja'a hajxy hānajt̃y jiiby yajnāhixøøbiā tsajtøgooty, cojyquiapxytiuum̄b hajxy hānajt̃y jaduh̄n nebiā Jesús hajxy yajtsumóøjät hōh̄nda'agy miādia'agyhaam, jaduh̄n hajxy jaduh̄n hoy yajyagho'ogóøjät. ² Mānit̃ hajxy naje'e ñiñāmaayyā:

—Cab hajxy tsøc nej jatcøøyyām coo ja'a cu'ug hajxy jaduh̄n xñā'ā nāhbādó'cāmät.

³ Tøø ja'a Jesús hānajt̃y yhäda'agy Betania. Jim̄ hānajt̃y miädsuugay maa ja'a Simón tiøjcān, ja'a hijty lepra-pa'ammøødpā. Mānitā to'oxiøjc tu'ug miejch. Jim̄ä nardoperfume hānajt̃y quiø'ogon̄haty alabastro-vidriojooty. Jaančh teh̄m chowā nardoperfume hānajt̃y ñøcxy. Mānitā to'oxiøjcā perfume-vidrio piuhy. Mānitā Jesús ja'a perfume yajcuhtemøøyyā. ⁴ Mānitā jäya'ayhajxy naje'e jiootma'ty, ja'a hajxy hānajt̃y jim̄ pahāñaabiā. Mānit̃ hajxy ñiñāmaayyā:

—Cap yø'ø perfume jaduh̄n cu yaghäyooyy. ⁵ Coo jaduh̄n cu ñā'ägā too'cy, tsoobaadaamb yø'ø hijty, tägøøgmägo'x-xøøguduñ. Jim̄ä häyoobädøjcā chow hajxy jaduh̄n cu miooyyā coo jaduh̄n cu ñā'ägā too'cy.

Jaduh̄nä to'oxiøjc yhojjä.

⁶ Mānitā Jesús miānaañ:

—Weends yhity. Ca'a hajxy mwili yhojy. Nébiøch yø'ø jaduh̄n tøø xtiuñān, cab jaduh̄n ñejpiä; hoy jaduh̄n. ⁷ Homiānaajä mijtsä häyoobājäya'ay mhixy. Homiānaajä hajxy jaduh̄n mbuhbédät. Pero høøčh, cábøch mijts jejcy xyhixa'añ. ⁸ Xwyiingudsähgøøbiøch yø'øya'ay jaduh̄n, páadyhøčhā perfume jaduh̄n xyajcuhtemøøyy. Jaduh̄n miäbaady nej cooçh häxøpy tøø nho'oguiān. Jadúh̄nhøch

yø'ø hijty xyajnáhdema'añ. ⁹ Majatiä Diosmädia'agy wiädita'añ wiinduhmyhagajpt ja'a høøchcøxpä, jaduñä jäya'ayhajxy miädia'aga'añ nébiøch yø'øya'ay naamnä tøø xtiuñ. Jaduhñ yø'ø homiänaajä jiahmiedsäanänä. Tøyhajt jaduñ.

¹⁰ Jimä Jesús ja'a jiamiøød hänajty tu'ug xiøhaty Judas Iscariote, ja'a hajxy hänajty nämajmetspä. Mänitä Judas ja'a teedywiindsøn hoy miøødcojyquiapxytiuñ coo ja'a Judas ja'a Jesús hänajty tiooga'añ. ¹¹ Coo ja'a teedywiindsøn hajxy jaduñ miädooyy, mänit hajxy jaduñ jiaanč tehñ xioondaacpøjcy. Mänitä Judas yajwiinwaanøøyyä coo xädø'øn hänajty mio'owa'añii. Mänitä Judas tiägøøyy wiinmaabiä nebiä Jesús paquiä yajcø'ødägø'owät.

¹² Mänitä pascuaxøø yhabaatnä. Jaduhñä judíoshajxy hänajty quiuhdujthaty coo tsajcaagy hajxy naxy quiaay, ja'a cajpä tsoomiøødäbä. Jaduhñ hajxy hänajty quiuhdujthajpä coo meeghuung hajxy naxy yoxy ja'a pascuaxøøjooty. Mänitä Jesús ja'a jiamiøød miäyajtøøwä:

—Maada'a yhooyä coo pascuaxøø hajxy häyaa nwiindsuugáayämät.

¹³ Mänitä Jesús ja'a jiamiøød nämetsc ñämaayy:

—Nøcx hajxy jim Jerusalén. Jimä jäya'ay hajxy tu'ug mbaada'añ nøøgón. ¹⁴ Je'eds hajxy mbadu'ubögäp. Mänit hajxy mbadøjtägø'owät. Mänitä cudøjc hajxy mnämä'awät: “Ja'a nWiindsøn højts jaduñ tøø xwyiinguexy coo højts nyajtówät maa højtsä pascuaxøø häyaa tsuu nwiindsuugáyät.” ¹⁵ Mänit mijtsä cudøjc cuarto nøcxy xyajnáhixø'owa'añ nähbettøjcøxp. Jaanč tehñ quiäruundä ja'a cuarto jaduñ møød yajxonä. Jimä cay hu'ugy hajxy mnähix mhahixø'owät coo hajxy jim ndsuugayänäm —nømä Jesús miänaañ.

¹⁶ Mänit hajxy nämetsc jiaanč nøcxy jim cajptooty. Jiaanč paat hajxy jaduñ neby hajxy hänajty tøø

ñäma'ayijän. Mänitä tsuugay hajxy tiägøøyy nähix hahixøöbiä.

¹⁷ Coo quioodsøøñä, mänitä Jesús hajxy jim ñøcxy maa ja'a pascuaxøø hajxy hänajty wyiindsuugaya'añän, møødä jiamøødhajxy ja'a jaac nämajcpä. Mänit hajxy tiägøøyy caabiä. ¹⁸ Mänitä Jesús miänaañ:

—Tú'ughöch mijts mjamiøød xñäxø'øwø'øwa'añ. Quipxy hajxy je'e cham xmiøødcaamiújcäm. Tøyhajt jaduñ —nømä Jesús miänaañ.

¹⁹ Mänit hajxy nägøxiä jiootmadiägøøyy. Mänit hajxy tiägøøyy niñämäáyyäbä:

—Nej, høøch je'eda'a tyijy xñänøømbä.

²⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Mijts mjamiøød jaduñ tu'ug jatcø'øwaamb, näguipxiä tsajcaagy hajxy jaduñ jiby xmiøødpaguh-má'tsäm texyjooty. ²¹ Høøch, ja'a Diosquexypä, jadúñhøch njada'añ nhabeta'añ nepy jim myiñän cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän. Tøjiadaambä Diosmädia'agy jaduñ. Pero ja'a cráajøch jaduñ xñähdugaambä, jaançh tehñ yhoyhoy jaduñ chaaçhpøga'añ. Maas hoy häxøpy coo quia'a nä'ägä naaxwiimbädsøømy —nømä Jesús miänaañ.

²² Caabyñä ja'a Jesús hajxy hänajty, mänitä Jesús ja'a tsajcaagy quionø'cy. Mänitä Dios ñämaayy: “Dioscujú'uyäp.” Mänitä jiamøødä tsajcaagy nägøxiä yajnäguidøøyy. Mänit miänaañ:

—Cay hädaa hajxy; høøch nni'x ngopc hädaa —nømä Jesús miänaañ.

²³ Mänitä Jesús ja'a vaso quionø'cy, ja'a hänajty vinomøødpä. Mänitä Dios ñämäaguumbä: “Dioscujú'uyäp.” Mänitä Jesús ja'a vino yhuuctsohñ. Mänitä jiamøød miooyy. Nägøxiä hajxy jaduñ yhuucy. ²⁴ Mänitä Jesús miänángumbä:

—Høøch nnø'ty hädaa. Hijxtahnd hädaa jaduñ coöchä nnø'ty nyajxee'xa'añ coöchä jäya'ayhajxy hänajty nnähho'tu'uda'añ. Jadúñhøchä cuhdujt nyajtødiägø'øwa'añ, ja'a Dios ja'a Abraham jecy miøødyajcuhdújcäbä. ²⁵ Tøyhájtøch jaduñ nnämä'awät, cábøchä vino nhuuctägatsa'añ høxtä cóonøch hänajty jim tøø nnøcxtägach maächä nDeediä wyiinduumän. Mänitøchä vino jembybiä nhuucmadsa'añ —nømä Jesús miänaañ.

²⁶ Mänitä Jesús ja'a Dioshöy hajxy yhöøyy, møødä jiamioødtøjc. Mänit hajxy jim chohñ. Mänit hajxy jim ñøcxy maa ja'a tun hänajty xiøhatiän Olivos. ²⁷ Mänitä Jesús ja'a jiamioødtøjc ñämaayy:

—Nägøxiøch mijts xñähgue'ega'añ, je'eguiøxpä coöch nmädia'agy hajxy xquia'a mábøgaanä. Jaduhñ jim myiñ cujaay maa ja'a Diosmädia'aguiän: “Nyagho'ogáambiøchä meegcueendähajpä. Cøxaambä meeghajxy piäyø'øga'añ. Xii yaa hajxy ñøcxø'øwa'añ.” ²⁸ Cooch hänajty tøø nho'ogy, mänitøch jadähooc njujypiøjtägatsa'añ. Mänitøch jim nnøcxa'añ Galilea. Mänitøch mijts jim nøcxy xpi-aada'añ —nømä Jesús miänaañ.

²⁹ Mänitä Pedro ja'a Jesús ñämaayy:

—Høøch mábøcypiä, cábøch miiçh mänaa nbuhwa'adsa'añ, hoy miiçh hajxy nägøxiä xjia puhwá'adsät.

³⁰ Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøyhájtøch miiçh nnämä'awät, häyaa coods miiçh tægøøghooc mniguiugapxa'añii coöch tyijy xquia'a hixiä.

³¹ Pero Pedro, tehngajnä je'e jiaac miänaañ:

—Cábøch mänaa nniguiugapxa'añii coöch tyijy miiçh nga'a hixiä, hóyhøch miiçh quipxy nja møødhó'ogät —nømä Pedro miänaañ.

Jaduñ hajxy nägøxiä piahadsoobä.

³² Mänitä Jesús hajxy jim̄ ñøcxy maa hānajty xiøhatiän Getsemaní. Mänitä Jesús ja'a jiamioødtøjc ñāmaayy:

—Jiids hajxy huuc hāña'aw, nøcxy nhuuc Diospa'ya'axy.

³³ Mänitä Jesús ja'a Pedro hawiing miøødnøcxy, møødä Santiago, møødä Juan. Mänitä Jesús hoyhoy jiaančh teh̄m̄ jiootmabiøjcy. ³⁴ Mänitä Pedrohajxy ñāmaayyä:

—Hoyhóyhøch jaduh̄n̄ njaančh teh̄m̄ jiootmayhaty. Høxtä ho'ogáambøch nnijiäwø'oyii. Huuc mähmø'øw hajxy yaa. Cab hajxy mmaahó'ogät. Jujcy hajxy mhídät —nømä Jesús miānaañ.

³⁵⁻³⁶ Mänitä Jesús weeñtiä jiaac nøcxy. Mänit jaduh̄n̄ miägutscādaacy. Mänitä Dios tiägøøyy mānuu'xtaacpä: “Teedy, mee'x, coo miičh jaduh̄n̄ cu mga'a mānaañ, cábøch häxøpy ndsaačhpøga'añ nébiøch cham̄ nmānax-a'añän. Pero cábøchä nguhdujt yhídät nébiøchä njoot jia tsoquiän. Miičhä mguhdujt jaduh̄n̄ nä'ägädä hidaamb.”

³⁷ Mänitä Jesús jim̄ ñøcxtägajch maa ja'a Pedrohajxy hānajty tøø miähmø'øyän. Coo jim̄ miejch, mänit jaduh̄n̄ yhijsy coo hajxy hānajty tøø quiøxy maaho'ogy. Mänitä Pedro ñāmaayyä:

—Simón, nej, mmaabä. Nidu'hora miičh tøø mga'a mee'xtucy. ³⁸ Jujcy hajxy hit. Tehngajnä ja'a Dios hajxy mba'yá'axät. Jaduh̄nä møjcu'ugong hajxy xquia'a jøjcapxø'øwät. Jia tsojpiä mjoothajxy jaduh̄n̄ coo hajxy jujcy mhídät, pero cabä mni'x ja'a mgopc-hajxy jaduh̄n̄ miee'xtuga'añ.

³⁹ Mänitä Jesús ja'a Dios hoy pia'yáaxcumbä. Jaduh̄n̄ jadähooc ñāmānaanøøguiumbä. ⁴⁰ Mänit jadähooc miéjtscumbä maa ja'a Pedrohajxy hānajty tøø miäh-mø'øyän. Tøø hajxy hānajty miaahó'cumbä. Hix, tøø hajxy hānajty jiaančh teh̄m̄ yhanuu'xø'øy. Coo hajxy jaduh̄n̄ yujxä, cab hajxy hānajty ñä'ägä najuø'øy waamb

hajxy yhadsówät. ⁴¹ Coó ja'a Jesús jaduhñ miejch ja'a miädägøøghoocpä, mänit miänaañä:

—Nej, je'enä hajxy mwili mia'ayñä. Ween tiuhñä. Tøø yhabaatnä coöchä cahwiindøyhäna'c-hajxy xquio'ødägø'øwaanñä, høøch ja'a Diosquexypä. ⁴² Pädó'näts hajxy. Jam hajxy. Ximä craa myiñ ja'ačh jaduhñ xyajcø'ødägø'øwaambä.

⁴³ Jimä Jesús hänajty miädia'agyñä, mänitä Judashajxy miejch, møødä majiäya'ay, haagä espada-cap. Näje'e hajxy hänajty wiojptcappä. Ja'a teedywiindsønñhajxy jaduhñ mäguejx, møødä häna'c-hajxy jiiby yajñähixøøbiä tsajtøgooty, møødä majjäya'adiøjc-hajxy. ⁴⁴ Tøø ja'a Judashajxy hänajty quiojyquiapxytiuhñ: “Ja'ačh hänajty ndsu'xaambiä, je'e hänajty je'e. Mänit hajxy mmádsät. Mänit hajxy nøcxy mdsumy”, nømä Judas hänajty tøø miäna'añ. ⁴⁵ Mänitä Judas ja'a Jesús ñámejch. Mänit ñämaayy:

—iWiindsøn!

Mänitä Judas ja'a Jesús jiaančh tsu'xy. ⁴⁶ Mänitä Jesús miajtsä.

⁴⁷ Ja'a Jesús ja'a jiamioød tu'ug, jimä espada hänajty miøjnädawhaty. Coó jaduhñ yhiixy coó ja'a Jesús hänajty tøø miačhii, mänitä yhespada jiuu'pädsøømy. Mänitä teedywiindsønä mioonsä tu'ug tiaatspujxtuutä.

⁴⁸ Mänitä Jesús ja'a majiäya'ay ñämaayy:

—Tiičh hajxy jaduhñ coó tøø xñämiñ espada-cap wo-jptcap. Tiičh hajxy xyhixy, méé'tspäjä. ⁴⁹ Tiičh hajxy jim coó xquia'a majtspä tsajtøgooty. Nébyhöch hajxy jaduhñ høxtä yaa tøø xñämiñ. Nej, ca'a, jabom-jabómhøch hijty jim nøcxy nyajñähixø'øyä. Pero páadyhöch chamñ njaty nhabety, jaduhñä Diosmädia'agy tiøjiádät ja'a høøchcøxpä.

⁵⁰ Nidiuhmä Jesús hánajty jiaac mädia'agy. Tøø ja'a jiamioødhajxy hánajty quiøxy päyø'ogy. ⁵¹ Jimä høxcujc-hána'c ja'a Jesús hánajty tu'ug piawädiypä, poobwit-nähcäjeenä. Mänit jaduħn jia madsaanä. ⁵² Mänitä poobwit yajniñahnajptuutä. Nähwa'ads høxwa'ads je'e piäyø'cy.

⁵³ Mänitä Jesús yajnøcxä maa ja'a teedywiindsøn wyiinduuman, ja'a jaac tehṃ miøjpä. Mänitä teedywiindsøn hajxy jiaac tehṃ miejch, mөөdä majjäya'adiøjc-hajxy, mөөdä hána'c-hajxy jiiby yajñähixøøbiä maa ja'a tsajtøjcän. ⁵⁴ Jimä Pedro hánajty jäguemjuøoby piadäna'ay maa ja'a teedywiindsøn tiøjwiingøn. Mänit jim piahøxtaacy maa ja'a hadänaabiähajxy hánajty jiøømba'axamiän.

⁵⁵ Jimä teedywiindsøn hajxy hánajty jia wi'i wyiinmahñdyhaty nebiä Jesús hajxy yajyagho'ogøøjät. Pero cab hajxy hánajty ñä'ägä wiinmahmybiaady. ⁵⁶ Hiḡ, hoyyä Jesús hajxy hánajty nämay jia nähøønø'øy, wiingaty hajxy hánajty miädia'agy; cab hajxy hánajty tiu'ugmädia'aguiä. ⁵⁷⁻⁵⁸ Mänitä wiinghänä'c-hajxy tiänaayyø'cy; nøṃ hajxy je'e miänaambä:

—Tøø højts jaduħn nmädoy coo jaduħn miänaañ: “Hädaa tsajtøjc, jäya'ayhajxy hädaa hädiuun. Pero høøch, nyajnajtsjidø'øwäbøch hädaa. Cudägøøgxøyyøchä wiingpä nhädiuun dägätsät. Ca'a jiäya'ayhajxy je'e hädiünäp” —jaduħn hajxy je'e yhøħndaacpä.

⁵⁹ Ni je'e hajxy hánajty quia'a tu'ugmädiä'aguiäbä.

⁶⁰ Mänitä teedywiindsøn tiänaayyø'cy majiäya'ayhagujc, ja'a tehṃ miøjpä. Mänitä Jesús ñämaayyä:

—Nej, cab jaduħn mnä'ä hadsowa'añä waambaty hajxy miäna'añä.

⁶¹ Pero cabä Jesús waamb ñä'ägä hadsooyy. Mänit ñämäayyägumbä:

—Nej, tøyhajt jaduhñä coo miičhä Dios tøø xquieñä, Nej, miičhä Dios xyHuunghajpä.

⁶² Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøyhajt jaduhñ. Høøčh je'e. Xyhixáamböch mi-jts jaduhñ coočh jim nhäña'awa'añ Dioswiinduum, maa ja'a yhahooyhaampiän. Mänitöch hajxy jadähooc xyhixáangumbä coočh hänäjty yaa ngädaactägatsa'añ hädaa yaabä naaxwiin. Joczóotyhøch hänäjty nmänaca'añ.

⁶³ Mänitä teedywiindsón ja'a wiyt quiøø'ch. Paady jaduhñ jiatcøoyy coo hänäjty jiaančh tehñ jiootma'ady. Mänit miänaañ:

—Tii testigo hajxy jaduhñ nnä'ä jaac wáanämät. ⁶⁴ Tøø hajxy jaduhñ mhamdsoo mädooy coo ja'a Dios tøø miä-gapxtägoy. Waamb hajxy jaduhñ mmäna'añ, neby hajxy ndúunämät.

Haagä jaduhñ hajxy miänaañ cooc tyijy ja'a Jesús tøø quiädieey, møød cooc ween yagho'ogyii.

⁶⁵ Mänitä Jesús tiägøoyyä wiingutsujøoyyäbä. Mänit wyiinguxøodsøoyyä. Mänit wyiingutexøoyyä. Mänit ñämaayyä:

—Najuø'øw pøn xquiojx.

Mänitä hadänaabiädøjc ja'a Jesús hajxy wyiingula'abøoyy.

⁶⁶⁻⁶⁷ Y ja'a Pedro, jiiby hänäjty je'e hanaaxyp jiøøm-ba'axamy maa ja'a tøjwiingän. Mänitä teedywiindsönä qyixy moonsä tu'ug miehch maa ja'a Pedro hänäjtiän. Coo ja'a Pedro jaduhñ yhiixä, mänit wyiinhee'ppejtä. Mänit ñämaayyä:

—Naxy miičh yø'ø Jesús mmøødwädity, túhñäts. Haagä Nazaret hajxy mdsoon nämetsc, túhñäts.

⁶⁸ Mänitä Pedro ñijiøgapxä:

—Ni nga'a híxioch yø'ø. Ni nga'a najuø'øyhøch jaduñ tiič jaduñ xjia wi'i yajmøødmädiaacp —nømä Pedro yhøñdaacy.

Mänitä Pedro quiuraabädsøømy. Mänitiä tsey tu'ug jiaanč yaaxø'cy. ⁶⁹ Mänitä quixymoonsä ja'a Pedro yhíxcumbä. Mänitä jäya'ayhajxy ñämaayyā, ja'a hajxy hānajty jim jaac padānaabiä:

—Xii Jesús jiamioød tu'ug. Je'e yø'ø —nømä quixy-moonsä miānaañ.

⁷⁰ Mänitä Pedro jadāhooc ñiguiugáp̄xägumbä. Cab jaduñ ñä'ä jegøøyy, mänitä Pedro ñämāyyägumbä:

—Mbawädiipy miičhä Jesúspä, túhmäts. Nyo'mādooby højts jaduñ coo miič jim mdsooñ Galilea.

⁷¹ Mänitä Pedro jadāhooc miānāangumbä:

—Tøyhajt, cábøch jaduñ nnä'ägä híxiä pøñ hajxy jaduñ mja mädiaacyy.

Tāhoocapxiä ja'a Pedro jaduñ miānaañ cooc tyijy ja'a Jesús hānajty quia'a nä'ägädä híxiä. ⁷² Mänitiä tsey miämetsc-hoocpä yáaxcumbä. Mänitä Pedro jiah-miejtstaacy coo ja'a Jesús hānajty tøø miāna'añ: “Cahnä tsey hānajty miämetsc-hoocpä ya'axy, tøø miič hānajty tægøøghooc mniguiugapxyii cooč miič hānajty xquia'a híxiä.” Mänitä Pedro jiøøguioo'ty coo ja'a tsey miämetsc-hoocpä jiaanč yaaxy.

15

¹ Coo jioøøyy, mänitä teedywiindsøñhajxy nægøxiä yhamugøøguiumbä, møødä majjäya'adiøjc-hajxy, møødä hāna'c-hajxy jiiy yajñhixøøbiä tsajtøgooty. Mänit hajxy quiojyquiapxytíuuñ nebiä Jesús hajxy hānajty tiuna'añ. Mänitä Jesús hajxy quiø'øxoçh. Mänitä Pilato hajxy hoy yajcø'ødägø'øy maa je'e hānajty guio-biernāhatiän. ² Mänitä Pilato ja'a Jesús miäyajtøøyy:

—Nej, tøyhajt jaduhñä coo miichä judíoshajxy xguiobiernähatiä.

Mänitä Jesús yhadsooyy:

—Tøyhajt jaduhñ.

³ Madiu'u ja'a teedywiindsón ja'a Jesús hajxy hánajty jia wi'i ñäxø'øwø'øy. Pero cabä Jesús hánajty waamb ñä'ägä hadsooyy. ⁴ Mänitä Pilato miänáangumbä:

—Nej, caj mhadsowa'añä. Madiu'u miich hajxy xjia wi'i ñäxø'øwø'øy —nömä Jesús ñämaayyá.

⁵ Pero cabä Jesús waamb ñä'ägädä hadsooyy. Jiaanč tehñ yagjuøøyy ja'a Pilato jaduhñ coo ja'a Jesús jaduhñ quia'a nä'ägädä hadsooyy.

⁶ Jaduhñä Pilato hánajty jomøjt-jomøjt quiuhdujthaty coo xøø hánajty jiadyii, mänitä tsumyjiäya'ay naxy tu'ug yajpädsømy, ja'a judíoshajxy hánajty yajnähdi-pjiä. ⁷ Jiibiä jäya'ayhajxy hánajty näje'e chumyčhänä'ay. Tsip hajxy hánajty tøø yagjadyii. Tøø hajxy hánajty miäjäya'ay-yagho'ogy. Tu'ugä tsumyjiäya'ay hánajty xiøhaty Barrabás. ⁸ Coo ja'a cu'ughajxy jim miejch maa ja'a Pilato wyiinduumän, mänitä Pilato hajxy jaduhñ ñämaayy coo ja'a tsumyjiäya'ay tu'ug yhøxmádsät. ⁹ Mänitä Pilato yhadsooyy:

—Nej, jaduhñ hajxy mmäna'añä coočhä Jesús nhøxmádsädä, ja'a tyijy hajxy mgobiernähajpiä.

¹⁰ Paadiä Pilato jaduhñ miänaañ, ñajuøøby hánajty je'eduhñ tiiguiøxpä ja'a Jesús coo yajcø'ødägøøyyä ja'a teedywiindsón. Paadiä Jesús jaduhñ yajcø'ødägøøyyä je'eguiøxpä coo ja'a miädia'agy hánajty quia'a yajmádsójcäxä. ¹¹ Mänitä teedywiindsón ja'a cu'ug hajxy jiøj-capxøøyy coo ja'a cu'ughajxy jaduhñ miäná'anät coo ja'a Jesús ween quia'a høxmächii, weenä Barrabás ñä'ägä høxmächii. Coo ja'a cu'ughajxy jaduhñ jiaanč mänaañ, ¹² mänitä Pilato ja'a cu'ug jadähooc miäyajtøøyy:

—Y yø'ø Jesúsäts, ja'a tyijy hajxy mgobiernähajpiä, neby hajxy yø'ø myajnähdijy nébiøch yø'ø ndúnät.

¹³ Mänitä cu'ughajxy møc yaaxy:

—Møjpahbet hajxy cruzcøxp.

¹⁴ Mänitä Pilato miänáangumbä:

—¡Pero tisän! Tii tøø quiädieey.

Mänit hajxy maas møc yáaxcumbä:

—Møjpahbet hajxy cruzcøxp.

¹⁵ Mänitä Pilato jiaančh mänaañ coo ja'a Barrabás hajxy ween nøcxy yajpädsømy pujxtøgooty. Hiχ, cabä Pilato ja'a cu'ug hänajty yagjootma'ada'añ. Mänitä Pilato miänaañ coo ja'a Jesús wiobho'ogøjät. Mänit miänáangumbä coo ja'a Jesús hajxy nøcxy cruzcøxp miøjpahbety.

¹⁶ Mänitä soldado ja'a Jesús hajxy yajnøcxy maa ja'a hagučän. Mänitä soldado ja'a jiamiøød hajxy quiøxy møjyaaxy. ¹⁷ Mänitä Jesús hucywyit yajnähtämoogøyyä. Mänitä hptycorona yajcuhjenøyyä. ¹⁸ Mänitä Jesús tiägøyyä wiinyáaxäbä:

—¡Viva ja'a Jesús, ja'a judfoshajxy jaduhñ guio-
biernähajpiä! ¡Viva!

Jaduhñä Jesús hänajty wyiinwooñii. ¹⁹ Mänit hoy-
hoy wiojpä quiuhduum paxyhaam. Møød wyiingutsu-
jøyyä. Mänit wyiinjjicädaacä. Jaduhñä soldadohajxy
hänajty jiatcø'øy nebiä wyiingudsähgøøbiän. ²⁰ Pero wyi-
inwohmbiä Jesús hajxy hänajty jaduhñ. Mänitä hucywyit
hajxy yajtsijy. Mänitä yhamdsoo wit yajpøgøyyäxä.
Mänit hajxy yajnøcxy maa hajxy hänajty miøjpahbe-
da'añän.

²¹ Mänitä jäya'ay hajxy tu'ug jiojcubaadøyy. Camjooty
hänajty tøø yhoy. Simón hänajty xiøhaty. Jim hän-
ajty chooñ Cirene. Jue'e yhuunghajxy hänajty xiøhaty
Alejandro møødä Rufo. Jimä Jesús cruz hänajty chømä.

Mänitä Simón hadsip ñämaayyá coo ja'a Jesús ween piuhdsømø'øy. Mänitä Simón ja'a cruz jiaanč tsømø'cy.

²² Mänitä Jesús yajmejtsä maa ja'a nähgaphuung hänajty xiøhatiän Gólgota. Jaduhñä nähgaphuung hänajty quiähxø'ogy nebiä ho'ogyjiäya'aguiopcän, paady hajxy jaduhñ yajxøbejty Gólgota. ²³ Mänitä Jesús vino jia mooyyá. Mirra ja'a vino hajxy hänajty tøø yajmädemø'øy. Pero cabä Jesús jaduhñ ñä'ägä huucy. ²⁴⁻²⁵ Mänitä Jesús miøjpahbejtä cruzcøxp. Møjpetyxiøø hänajty jaduhñ. Tøø ja'a Jesús ja'a wyit hänajty jadähooç yajtsíjjäxä. Mänitä soldado ja'a Jesús ja'a wyit hajxy tiägøøyy yajniGuiuhäyø'cäbä. ²⁶ Mänit hajxy jim yuugjahy cruzcøpçuhduum tiiguiøxpä ja'a Jesús jaduhñ coo miøjpahbejtä: “Hädaa ja'a judíoshajxy guobiernähajpy”, nøm hajxy jim quiujahy. ²⁷ Mänitä mee'tspähajxy nämetsc miøjpahbéjtäbä. Tu'jäya'ay miøjpahbejtä maa ja'a Jesús yhahooyhaampiän. Jatu'ug miøjpahbéjtäbä maa ja'a Jesús yhanajtyhaampiän. Cujcä Jesús jaduhñ hoy piäda'agyii. ²⁸ Coo ja'a Jesús ja'a mee'tspä jaduhñ näguipxy miøødho'cy, jaduhñä Diosmädia'agy tiøjiajty maa jaduhñ myiñän cujaay: “Haxøøghäna'c jaduhñ pianänøømä.”

²⁹ Ja'a jäya'ayhajxy hänajty jaduhñ jim naxøøbiä, høxtä yagjuøøby hajxy hänajty coo ja'a Jesús hajxy jim yhijxy cruzcøxp. Møød hajxy hänajty wyiinwooñ:

—Ja'a, miič mahñdy ja'a tsajtøjc mw'i yagjidaamby, y cudägøøgxøøyyä mahñdy miič je'e mhädiuundägätsät.

³⁰ Pø tøy miič møcmäjaa mjaanč møødä, tiids miič jim coo mga'a mänacy cruzcøxp. Jaduhñäts mbäyø'øgät —nømä Jesús ñämaayyá.

³¹ Jaanä jaduhñä teedywiindsønñhajxy hänajty miäwiingapxpejpä, møødä häna'c-hajxy hänajty jim yajnähixøøbiä maa ja'a tsajtøjcän. Jaduhñ hajxy hänajty ñiñäma'ayii:

—Tøø yø'ø wiinghäna'c may yajnähoa'aäh, pero caj yø'ø hamdsoo hoy yajniähwa'adsa'añii. Jadhun hi-jty ñibiäda'agyii nebiä Dioshuungän. Jadhun hijty niñänømyii cooc tyijy ja'a judfoshajxy guiobiernähaty. ³² Mänit hajxy häyaa njaančh mabójcämät, nägooyyä jim miänácät cruzcøxp.

Jaana jadhunä mee'tspähajxy hänajty miäwiingapxpe-jpä, ja'a Jesús hajxy hänajty näguipxy tøø miøødmøj-pahbedyíjábä.

³³ Nägooyyä quiujyxiøøjøøyy, mänit jadhun cøjx wyi-ingoodsø'øy. Tägøøghora jadhun yhiyty wiingoods.

³⁴ Coø ja'a xøø jadhun wyiinajjtúutcumbä, mänitä Jesús møc yaaxy: “Eloi, Eloi, lema sabactani.” Jadhun miä-dia'agytiägø'øy: “Diosteedy, Diosteedy, tiich coø tøø xñähgue'egy.”

³⁵ Jimä jäya'ayhajxy hänajty näje'e miähee'pna'ay. Coø hajxy jadhun miädooyy, mänit hajxy miänaañ:

—Mädoow, Elíasäda'a møyjáaxäp.

³⁶ Mänit tu'jäya'ay esponja hoy quioñ päyø'øguiä. Mänit jii by piama'tsnajxy xunvinojooty. Mänitä esponja yujxojch paxyjøbhaam. Mänitä Jesús yaghagaabøøyyä coø jadhun wyiinmúügät. Mänit jaaya'ay miänaañ:

—Tsøc huuc híjxäm pø minaambä Elías, pø yajmä-nacáañäbä Jesús cruzcøxp.

³⁷ Mänitä Jesús møc yáaxcumbä. Mänit yho'nä.

³⁸ Tuunä ja'a Jesús jadhun ñä'a ho'cy, mänitä tsajtøjc-hadøødiujt cujjiä quiøø'tswa'xy. Quiuhduum chohnäacy, høxtä yhøxhaam jadhun yhagøødsøøyy.

³⁹ Jimä capitán ja'a Jesús hänajty tu'ug wyiindäna'ay. Coø yhiyty coø ja'a Jesús hänajty tøø yho'ogy, mänit miänaañ:

—Tøyhajt yø'øduhn hijty Dyioshuungä.

⁴⁰ Jimä tajjäya'ayhajxy hänajty näje'e miähee'pna'ay jäguemjuøøby. Jimä María hänajtypä, ja'a hänajty jim

tsohm̄bä Magdala, m̄øødä Salomé. Ja'a María, ja'a Santiago m̄øødä José tiaj, jim̄ hänajty je'ebä. Ja'a muutspä Santiago jaduhn̄ ñänøømby. ⁴¹ Hädaa tajiäya'ayhajxy, quipxiä Jesús hajxy hänajty t̄øø piawädity jim̄ Galilea. T̄øø hajxy hänajty piuhbety mänaa hänajty jim̄ t̄øø yhitiän. Y coo ja'a Jesús jaduhn̄ piejnä Jerusalén, quipxy hajxy piabejty, näguipxy m̄øødä wiingjäya'ayhajxy nämay.

⁴²⁻⁴³ Ja'a viernes hänajty tsuujøøby. Ja'a poo'xxiøø hänajty tsohnda'agaamb, ja'a pascuaxøø. Ñähix̄ yhahixøobiä judíoshajxy hänajty ja'a pascuaxøøgøxpä. Jim̄ä jäya'ay hänajty tu'ug chooñ Arimatea. José hänajty xiøhaty. Jim̄ hänajty miøjtuungm̄øødä tsajtøgooty. Jaančh teh̄m̄ yhojiäya'ayä José hänajty. Jiøbhixyp hänajty jaduhn̄ coo ja'a Dios ja'a m̄øcmäjaa hänajty yajcähxø'øga'añ. Mänitä José ja'a Pilato ja'a Jesús ñaaxni'x hoy miäyujwaanä. Hix̄, cabä José ja'a Pilato hänajty chähgø'øy. ⁴⁴ Cahnä Pilato hänajty miädoyhatyñä coo ja'a Jesús hänajty t̄øø yho'nä. Yagjuøøyy je'eduh̄n̄ coo ja'a Jesús paquiä yho'cy. Mänitä Pilato ja'a capitán miøjyaaxy. Mänit miäyajtøøyy mäduhnajtä ja'a Jesús yho'cy. ⁴⁵ Coo ja'a Pilato jaduhn̄ yhawáan̄xä coo ja'a Jesús hänajty t̄øø jiaančh ho'ogy, mänit miänaañ coo ja'a José ja'a ho'ogyjiäya'ay ween yajmänacy cruzcøxp. ⁴⁶ Mänitä José sábana hoy jiuu. Mänitä Jesús hoy yajmänacy cruzcøxp. Mänit ñähbijty ñähmojch sábanahaam. Mänit hoy yajnaaxtägø'øy tsaajutjooty. Mänitä tsaajut ja'a tsaajut hajxy yaghadäguejtägooyy. ⁴⁷ Jim̄ä Maríahajxy hänajty miähee'pna'ay, m̄øødä Magdala-tsohm̄bä, m̄øødä José tiaj.

16

¹ Coo ja'a poo'xxiøø hänajty t̄øø ñajxnä, mänitä María perfume hajxy hoy jiuu, m̄øødä Magdala-tsohm̄bä, m̄øødä

Santiago tiaj, mөөдä Salomé. Ja'a Jesús ja'a perfume hajxy hānajty yajnahjaaxaamby. ² Cujaboom jopy ja'a Maríahajxy jim ñöcxy maa ja'a Jesús hānajty tөө ñaaxtägø'öyän. Näxөө hānajty je'e. Tөө ja'a xөө hānajty piädsөөmnä. ³ Tu'haamnөcxpä hajxy tiägøöyy niñamáayyäbä:

—Pөнä tsaа häyaa hadäguejtú'udäp.

⁴ Tehm miejtsp hajxy hānajty jim, mänitä tsaajut hajxy yhiixy coo hānajty yhawa'adsän. Tөө häna'cä tsaа hānajty yagjua'ačh, hoyyä tsaа hānajty jia cruundä. ⁵ Coo hajxy jiiiby chaajuttägøöyy, mänitä muutsc-hāna'c hajxy tu'ug yhiixy. Jiiiby hānajty yhäña'ay hahooyhaamby. Yomybioobwit hānajty miөөd. Coo ja'a Maríahajxy jaduhñ yhiixy, mänit hajxy chähgøöyy. ⁶ Mänit hajxy ñāmaayyä:

—Ca'a hajxy mdsähgø'öy. Ja'a Jesús hajxy mhөxtaaby, ja'a jim tsohmбä Nazaret, ja'a tөө miөjpahbedyijäbä cruzcөxp. Tөө jiuypiojtägach. Tөө yaa chohñnä. Huuc tehм yhiix hajxy, cab je'e yaajän maa je'e piädaacän. ⁷ Nөcx ja'a jiamiөөd hajxy hawaañä. Mөөдä Pedro, mhawáañäp je'ebä. Jaduhñ hajxy mhawáañät cooc jim ñөcxa'añ Galilea. Jímäc hajxy nөcxy piaady, neby hajxy hijty tөө yajmөөdmädia'agyijän —nөmä muutsc-hāna'c miānaañ.

⁸ Päyø'öguiä Maríahajxy jiutpädsөөmy. Tsähgøöyyäp tsäyúuyyäp hajxy piädsөөmy. Cab hajxy jaduhñ pөнñ ñä'ägädä hawaañä. Hiix, jaančh tehм chähgøöby hajxy hānajty.

⁹ Näxөө jopy ja'a Jesús jiuypiojtägajch. Mänitä María jayөjp yhiixtsohñnä, ja'a hānajty jim tsohmбä Magdala, ja'a möjcu'u juxtujc-hooc yajnahwáatsäbä. Ja'a Jesús jaduhñ mäyajnahwaats. ¹⁰ Mänitä María ja'a Jesús jiamiөөd hoy jia hawaañä. Wi'i jiөöby wi'i xiuu'tsp ja'a Jesús jiamiөөdhajxy hānajty. ¹¹ Hoy hajxy jia nämaayyä

coogä Jesús hānajt̃y t̃øø jiuyp̃iøcy, m̃øød coogä María hānajt̃y t̃øø yhix̃y hajujcy, cab hajxy ñä'ägä m̃äbøjcy.

¹² Cujecy, jim̃ä Jesús ja'a jiamiøødhajxy hānajt̃y ñämet̃sc ñøcxy camjooty. Mānitä Jesús ñäguehxt̃øø'xy maa wyiinduuhajxiän. ¹³ Mānitä jiamiøød hajxy hoy jia hawáañäbä. Ni je'e ja'a miädia'agyhajxy jaduhñ quia'a m̃äbøjcäxä.

¹⁴ Cujequiä Jesús jiamiøødhajxy hānajt̃y quiaay, ja'a hajxy hānajt̃y ñämajtu'ugpä. Mānitä Jesús jim̃ä ñäguehxt̃øø'xcumbä maa hajxy hānajt̃y quiaayän. Mānit hajxy jaduhñ ñāmaayyā:

—Tii mijtsä miädia'agy hajxy coo t̃øø mga'a m̃äbøjcä, ja'a mijts t̃øø xjia hawáañäbä cóogøch hajxy t̃øø xyhix̃y hajujcy, cóogøch t̃øø njuyp̃iøjt̃ägach. ¹⁵ Nøcx hädaa mädia'agy hajxy yajwa'x wiinduhmyhagajpt. Jaduhñä jāya'ay hajxy nägøxiä myajwiingapxó'øwät neby hajxy ñāhwá'adsät. ¹⁶ Pønjaty jaduhñ m̃äbøj̃p, pønjaty jaduhñ näbejp, je'edshajxy jaduhñ nähwa'adsaamb. Pero pønjaty jaduhñ ca'a m̃äbøj̃p, haxøøgtuum hajxy je'e miäh-mø'øwa'añ. ¹⁷ Pønjaty jaduhñ m̃äbøj̃p, hijxtahnd hajxy yajcähxø'øgaamby hoy-yagjuøøñäbä. Ja'a høøchcøxpä, jaduhñä pa'amjäya'ay hajxy yajnähwá'adsät, ja'a hajxy møjcu'umøødpä. Wiinghayuuc hajxy miädia'agáañäp. ¹⁸ Hoyyā tsahñdy hajxy tiehm̃ wyidsó'øgät, cab hajxy nej tiunóøjät. Hoyyā veneno hajxy tiehm̃ yhu'ugät, ni jaduhñ hajxy nej quia'a jádät. Y coo ja'a pa'amjäya'ay hajxy quio'ønähgäbät, nāxäbä pia'amhajxy.

¹⁹ Coo ja'a Jesús ja'a jiamiøødtøj̃c miøødmädi-aacpādøøyy, ja'a hajxy nWiindsønhajt̃ämbä, mānit ñøcxnä tsajpootyp. Mānit hoy yhøxta'agy maa ja'a Tieediä yhaohoyhaampiän. ²⁰ Mānitä jiamiøødhajxy jiaanč tu'ubøjcy. Mānitä mädia'agy hajxy hoy yajwa'xy wiinduhmyhagajpt. Pihbejpiä Jesús ja'a jiamiøødtøj̃c

hänajty. Majaty hajxy hänajty wiädity, yajcähxø'piä
hijxtahnd hajxy hänajty hoy-yagjuøøñajaty. Jadhñ
hänajty yajnajuø'øy coo hajxy hänajty tiømiädia'agy.
Amén.

El Nuevo Testamento en mixe de Guichicovi **New Testament in Mixe, Isthmus (MX:mir:Mixe, Isthmus)**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Isthmus

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Guichicovi [mir], Mexico

Copyright Information

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Isthmus

© 1988, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 Sep 2021 from source files dated 19 Nov 2020

4e564219-157f-5807-b810-47a15308b8b8